

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 05.02.2004

KOM(2004) 62 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**om den praktiske gennemførelse af bestemmelserne i direktiverne for sundhed og
sikkerhed på arbejdspladsen (89/391 (rammedirektiv), 89/654 (arbejdsstedet), 89/655
(arbejdsudstyr), 89/656 (personlige værnemidler), 90/269 (manuel håndtering af byrder)
og 90/270 (skærmterminaler)**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Resumé	3
1. Indledning	5
2. Retlig indvirkning i medlemsstaterne	6
3. Tilsyn med gennemførelsen	8
3.1. Rettidighed for gennemførelse	8
3.2. Overensstemmelseskontrol	8
3.2.1. Rammedirektivet	9
3.2.2. Særdirektiverne	11
4. Indsats i marken: den praktiske gennemførelse	12
4.1. Udbredelse og opfølgning af den nye lovgivning til gennemførelse af direktiverne vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen	12
4.2. Bevidstgørelse	13
4.3. Risikovurdering, dokumentation og tilsyn	14
4.4. Beskyttelses- og forebyggelsestjenester	16
4.5. Underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse	19
4.6. Tilrettelæggelse og ledelse af arbejdsmiljøet	22
4.7. Håndhævelse	22
4.8. To konkrete sager	24
4.8.1. Små og mellemstore virksomheder	25
4.8.2. Den offentlige sektor	27
5. Vurdering af effektivitet	28
5.1. Indvirkning på arbejdsulykker og erhvervssygdomme	28
5.2. Omkostninger og fordele i virksomhederne	30
5.3. Generelle økonomiske virkninger	32
5.4. Indvirkning på beskæftigelse og konkurrenceevne	33
6. Overordnet vurdering af gennemførelsen	35
6.1. Vigtigste positive virkninger af gennemførelsen af direktivet	35
6.2. Største vanskeligheder ved gennemførelsen af direktivet	37
6.3. Forslag til forbedringer	39
7. Konklusioner	41
BILAG	45

RESUMÉ

Forebyggelse er det overordnede princip bag arbejdsmiljølovgivningen i EU. For at undgå arbejdsulykker og erhvervssygdomme er der på EU-plan vedtaget fælles minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed under arbejdet.

Denne rapport undersøger, hvordan rammedirektivet fra 1989 og fem af dets særdirektiver er blevet gennemført i medlemsstaternes lovgivninger, og hvordan de finder anvendelse i medlemsstaterne. Den drager også konklusioner om anvendelsen – og på nogle områder snarere manglen på korrekt anvendelse – af EU's arbejdsmiljølovgivning og den økonomiske og samfundsmæssige betydning heraf.

Direktivet fra 1989 fastlægger principperne for indførelsen af foranstaltninger til fremme af forbedringer i arbejdstagernes sundhed og sikkerhed og fastlægger rammerne for specifikke arbejdspladsmiljøer, som udbygges i særdirektiver. Målet om at skabe en kultur baseret på forebyggelse tager udgangspunkt i den kendsgerning, at minimumsforskrifterne skaber lige konkurrencevilkår for virksomheder inden for det betydelige hjemmemarked i EU, samtidig med at de yder en høj grad af beskyttelse til arbejdstagere, der undgår smerte og lidelser, og minimerer indtægtstab for virksomhederne takket være forebyggelsen af arbejdsulykker og erhvervssygdomme.

EU-lovgivningen har angiveligt haft positiv indvirkning på de nationale standarder for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Samtidig har foranstaltninger vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen i høj grad bidraget til at forbedre arbejdsvilkårene og fremme både produktiviteten, konkurrenceevnen og beskæftigelsen.

Både statistikkerne og de nationale resultatregørelser påpeger væsentlige forbedringer med hensyn til sikkerhed og sundhed under arbejdet. De viser, at gennemførelsen og anvendelsen af EU-lovgivningen har haft afgørende betydning for nedbringelsen af tallene. Dataene er overbevisende: der er skabt reelle strukturelle ændringer.

I henhold til de foreløbige beregninger, som er baseret på Eurostats tal for 2000, faldt antallet af ulykker pr. 100 000 arbejdstagere med mere end tre dage fravær fra arbejde til følge fra 4 539 i 1994 til ca. 4 016 i 2000. Denne primære indikator udvikling viser en klar forbedring med hensyn til nedbringelsen af antallet af ulykker, også når den ændrede økonomiske struktur og jobtypologi samt nye risici tages i betragtning.

Men i absolutte tal mister næsten 5 200 arbejdstagere hvert år livet som følge af arbejdsrelaterede ulykker. Der sker i alt ca. 4,8 mio. ulykker om året, og omkring to tredjedele af ulykkerne medfører mere end tre dage fravær fra arbejdet. Næsten 14 % af arbejdstagerne var ude for mere end en ulykke på et år. Hvert år mistes der ca. 158 mio. arbejdsdage.

Højrisikoområderne falder generelt sammen med de sektorer og jobtyper, hvor rapporten påpeger væsentlige mangler i anvendelsen. Det bekræfter, at antallet af ulykker kan sænkes yderligere, hvis overholdelsen af arbejdsmiljøforskrifterne styrkes.

De små og mellemstore virksomheder skiller sig ud. Også den offentlige sektor er præget af betydelige mangler. Unge arbejdstagere, arbejdstagere med midlertidige kontrakter og lavtkvalificerede arbejdstagere er særligt udsatte. Denne kendsgerning understreger klart omfanget og vigtigheden af den prioritering, der tildeles jobkvalitet som en politisk drivkraft bag gennemførelsen af EU's socialpolitiske dagsorden.

Det faktum, at ca. 7 % af de arbejdstagere, der er involveret i en ulykke, ikke kan vende tilbage til det samme job, og at ca. 4 % er nødt til at reducere antallet af arbejdstimer eller ikke længere kan arbejde, er en alvorlig hindring for opfyldelsen af Lissabon-målet om fuld beskæftigelse. Det er også dokumenteret, at "flere og bedre" job er to sider af samme sag. Hvert år rammes næsten 300 000 arbejdstagere af forskellige grader af permanent handicap som følge af arbejdsrelaterede ulykker eller sygdomme.

Det anslås, at de samlede omkostninger for økonomien beløber sig til mellem 2,6 % og 3,8 % af BNP. Alle disse tal dokumenterer de høje økonomiske omkostninger, der opstår, hvis der ikke er etableret en effektiv socialpolitik. Det stadigt høje antal ulykker og sygdomme samt en lang række mangler, som er dokumenteret i detaljer i denne rapport, understreger behovet for en styrket indsats over for de pågældende sektorer og arbejdstagere for at opnå de nødvendige ændringer.

Dette er endnu vigtigere, når EU efter udvidelsen kommer til at omfatte flere lande, hvor forebyggelseskulturen endnu ikke har fået rodfæste.

At præcisere og løse misforståelser og at korrigere eventuelle problematiske situationer, der kan opstå i anvendelsen af lovgivningen, er en presserende opgave. Arbejdstilsynene spiller en afgørende rolle i denne forbindelse, idet deres tilsynsførende medvirker til at skabe forandringer for at fremme overholdelsen i de små og mellemstore virksomheder, først og fremmest gennem uddannelse, overtalelse og opmuntring og gennem øget håndhævelse i de nødvendige tilfælde.

Et højt niveau for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, som er den overordnede målsætning for rammedirektiv 89/391 og dets fem første særdirektiver, kan kun opnås, hvis alle de involverede parter, dvs. arbejdsgivere, arbejdstagere, repræsentanter for arbejdstagerne og de kompetente nationale myndigheder, yder den nødvendige indsats for at sikre effektiv og korrekt anvendelse og deltager i samarbejdet. Meddelelsen fra Kommissionen - Tilpasning til ændringerne i arbejdslivet og i samfundet: en ny fællesskabsstrategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2002-2006¹ indeholder klare retningslinjer for dette arbejde.

En styrket forpligtelse til at tage fat om de problemer, der kortlægges i denne rapport, vil resultere i de ændringer, der er nødvendige for at forbedre gennemførelses- og anvendelsesniveauet for direktiverne for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og gøre sundhed og sikkerhed til virkelighed for alle arbejdstagere og dermed bidrage til at forbedre både produktivitet og jobkvalitet.

Denne indsats vil udgøre kernen i den topprioritet, der tildeles konsolideringen af EU's regelværk på området, jf. midtvejsevalueringen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden² for de kommende år.

¹ KOM(2002) 118.

² KOM(2003) 321.

1. INDLEDNING

Denne rapport er Kommissionens svar på det krav, der er fastlagt i de afsluttende bestemmelser i direktiv 89/391, 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270³, om, at "Kommissionen forelægger regelmæssigt Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om gennemførelsen af dette direktiv".

Et vigtigt bidrag til denne meddelelse er de nationale rapporter⁴, som medlemsstaterne udarbejder i overensstemmelse med direktiverne, som anfører, at "medlemsstaterne forelægger hvert femte år (hvert fjerde år for direktiv 90/269 og 90/270) Kommissionen en rapport om den praktiske gennemførelse af bestemmelserne i dette direktiv med anførelse af de af arbejdsmarkedets parter fremførte synspunkter". Den er også baseret på rapporter fra uafhængige eksperter, som analyserer gennemførelsen af direktiverne inden for alle sektorer, herunder den offentlige sektor. Endelig afspejler rapporten de erfaringer, Kommissionen har høstet under arbejdet med at overvåge gennemførelsen af direktiverne i de nationale lovgivninger og deres anvendelse i den samlede økonomi.

Analysen vedrører gennemførelsen og anvendelsen af rammedirektiv 89/391 i forbindelse med indførelsen af foranstaltninger til forbedring af sundheden og sikkerheden under arbejdet og af de første fem særdirektiver, som omhandler særlige arbejdsmiljøer eller -risici. Særdirektiverne omhandler navnlig:

- minimumsforskrifter i forbindelse med arbejdsstedet (89/654)
- brug af arbejdsudstyr (89/655)
- brug af personlige værnemidler (89/656)
- manuel håndtering af byrder (90/269)
- skærmterminaler (90/270).

Rapporten undersøger først omfanget af den retlige betydning af rammedirektivet og særdirektiverne i medlemsstaterne. Den beskriver derefter den kontrol, der udføres i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningen, og fremhæver de forsinkelser, der er opstået med hensyn til gennemførelsestidspunktet, og indvirkningen af overensstemmelseskontrollen på kvaliteten af den nationale lovgivning.

Et stort afsnit omhandler gennemførelsen i den samlede økonomi. For hvert enkelt område gives der en detaljeret statusbeskrivelse baseret på lovgivningens kerneelementer. Der lægges særlig vægt på situationen i de små og mellemstore virksomheder og i den offentlige sektor.

³ Artikel 18 i Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet; artikel 10 i Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet (første særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF); artikel 10 i Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (andet særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF); artikel 10 i Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (tredje særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF); artikel 9 i Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (fjerde særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF); og artikel 11 i Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler (femte særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF).

⁴ De nationale rapporter er baseret på en i fællesskab fastlagt struktur. Omfanget af arbejdsmarkedsparternes deltagelse i udarbejdelsen af rapporterne varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat, alt efter de nationale fremgangsmåder. Alle medlemsstaterne forelagde deres rapport vedrørende rammedirektiv 89/391. Frankrig og Irland har ikke forelagt alle rapporterne for de første fem særdirektiver. De nationale rapporter er forelagt Rådet og Europa-Parlamentet.

Det efterfølgende kapitel opsummerer de vigtigste positive elementer og de vigtigste vanskeligheder ved gennemførelsen i henhold til medlemsstaterne.

Den aktuelle situation og evalueringen heraf sammenlignes derefter med statistiske oplysninger om arbejdsmiljølovgivningen i EU.

Afslutningsvis gives der en oversigt over medlemsstaternes egne forslag i deres nationale rapporter til forbedring af den korrekte anvendelse. Endelig omhandler rapporten de næste trin til fremme af fuld og korrekt anvendelse over alt i et udvidet EU.

2. RETLIG INDVIRKNING I MEDLEMSSTATERNE

Før vedtagelsen af rammedirektivet og de fem første særdirektiver varierede beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Direktiv 89/391 ændrede den praktiske tilgang til beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i medlemsstaterne, da det fastlagde en integreret forebyggende tilgang til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen med krav om løbende forbedring af arbejdsmiljøet. Arbejdsgiverens ansvar, de fastlagte forebyggelsesprincipper samt information, uddannelse, høring og afbalanceret deltagelse af arbejdstagerne er hjørnesteenene i den nye tilgang til sikkerhed og sundhed under arbejdet. De grundlæggende principper for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, som er fastlagt i rammedirektivet, blev efterfølgende fastlagt og suppleret i særdirektiver. Det sikrer, at minimumsforskrifter gælder i hele Europa, samtidig med at medlemsstaterne har mulighed for at opretholde eller udvikle højere beskyttelsesniveauer⁵.

Det omfang, hvori rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver har haft konsekvenser for de nationale lovgivninger, kan opdeles i tre kategorier.

- I nogle lande⁶ har rammedirektivet haft betydelige retlige konsekvenser, fordi disse lande havde forældet eller utilstrækkelig lovgivning på området, da direktivet blev vedtaget.
- I andre medlemsstater⁷ fuldendte eller præciserede direktivet den eksisterende nationale lovgivning.

I enkelte medlemsstater⁸ krævede gennemførelsen i den nationale lovgivning ingen større tilpasninger, da disse lande allerede havde etableret regler, der var på højde med de pågældende direktiver. De medlemsstater, der har haft størst gavn af lovgivningen med hensyn til modernisering af deres arbejdsmiljølovgivning, understreger følgende innovative aspekter i rammedirektivet: det brede anvendelsesområde, herunder den offentlige sektor, princippet om arbejdsgiverens objektive ansvar, kravet om udarbejdelse og dokumentation af risikovurderinger, forpligtelsen til at udarbejde en forebyggelsesplan baseret på resultaterne af

⁵ I den forbindelse henvises der til Domstolens dom af 12. november 1996, Det Forenede Kongerige mod Rådet, sag C-84/94, præmis 17: "Det bemærkes hertil, at når artikel 118 A, stk. 2, tillægger Rådet beføjelse til at vedtage minimumsforskrifter, er det ikke derved på forhånd afgjort, hvor indgribende foranstaltninger Rådet kan anse for nødvendige for at varetage den opgave, som den omtvistede bestemmelse udtrykkeligt pålægger Rådet, og som består i at arbejde for forbedring på et stadigt stigende niveau af vilkårene for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Udtrykket "minimumsforskrifter" i artikel 118 A betyder blot, hvilket i øvrigt bekræftes i bestemmelsens stk. 3, at medlemsstaterne kan vedtage strengere regler end dem, Fællesskabet har fastsat (jf. bl.a. ovennævnte udtalelse 2/91, præmis 18)".

⁶ Grækenland, Irland, Portugal, Spanien, Italien og Luxembourg.

⁷ Østrig, Frankrig, Tyskland, Det Forenede Kongerige, Nederlandene og Belgien.

⁸ Danmark, Finland og Sverige.

risikovurderingen, iværksættelsen af beskyttelses- og forebyggelsestjenester og arbejdstagernes ret til underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse.

De omtaler desuden følgende styrker, der opnås via særdirektiverne:

- Direktiv 89/654: beskrivelsen af termen "arbejdssted", herunder alle ændringer, udvidelser eller ombygninger samt introduktion af særlige krav om nødudgange, adgang til tilstrækkelig omgivende plads, omgivende forhold, hvileområder og beskyttelse af gravide arbejdstagere.
- Direktiv 89/655: medvirkede i høj grad til at samle den nationale lovgivning vedrørende arbejdsudstyr. Dette direktiv har generelt ikke introduceret væsentlige fornyelser, men har bidraget til en rationalisering og generalisering af de eksisterende nationale regler. De fleste af medlemsstaterne har anført, at gennemførelsen af minimumsforskrifterne for arbejdsudstyr udvidede anvendelsesområdet for den nationale lovgivning til alle erhvervssektorer. Denne retlige indvirkning var større i nogle lande, f.eks. Grækenland, hvor det nye direktiv var et stort skridt i den rigtige retning, mens indvirkningen på andre landes lovgivning⁹ var mindre markant.
- Direktiv 89/656: indførelsen af visse forpligtelser for arbejdsgiveren, f.eks. vurdering, udvælgelse, levering og vedligeholdelse af personlige værnemidler til arbejdstagerne. Udvidelsen af arbejdsgiverens ansvar på dette område og hans forpligtelse til at vurdere risici ved udvælgelsen af personlige værnemidler er andre vigtige spørgsmål. Generelt udvidede gennemførelsen af direktivet anvendelsesområdet for den eksisterende nationale lovgivning¹⁰.
- Direktiv 90/269: samlede den eksisterende lovgivning ved at forenkle og supplere de eksisterende regler vedrørende kvæstelser som følge af håndtering af byrder. I de fleste medlemsstater blev omfanget udvidet til alle erhvervssektorer, og forpligtelsen til at fastlægge og vurdere risici i forbindelse med håndtering af byrder anerkendes som en fornyelse. Nogle lande har fremhævet vigtigheden af princippet om at undgå manuel håndtering af byrder og arbejdsgiverens forpligtelse til at mindske risiciene gennem brug af passende organisatoriske eller tekniske foranstaltninger.
- Direktiv 90/270: indførelse af bestemmelser vedrørende skærmarbejde og hensyntagen til ergonomiske aspekter. Medlemsstaterne har også anført, at pauser eller ændringer i aktiviteterne for arbejdstagere, der bruger skærmterminaler, retten til øjenundersøgelser og udleveringen af synskorrigerende hjælpemidler efter behov er vigtige fornyelser, der blev indført i de nationale lovgivninger ved direktivet. Kravene vedrørende emissioner, udstyr, arbejdsmiljø og samspil datamat/menneske har også bidraget til at modernisere den nationale lovgivning.

De nationale rapporter og Kommissionens analyse viser, at rammedirektiv 89/391 og direktiv 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270 har været drivkraften bag etableringen af en forebyggelsesbaseret kultur i hele EU og bag rationaliseringen og forenklingen af de nationale lovgivninger vedrørende sikkerhed og sundhed under arbejdet. Indvirkningen har tydeligvis været mest markant i medlemsstater med mindre udviklet lovgivning på området eller med

⁹ F.eks. Danmark og Nederlandene.

¹⁰ F.eks. personlige værnemidler i fartøjer i Danmark.

lovgivning baseret på korrigerende principper og ikke på en forebyggende tilgang til bekæmpelse af arbejdsrelaterede risici.

Denne ændring i tilgang, som medlemsstaterne blev pålagt af EU's arbejdsmiljølovgivning – som er et skridt væk fra en teknologisk baseret tilgang til forebyggelse af ulykker og hen imod en arbejdsmiljøpolitik, som i højere grad fokuserer på personlig adfærd og organisatoriske strukturer – har angiveligt haft størst betydning for medlemsstaternes nationale systemer. Ved gennemførelsen heraf var medlemsstaterne nødt til at gå fra en forskriftsbaseret lovgivning til en formålsbaseret lovgivning. Dette er efterfølgende afspejlet i domstolenes fortolkninger og håndhævelsen af lovgivningen.

3. TILSYN MED GENNEMFØRELSEN

Dette kapitel omhandler tilsynet med gennemførelsen af direktiverne i de nationale lovgivninger. Det omhandler navnlig den langvarige proces, der var nødvendig for at gennemføre direktiverne. Det beskriver også medlemsstaternes nuværende forpligtelser trods de forskellige mangler i EU, som blev observeret under overensstemmelsesanalysen.

3.1. Rettidighed for gennemførelse

Gennemførelsen af rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270 i medlemsstaternes nationale lovgivninger var en langvarig proces. Forsinkelser i gennemførelsen har haft en betydelig indvirkning på omfanget af den praktiske gennemførelse på selve arbejdspladserne.

På trods af, at alle direktiverne havde været genstand for forudgående dybdegående høringer af arbejdsmarkedets parter på europæisk og nationalt niveau, og på trods af, at de alle var vedtaget enstemmigt i Rådet, kunne de fleste medlemsstater ikke opfylde de forpligtelser, de havde pådraget sig, med hensyn til fristerne for gennemførelsen. Finland, Østrig og Sverige gennemførte de nødvendige ændringer, dels før deres medlemskab og dels umiddelbart efter deres tiltrædelse af Den Europæiske Union¹¹.

Allerede i 1993 indledte Kommissionen overtrædelsesprocedurer over for de medlemsstater, som ikke i tide havde indberettet deres lovgivning til gennemførelse af direktiverne. På grund af disse overtrædelsesprocedurer accelererede medlemsstaterne deres lovgivningsproces og vedtog de nødvendige lovgivningsmæssige foranstaltninger til gennemførelse af direktiverne inden den endelige fase af overtrædelsesprocedurerne. I et tilfælde – Spanien – resulterede den overtrædelsesprocedure, som Kommissionen havde indledt på grund af manglende meddelelse om nationale foranstaltninger til gennemførelse af direktiv 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270, i en dom fra EF-Domstolen¹².

3.2. Overensstemmelseskontrol

Efter gennemførelsen i de nationale lovgivninger gennemførte Kommissionen en overensstemmelseskontrol af de nationale lovgivninger. I stedet for straks at indlede overtrædelsesprocedurer gennemførte Kommissionen drøftelser med de nationale myndigheder med henblik på at præcisere og løse misforståelser og udbedre den mangelfulde

¹¹ I bilaget findes en liste over de nationale bestemmelser indberettet af medlemsstaterne vedrørende rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270.

¹² EF-Domstolens dom af 26. september 1996, Kommissionen mod Spanien, sag C-79/95.

situation. De klager, som blev forelagt Kommissionen, var til stor nytte i kortlægningen af svaghederne.

3.2.1. *Rammedirektivet*

Selv om overensstemmelsesanalysen fremhævede medlemsstaternes aktuelle forpligtelse, afslørede den også mangler i næsten alle medlemsstater med hensyn til gennemførelsen af rammedirektiv 89/391 i den nationale lovgivning.

Hvad angår rammedirektiv 89/391, indledte Kommissionen overtrædelsesprocedurer for manglende overensstemmelse imod alle medlemsstater med undtagelse af Grækenland (Kommissionen havde allerede indledt overtrædelsesprocedurer imod Grækenland for forkert anvendelse og håndhævelse i den græske lovgivning til gennemførelse af direktiv 89/391). Efter Kommissionens afsendelse af formelle meddelelser og begrundede udtalelser tilpassede 11 medlemsstater (Østrig, Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Irland, Luxembourg, Portugal, Nederlandene, Sverige og Det Forenede Kongerige) deres lovgivning med henblik på at afhjælpe de konstaterede mangler. Men da alle de mangler, som Kommissionen havde påpeget, ikke blev anerkendt af medlemsstaterne, henviste Kommissionen flere sager til EF-Domstolen¹³.

De vigtigste problemer med manglende overensstemmelse i gennemførelsen af rammedirektiv 89/391 var følgende:

- Anvendelsesområdet (artikel 2): flere medlemsstater havde begrænset dette i den nationale lovgivning. I den forbindelse skal det bemærkes, at ved en dom af 3. oktober 2000 i sag C-303/98, *Sindicato de Médicos de Asistencia Pública (Simap) and Conselleria de Sanidad y Consumo de la Generalidad Valenciana*, undersøgte EF-Domstolen anvendelsesområdet for rammedirektiv 89/391 og anførte, "at det fremgår af såvel grunddirektivets formål, nemlig at forbedre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, som af ordlyden af direktivets artikel 2, stk. 1, at dets anvendelsesområde skal fortolkes vidt", og "følgelig må undtagelserne fra grunddirektivets anvendelsesområde, herunder undtagelsen i artikel 2, stk. 2, fortolkes snævert"¹⁴.
- Arbejdsgiverens forpligtelser (artikel 5).
- Gennemførelsen af de generelle forebyggelsesprincipper (artikel 6, stk. 2).
- Omfanget af forpligtelsen til at vurdere risiciene for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed (artikel 6, stk. 3, litra a)): dette skabte et overensstemmelsesproblem i den italienske gennemførelse (i henhold til den italienske lovgivning skulle arbejdsgiverne kun vurdere specifikke risici), som blev præciseret af EF-Domstolen i dom af 15. november 2001¹⁵. Navnlig i præmis 12 anfører Domstolen, at "indledningsvis må det fastslås, at det fremgår såvel af direktivets formål - der ifølge femtende betragtning gælder i relation til samtlige risici - som af affattelsen af direktivets artikel 6, stk. 3, litra a), at arbejdsgiverne har pligt til at vurdere samtlige risici for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed". Præmis 13 i denne

¹³ Kommissionen mod Tyskland, sag C-5/00; Kommissionen mod Italien, sag C-49/00; Kommissionen mod Portugal, sag C-425/01; Kommissionen mod Nederlandene, sag C-441/01; Kommissionen mod Luxembourg, sag C-335/02. Det bør nævnes, at overtrædelsesprocedurer stadig køres mod nogle medlemsstater (Østrig, Frankrig, Finland, Irland, Spanien, Sverige og Det Forenede Kongerige).

¹⁴ Jf. i denne forbindelse også forslag til afgørelse fremsat af generaladvokaten den 6. maj 2003 i forenede sager C-397/01-C-403/01, *Bernhard Pfeiffer e.a. mod Deutsches Rotes Kreuz Kreisverband Waldshut eV.*, præmis 22.

¹⁵ Sag C-49/00, Kommissionen mod Italien.

dom er af særlig betydning: "Desuden må det nærmere bemærkes, at de faglige risici, der skal vurderes af arbejdsgiverne, ikke er fastlagt én gang for alle, men er i stadig udvikling på grundlag af bl.a. den gradvise udvikling af arbejdsvilkårene og videnskabelige undersøgelser vedrørende faglige risici".

- Beskyttelses- og forebyggelsestjenester (artikel 7): i den forbindelse er der flere problemstillinger:
 - Flere medlemsstater havde bestridt den prioritet, der skulle tildeles de interne tjenester. De fleste medlemsstater korrigerede deres nationale bestemmelser, men i et tilfælde henviste Kommissionen sagen til EF-Domstolen, som den 22. maj 2003¹⁶ afgjorde, at "Kongeriget Nederlandene har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 7, stk. 3, i Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, idet det i sin nationale lovgivning ikke har overført den subsidiære karakter af benyttelsen af sagkundskab uden for en virksomhed med henblik på at sikre aktiviteterne til beskyttelse og aktiviteterne til forebyggelse af erhvervsbetingede risici".
 - Denne artikel skabte også alvorlige overensstemmelsesproblemer i forbindelse med den franske gennemførelse, idet Frankrig fastholdt, at "médecine du travail" ville gennemføre denne bestemmelse på korrekt vis. Kommissionen accepterede ikke dette synspunkt, og efter iværksættelsen af en overtrædelsesprocedure vedtog Frankrig national lovgivning med henblik på at integrere en tværfaglig tilgang i gennemførelsen af artikel 7¹⁷.
 - En anden mangel vedrørte arbejdsgiverens forpligtelse til at henvende sig til kompetent sagkundskab (personer eller serviceorganer) uden for virksomheden og/eller institutionen, hvis personalet i virksomheden og/eller institutionen ikke er tilstrækkeligt kompetent med henblik på tilrettelæggelsen af disse aktiviteter til beskyttelse og forebyggelse (artikel 7, stk. 3). I ovennævnte dom af 15. november 2001¹⁸ bestemte EF-Domstolen, at "det er af hensyn til retssikkerheden særlig vigtigt, at de private retsstilling er klar og bestemt, så de sættes i stand til at få fuld kendskab til deres rettigheder og i givet fald kan håndhæve rettighederne ved de nationale domstole" (præmis 22) og "det må herved påpeges, at direktivets artikel 7, stk. 1 og 3, indeholder en forpligtelse for arbejdsgiveren til at indrette en forebyggelses- og beskyttelsestjeneste vedrørende de erhvervsbetingede risici i virksomheden, eller, såfremt personalet i virksomheden ikke er tilstrækkeligt kompetent, at henvende sig til kompetent sagkundskab uden for virksomheden" (præmis 23).
 - Endelig havde flere medlemsstater ikke i tilstrækkeligt omfang gennemført artikel 7, stk. 8, første sætning "medlemsstaterne definerer de tilstrækkelige færdigheder og kvalifikationer, der er omhandlet i stk. 5" (færdigheder og kvalifikationer hos de udpegede arbejdstagere og eksterne personer eller serviceorganer, der er ansvarlige for beskyttelses- og forebyggelsesforanstaltningerne). EF-Domstolen afgjorde i dom af 15. november 2000¹⁹, at "gennemførelsen af denne forpligtelse indebærer, at medlemsstaterne skal vedtage lov- eller forvaltningsforskrifter i overensstemmelse

¹⁶ Sag C-441/00, Kommissionen mod Nederlandene.

¹⁷ Jf. "Loi de modernisation sociale" af 17. januar 2002.

¹⁸ Sag C-49/00.

¹⁹ Sag C-49/00.

med direktivets krav og give meddelelse om disse til de berørte virksomheder ved egnede midler med henblik på, at de kan få kendskab til deres pligter på området og de kompetente nationale myndigheder mulighed for at undersøge, om disse foranstaltninger overholdes" (præmis 36). Denne bestemmelse i direktiv 89/391 var også genstand for EF-Domstolens dom af 22. maj 2003²⁰.

- Gennemførelsen af bestemmelserne om førstehjælp, brandbekæmpelse og evakuering af arbejdstagerne (artikel 8): i nogle tilfælde skyldtes problemerne primært, at ansvaret for gennemførelsen heraf var fordelt på flere ministerier (Irland, Det Forenede Kongerige og Finland).
- Forpligtelsen til at dokumentere risikovurderingen i alle kategorier af virksomheder (artikel 9): EF-Domstolen fandt i dom af 7. februar 2002²¹, at "indledningsvis bemærkes, at direktivets artikel 9, stk. 1, litra a), indebærer en forpligtelse for arbejdsgiveren til at råde over dokumenter, der indeholder en vurdering af risici for sikkerheden og sundheden under arbejdet, hvortil arbejdstagerne eller arbejdstagernes repræsentanter, som har en særlig funktion inden for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, skal have adgang i medfør af direktivets artikel 10, stk. 3, litra a)" (præmis 24), og at "hertil bemærkes, at en bestemmelse, som for visse virksomheder navnlig på grundlag af antallet af ansatte i virksomheden giver vedkommende forbundsminister beføjelse til at fritage virksomhedslæger og det personale, som er specialiseret i arbejdssikkerhed, fra pligten til at udarbejde rapporter om vurdering af arbejdsvilkårene, klart synes at stride mod direktivet artikel 9, stk. 1, litra a), og artikel 10, stk. 3, litra a), eftersom virksomheder med ti eller færre ansatte dermed ville kunne blive fritaget for pligten til at råde over en risikovurdering i form af dokumenter" (præmis 35).
- Underretning af arbejdstagerne (artikel 10): i nogle medlemsstater begrænsede lovgivningen oprindeligt denne ret til bestemte arbejdstagerantal eller til et bestemt omfang af underretning.
- Høring af arbejdstagerne og disses medbestemmelsesret (artikel 11 og 12): i de fleste tilfælde accepterede medlemsstaterne Kommissionens synspunkter, korrigerede manglerne og ændrede derved deres lovgivning.

3.2.2. Særdirektiverne

Overensstemmelsen i gennemførelsen af de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270 var allerede fra et tidligt tidspunkt betydeligt bedre, idet medlemsstaterne generelt indføjede minimumsforskrifterne ordret i deres nationale lovgivninger. De fleste af de konstaterede mangler i gennemførelsen blev desuden løst uden iværksættelse af overtrædelsesprocedurer. Alligevel måtte Kommissionen dog henvise en række sager til EF-Domstolen²².

De fleste af de konstaterede uoverensstemmelser vedrørte direktiv 89/654 (arbejdsstedet), direktiv 89/655 (arbejdsudstyr) og direktiv 90/270 (skærmterminaler) og vedrørte de tekniske krav i bilagene. Med hensyn til direktiv 90/270 (skærmterminaler) skabte bestemmelserne

²⁰ Kommissionen mod Luxembourg, sag C-335/02.

²¹ Kommissionen mod Tyskland, C-5/00.

²² Kommissionen mod Italien, sag 65/01 (gennemførelse af direktiv 89/655); Kommissionen mod Italien, sag C-455/00 (direktiv 90/270); Kommissionen mod Spanien, sag C-168/03 (direktiv 89/655). Det bør nævnes, at overtrædelsesprocedurer stadig køres mod nogle medlemsstater (Østrig, Tyskland og Sverige).

vedrørende afbrydelser i aktiviteten og tilsyn med arbejdstagernes sundhed også vanskeligheder i forbindelse med gennemførelsen i nogle af medlemsstaterne.

4. INDSATS I MARKEN: DEN PRAKTISKE GENNEMFØRELSE

Forsinkelserne i gennemførelsen og overensstemmelsesproblemerne, især i forbindelse med rammedirektivet, har haft en betydelig indvirkning på de faktiske gennemførelsesniveauer og på kvaliteten af gennemførelsen, idet støtteforanstaltningerne (information, uddannelse, teknisk osv.) til etablering af den krævede sikkerhedskultur også blev forsinket.

Analysen af situationen på arbejdspladsniveau giver et tvetydigt billede med et område, hvor gennemførelse og anvendelse af lovgivningen generelt overholdes og sikrer de facto-fordele med hensyn til mindskelse af sikkerheds- og sundhedsrisici og forebyggelse af ulykker, og et område, hvor der skal ydes en betydelig indsats for at opfylde standarderne og at få mulighed for til fulde at udnytte forebyggelsesfordelene i lovgivningen.

Det betyder på den ene side, at hovedmålsætningerne om at sikre arbejdstagerne i EU fælles minimumsstandarder for beskyttelse gennem harmonisering af sundheds- og sikkerhedskravene og om at mindske antallet af arbejdsulykker og erhvervssygdomme er opfyldt. På den anden side har den uensartede anvendelse af disse standarder i de forskellige erhvervssektorer og i forskellige virksomhedsstørrelser forhindret, at antallet af arbejdsulykker og erhvervssygdomme kunne falde yderligere.

En kombination af flere faktorer påvirker omfanget af den praktiske gennemførelse på arbejdspladsen. Nedenfor følger en beskrivelse af de relevante karakteristika, som omfatter følgende nøgleelementer: udbredelse og opfølgning af lovgivning; bevidstgørelse; risikovurdering, dokumentation og tilsyn; beskyttelses- og forebyggelsestjenester; underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse; organisation og forvaltning af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen; håndhævelse; små og mellemstore virksomheder og den offentlige sektor.

4.1. Udbredelse og opfølgning af den nye lovgivning til gennemførelse af direktiverne vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

Allerede i 1992 iværksatte Kommissionen og medlemsstaterne en række foranstaltninger, herunder navnlig Det Europæiske Arbejdsmiljøår 1992 og de efterfølgende europæiske arbejdsmiljøuger samt kampagner på nationalt niveau for at fremme og udbrede den nye arbejdsmiljølovgivning og rådgive om gennemførelsen af direktiverne på arbejdspladsniveau. Ved etableringen i 1994²³ overtog Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur sådanne oplysningsaktiviteter på europæisk niveau.

Siden vedtagelsen af direktiverne har medlemsstaterne gennemført omfattende handlingsplaner for at fremme en aktiv holdning til forebyggelse, skabe bevidsthed om begrebet "integreret forebyggelse" og udvikle praktiske retningslinjer, der kan hjælpe arbejdsgivere og arbejdstagere med at opfylde deres forpligtelser under den nye lovgivning.

²³ Rådets forordning (EF) nr. 2062/94 af 18. juli 1994 om oprettelse af et europæisk arbejdsmiljøagentur, EFT L 216 af 20.8.1994, s. 1, ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1643/95 af 29. juni 1995, EFT L 156 af 7.7.1995, s. 1.

Medlemsstaterne beretter generelt, at de vedtagne foranstaltninger er tilstrækkelige og tilfredsstillende, selv om flere lande²⁴ understreger behovet for yderligere oplysnings- og rådgivningsaktiviteter med det formål at påvirke små virksomheder og selvstændige til at indføre højere arbejdsmiljøstandarder og anerkende de økonomiske og sociale fordele heraf.

Selv om indsatsen på nationalt og europæisk niveau har bidraget væsentligt til en bedre forståelse af den nye lovgivning og har øget arbejdsgivernes og arbejdstagernes bevidsthed om deres rettigheder og forpligtelser, varierer virkningen af disse foranstaltninger på tværs af det økonomiske spektrum. Indsatsen har været vellykket i større virksomheder. Men samtidig skal situationen i mange små og mellemstore virksomheder i hele EU forbedres, og der mangler stadig et kvalitativt skridt for at udvikle en fornemmelse af sikkerhed, skabe vilje til at kontrollere risiciene og opnå den nødvendige deltagelse af de involverede parter i kontrollen over risiciene på arbejdspladsen.

4.2. Bevidstgørelse

Trods den store mængde af oplysningsmateriale, der findes, er oplysningsniveauet over for arbejdsgivere og arbejdstagere, især i små og mellemstore virksomheder, tilsyneladende utilstrækkeligt til at nå ud til alle målgrupperne. Dette kan illustreres af følgende eksempler:

- Undersøgelser gennemført i Nederlandene viser, at omfanget af oplysninger til arbejdsgiverne skal forbedres. Blandt de virksomheder, der ikke havde opfyldt deres forpligtelse til at udføre en risikovurdering, udtalte 9 %, at de ikke havde kendskab til denne forpligtelse, og 8 % udtalte, at de ikke havde kendskab til en analyse af arbejdsvilkårene og evalueringen af risiciene på arbejdspladsen. Disse virksomheder var hovedsagelig små virksomheder.
- Resultaterne af en undersøgelse gennemført i Spanien viste, at 68 % af virksomhederne angiveligt ikke forstår arbejdsgivernes forpligtelser. 16 % af virksomhederne udtalte, at informationsniveauet om arbejdsmiljø var utilstrækkeligt. 59 % af arbejdsgiverne anførte, at de ikke havde kendskab til forpligtelsen til at udvikle og gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre arbejdstagernes sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. 18 % af arbejdsgiverne anførte, at de kun havde en vag idé om sådanne foranstaltninger, og 13 % af arbejdsgiverne udtalte, at de havde kendskab til deres forpligtelse, men ikke havde iværksat foranstaltninger.
- I Sverige rapporterer små virksomheder om problemer med at forstå bestemmelserne. Oplysningerne når tilsyneladende ud til arbejdsmiljøspecialister og -organisationer og ikke ud til de vigtigste aktører i forbindelse med forebyggelse, nemlig arbejdsgiverne og arbejdstagerne.
- I Det Forenede Kongerige bekræftede empiriske undersøgelser, at arbejdsgivere i små virksomheder har problemer med at forstå informationsmaterialet fra de myndigheder, der er ansvarlige for gennemførelsen af arbejdsmiljølovgivningen.

Den manglende forståelse forklares af bestemmelsernes art, idet de fastlægger en målsætning, uden at der på nationalt niveau leveres de relevante oplysninger, som kan hjælpe arbejdsgiverne med at udarbejde tilstrækkelige forebyggelsesplaner til håndtering af de risici,

²⁴ Luxembourg, Det Forenede Kongerige og Irland.

der konstateres under risikovurderingen. Især arbejdsgivere i små virksomheder rapporterer, at udviklingen af sådanne forebyggelsesplaner er en særdeles krævende opgave.

Med hensyn til arbejdsgivernes motivation er den eneste tilgængelige empiriske undersøgelse af arbejdsmiljø gennemført i Det Forenede Kongerige. Den konkluderer, at overholdelse af de lovgivningsmæssige krav er den vigtigste årsag til, at arbejdsgiverne træffer nye foranstaltninger (80 % af arbejdsgiverne). Ud fra denne undersøgelse kan der dog konstateres tre grundlæggende adfærdsmønstre:

1. En almindelig holdning blandt arbejdsgiverne er, at de ønsker at overholde de lovgivningsmæssige krav og sikre, at de godkendes under tilsynene, og at de næsten ikke overvejer, hvilke fordele de kan opnå ved at forbedre arbejdsmiljøet. Denne såkaldte "lovfikserede adfærd" søger således at minimere gennemførelsesomkostningerne med henblik på at overholde de lovgivningsmæssige krav.
2. En anden kategori af arbejdsgivere er reelt interesseret i omkostningerne og fordelene ved arbejdsmiljø og tager hensyn hertil ved optimeringen af processer og integrerede ledelsessystemer. Disse arbejdsgivere gennemfører foranstaltninger på grundlag af såkaldt "iboende motivation". Denne gruppe er dog ret lille. Som følge heraf har programmer baseret på "eksempler på bedste praksis" kun særdeles begrænset gennemslagskraft.
3. En tredje gruppe består af virksomheder, der arbejder med arbejdsmiljø, fordi vigtige kunder og udbudsbetingelser stiller krav herom, og fordi de ellers pålægges sanktioner af de kompetente myndigheder. Det betyder med andre ord, at der er en såkaldt "ekstern drivkraft" bag forpligtelsen med hensyn til arbejdsmiljøstandarder.

4.3. Risikovurdering, dokumentation og tilsyn

En af de vigtigste nyskabelser i EU's arbejdsmiljølovgivning var indførelsen af risikovurdering og dokumentation af resultaterne som et grundlag for etableringen af et forebyggelsesprogram af tekniske og/eller organisatoriske foranstaltninger til bekæmpelse af risiciene. Disse opgaver omfatter også regelmæssigt tilsyn med effektiviteten af de iværksatte foranstaltninger og den løbende forbedring af situationen i overensstemmelse med bestemmelserne i rammedirektiv 89/391. Indsatsen skal være dynamisk med løbende opdatering af forebyggelsesprogrammet, så længe risikosituationerne varer ved.

Det rapporteres, at opgaverne vedrørende risikovurdering, dokumentation og tilsyn ikke er fordelt ensartet, heller ikke i medlemsstater, der har tradition for forebyggelse. De empiriske resultater omfatter bl.a. følgende:

- I Danmark viste en undersøgelse fra 1998, at næsten halvdelen af virksomhederne ikke havde gennemført en risikovurdering. Blandt virksomheder med 5-19 ansatte havde kun 27 % gennemført en undersøgelse af risikovurderingen. Blandt virksomheder med 20-49 ansatte var procentdelen allerede 61 %, og i virksomheder med 50-199 var den 67 %. Blandt de store virksomheder med 200 eller flere ansatte havde 95 % gennemført en undersøgelse af forholdene på arbejdspladsen.
- Undersøgelser i Tyskland har vist, at mellem en fjerdedel og en tredjedel af alle virksomheder har gennemført systematiske og omfattende risikovurderinger. Selv om virksomhedernes størrelse tages i betragtning, omfatter dette alligevel 75 % af alle arbejdspladser.

- I Nederlandene opfylder 58 % af virksomhederne den netop indførte forpligtelse til at analysere risiciene på arbejdspladsen. I virksomheder med mere end 20 ansatte er tallet mere end 80 %, og i virksomheder med mere end 100 ansatte er det 96 %. Procentdelen for små virksomheder er lavere. Blandt de mindste virksomheder med 2-9 ansatte, har kun 52 % opfyldt deres forpligtelser. Arbejdsgiverne anfører følgende årsager til de manglende risikovurderinger: 30 % af arbejdsgiverne mener ikke, at det er nødvendigt; 21 % har endnu ikke haft tid til det; 9 % havde ikke kendskab til deres forpligtelse; 8 % havde aldrig før hørt om det; og 7 % fandt, at det var for tidskrævende og for dyrt. For Nederlandene var der også indsendt data om de foranstaltninger, der er iværksat på grundlag af risikovurderingen. I henhold til disse oplysninger er to tredjedele af de virksomheder, der har udført risikovurderinger, begyndt at fastlægge de relevante foranstaltninger, og to tredjedele af virksomhederne har allerede iværksat konkrete arbejdsmiljøforanstaltninger.
- I Det Forenede Kongerige havde 30 % af de virksomheder, der havde kendskab til de nye bestemmelser, analyseret forholdene på arbejdspladsen, endnu inden de europæiske bestemmelser var gennemført. Omkring halvdelen af virksomhederne har gennemført risikovurderinger for første gang efter gennemførelsen af EU-direktiverne. I alt har mere end 80 % af alle virksomheder udført risikovurderinger. 22 % af virksomhederne har ingen dokumentation for de vigtigste resultater af disse vurderinger. Blandt disse er mange af de mindste virksomheder med mindre end fem ansatte fritaget for dokumentationsforpligtelsen. Men også 3 % af de store virksomheder og 24 % af virksomhederne med under 50 ansatte opfylder ikke deres dokumentationsforpligtelse.

Med hensyn til kvaliteten af risikovurderingerne er evalueringerne af forholdene på arbejdspladsen og dokumentationen heraf samt tilsynet med effektiviteten af de iværksatte foranstaltninger helt klart udfærdiget med henblik på at opfylde de retlige forpligtelser.

Tilsynet i virksomhederne med effektiviteten af de iværksatte foranstaltninger afslører en ret dobbelttydig situation. Resultaterne for Tyskland viser f.eks., at 84 % af virksomhederne med mere end 250 ansatte fører tilsyn med virkningerne af de foranstaltninger, der er iværksat på arbejdsmiljøområdet. Det samme gør sig gældende for mindre end 30 % af virksomhederne med under 10 ansatte.

Kort sagt skal følgende punkter vedrørende den praktiske gennemførelse af bestemmelserne for risikovurdering forbedres:

- I forbindelse med overfladiske, skematiske procedurer lægges der vægt på iøjnefaldende risici. Langsigtede virkninger (f.eks. psykiske faktorer) og risici, som ikke umiddelbart kan konstateres, overses. Det gælder f.eks. risici i forbindelse med kemiske stoffer.
- Psykosociale risikofaktorer og faktorer vedrørende tilrettelæggelsen af arbejdet tages næsten ikke i betragtning.
- Risici analyseres og evalueres ikke på et overordnet plan. Det betyder, at separate foranstaltninger iværksættes, men at der mangler en integreret tilgang til analysen af forholdene på arbejdspladsen.
- Risikovurdering betragtes ofte som en engangsforpligtelse og mangler kontinuitet.

- Arbejdsgiverne fører ikke tilstrækkeligt tilsyn med effektiviteten af foranstaltningerne.

4.4. Beskyttelses- og forebyggelsestjenester

I henhold til rammedirektiv 89/391 skal hver arbejdsgiver udpege en eller flere arbejdstagere, som skal varetage aktiviteterne til beskyttelse og forebyggelse af erhvervsbetingede risici inden for virksomheden og/eller institutionen. Hvis personalet i virksomheden og/eller institutionen ikke er tilstrækkeligt kompetent med henblik på tilrettelæggelsen af disse aktiviteter til beskyttelse og forebyggelse, skal arbejdsgiveren henvende sig til kompetent sagkundskab (personer eller serviceorganer) uden for virksomheden og/eller institutionen. Med andre ord skal enten ansatte i virksomheden med den nødvendige viden eller ekstern sagkundskab udfærdige risikovurderingerne og fastlægge de forebyggende foranstaltninger.

Lovgiverens hensigt med etableringen af reglen om at prioritere brugen af en intern forebyggelsestjeneste frem for en ekstern²⁵ var at sikre, at virksomheder, der i forvejen har en intern beskyttelses- og forebyggelsestjeneste, beholder denne, og samtidig give de virksomheder, der ikke har en sådan tjeneste, adgang til beskyttelses- og forebyggelsestjenester af høj kvalitet.

Omfanget af den leverede beskyttelses- og forebyggelsestjeneste er en vigtig indikator for evalueringen af den praktiske gennemførelse. Dette vedrører omfanget, rækkevidden og kvaliteten af de forebyggende tjenester.

Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed, Hygiejne og Sundhedsbeskyttelse på Arbejdspladsen vedtog den 15. maj 2001²⁶ en udtalelse om tværfaglige tjenester for beskyttelse og forebyggelse samt lægelig kontrol, hvori det hedder, at medlemsstaterne anmodes om kvalitetskontrol, og at arbejdsgiverne, som er ansvarlige for at gennemføre sikkerhedsforanstaltningerne, skal kunne sikre arbejdstagernes deltagelse og søge kvalificeret bistand med kompetence til at løse opgaverne.

Selv om der stadig er langt igen, inden beskyttelses- og forebyggelsestjenesterne dækker generelt (sikkerhedsteknik, sundhed på arbejdspladsen, psykologiske aspekter på arbejdspladsen), er der sket betydelige forbedringer i etableringen af eksterne forebyggelsestjenester.

Følgende oplysninger tegner et billede af situationen i nogle medlemsstater:

- Belgien: Ca. 91 % af virksomhederne har indgået aftaler med eksterne leverandører af forebyggelsestjenester. I principper skal alle virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, indgå aftaler med eksterne tjenester (der er 27 SEPR - eksterne leverandører af beskyttelses- og forebyggelsestjenester). Store virksomheder tilrettelægger generelt disse tjenester internt.
- Danmark: Arbejdstilsynet har udført en evaluering, der viser, at kun 12 % af virksomhederne med under 10 ansatte gjorde brug af bedriftssundhedstjenesten i 1994 (Arbejdstilsynet i Danmark, 1995). I henhold til en undersøgelse fra 1999

²⁵ Jf. i denne forbindelse EF-Domstolens dom i sag C-441/01, Kommissionen mod Nederlandene.

²⁶ KOM(2003) 346 endelig af 12.6.2003.

gjorde 38 % af de små virksomheder slet ikke brug af de forebyggende tjenester, og andre 21 % brugte disse tjenester mindre end en gang om året.²⁷

- Tyskland: I omkring halvdelen af de tyske små og mellemstore virksomheder med under 20 ansatte er der ingen sikkerhedsmedarbejder og/eller arbejdsmiljøekspert. Disse små og mellemstore virksomheder tegner sig for 90 % af alle tyske virksomheder. Ca. 20-25 % af arbejdstagerne i den private sektor arbejder i disse virksomheder.
- For Grækenland anfører eksperter, at forebyggelsestjenesterne i virksomheder med over 150 ansatte betragtes som tilfredsstillende. Små og mellemstore virksomheder med op til 150 ansatte har ikke adgang til forebyggelsestjenester.
- Finland: Langt de fleste arbejdstagere er omfattet af forebyggelsestjenester. Kun 8 % af arbejdstagerne kan ikke modtage lægeligt tilsyn på arbejdspladsen. Der er betydelige mangler navnlig blandt virksomheder med under 10 ansatte, hvor tjenester ikke tilbydes i 44 % af dem.
- Indtil for nylig påstod Frankrig, at den eksisterende bedriftssundhedstjeneste, der var etableret i 1946, opfyldte kravene i rammedirektivets artikel 7. Derfor er kun den arbejdsmedicinske dækning af arbejdstagerne, som formelt garanteres 85 % af arbejdsstyrken, omhandlet her.
- I Luxembourg tilbyder næsten alle store virksomheder beskyttelses- og forebyggelsestjenester til deres ansatte. Eksperter anslår dog, at ca. halvdelen af virksomhederne med 50-250 ansatte og flertallet af små virksomheder med under 50 ansatte ikke udnytter de forebyggende tjenester i det lovbestemte omfang. Som følge heraf er ca. 100 000 ud af de i alt 190 000 ansatte angiveligt ikke tilstrækkeligt dækket af beskyttelses- og forebyggelsestjenester.
- I Nederlandene har 97 % af virksomhederne indgået den påkrævede aftale om levering af tjenester med en godkendt ekstern virksomhed, der leverer bedriftssundhedstjenester.
- Østrig: 70 % af alle arbejdstagere har adgang til forebyggelsestjenester, men dækningen er ganske overfladisk i små virksomheder.
- Portugal: Kun et mindretal af virksomheder har adgang til ekspertise vedrørende forebyggelse.
- Sverige rapporterede, at 72 % af virksomhederne og de offentlige institutioner har adgang til forebyggelsestjenester. Blandt de små virksomheder med under 10 ansatte er så mange som 45 % omfattet af sådanne tjenester. For virksomheder med mere end 50 ansatte er dette tal 88 %.
- I Spanien rapporterede den nationale arbejdsmarkedsundersøgelse af arbejdsvilkårene i 1999, at 24 % af virksomhederne ikke havde tilrettelagt forebyggende aktiviteter²⁸.

²⁷

Tyberg, A. m.fl.: Evaluering af erfaringerne med den nuværende bedriftssundhedstjeneste, Tastrup 2000.

²⁸

Rapport: Resultados Estadísticos del Plan de Visitas a Empresas (statistiske resultater af virksomhedsbesøg).

- I Det Forenede Kongerige har 85 % af virksomhederne en arbejdsmiljøekspert, der arbejder på virksomheden, eller har indgået en aftale med en leverandør af sådanne tjenester.

I forbindelse med de foreløbige konklusioner skal det bemærkes, at ikke alle virksomheder gennemfører denne bestemmelse ved enten at udpege en medarbejder til at udføre aktiviteterne i forbindelse med forebyggelse af arbejdsrelaterede risici eller ved i mangel af kompetent personale at henvende sig til en ekstern beskyttelses- og forebyggelsestjeneste. Der er problemer især i de små og mellemstore virksomheder i alle de europæiske lande.

Et af problemerne ved tilrettelæggelsen af beskyttelses- og forebyggelsestjenester er manglen på tilstrækkeligt kvalificeret personale. Det gælder især for tjenester, der tilrettelægges eksternt, og for sundhedsaspekterne på arbejdspladsen. Rammedirektivet definerer ikke forebyggelsestjenesternes færdigheder og kompetencer, men overlader dette til medlemsstaterne. Det følger logisk af rammedirektivets bestemmelser, at forebyggelsestjenestene skal være tværfaglige.

Medlemsstaterne har defineret disse færdigheder og kompetencer på forskellig vis, og det afspejles i kvaliteten af de tjenester, der leveres i de forskellige medlemsstater.

Den kvantitative dækning af virksomhederne, de offentlige institutioner og arbejdstagerne er ikke i sig selv nok til at evaluere leveringen af beskyttelses- og forebyggelsestjenester. Kvalitative aspekter (uddannelsesordninger for arbejdstagerne, intensiteten af de leverede tjenester, vellykkede forbedringer) bør også tages i betragtning. I den forbindelse er der betydelige mangler, bl.a. et ensidigt fokus på de tekniske aspekter, lægetilsyn, der er alt for fokuseret på forebyggelse alene, og arbejdsgivernes tendens til at reducere tjenesternes omfang til et minimum.

Det er særdeles vanskeligt at evaluere kvaliteten af de leverede forebyggelsestjenester. Der findes ingen generelt accepteret standard for evalueringen af kvaliteten. I den sammenhæng er det et spørgsmål, om de minimumsperioder, der er fastlagt i de enkelte medlemsstater, rent faktisk er tilstrækkelige til en effektiv levering af tjenesterne. Det skal erindres, at arbejdsgiverne næsten udelukkende betragter minimumsperioderne for levering af tjenester til arbejdstagerne som en generel regel og praktisk talt ikke er villige til at tilrettelægge yderligere tjenester.

Certificeringen af leverandører af forebyggelsestjenester er én mulighed for at sikre et højt kvalitetsniveau. I nogle medlemsstater skal alle leverandører af eksterne tjenester certificeres for at kunne yde disse tjenester. Det gælder f.eks. Belgien (siden 2002), Grækenland, Portugal og Nederlandene. Andre lande klarer sig uden nogen form for certificering og anmoder blot om dokumentation for gode kvalifikationer i form af f.eks. referencer eller eksamensbeviser. Frivillig certificering er et kompromis, som for nylig blev introduceret i Tyskland.

Drøftelserne om certificering som et værktøj til at sikre et højt kvalitetsniveau er endnu ikke afsluttet. Der skal tages højde for, at certificeringer kun hjælper med at analysere strukturerne. De kan ikke bruges som et grundlag for evaluering af processernes og resultaternes kvalitet.

I alle tilfælde bør det bemærkes, at certificering af beskyttelses- og forebyggelsestjenester også kan bidrage til at sikre den frie bevægelighed for personer og tjenester i den henseende.

For at opsummere:

- Ikke alle virksomheder i Europa har i øjeblikket adgang til beskyttelses- og forebyggelsestjenester. Problemerne er særligt udtalte i de små og mellemstore virksomheder over alt i Europa. Derudover er der især i de sydeuropæiske lande og i Irland et meget stort antal virksomheder, der ikke tilbydes nogen form for forebyggelsestjenester.
- Der er betydelige vanskeligheder, fordi antallet af leverandører af forebyggelsestjenester er alt for lille til at opfylde behovet i visse lande som f.eks. Grækenland og Portugal, navnlig med hensyn til arbejdsmedicin.
- Praktisk talt alle medlemsstater har problemer med kvaliteten af de eksterne tjenester. En af hovedårsagerne hertil er virksomhedernes tilbøjelighed til at forsøge at indkøbe disse tjenester så billigt som muligt. De tillægger ikke kvaliteten af tjenesterne nogen værdi.
- De eksisterende beskyttelses- og forebyggelsestjenester har tilsyneladende begrænset kapacitet til at håndtere de arbejdsrelaterede risici ud fra en holistisk tilgang (tværfaglige tjenester).
- Det er øjensynligt nødvendigt at styrke foranstaltningerne til sikring af kvaliteten af de eksterne leverandører af tjenester. I den forbindelse kunne arbejdstilsynet spille en væsentlig rolle.

4.5. Underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse

Arbejdstagernes underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse er en af hjørnestenene i den forebyggelsespolitik, der er fastlagt ved EU's arbejdsmiljølovgivning. De omhandlede direktiver indeholder detaljerede bestemmelser vedrørende underretning, høring og uddannelse. I den forbindelse bør den afgørende rolle, som uddannelse bør spille med henblik på at oplyse alle om arbejdsmiljø, fremhæves.

På informationsområdet er der indtil videre kun indsamlet ganske få data. Enkelte eksempler kan dog beskrives her:

- I Finland anfører arbejdstagerorganisationerne og de håndhævende myndigheder, at der er betydelige forskelle mellem virksomhederne, og de klager over problemer med informationen af arbejdstagerne. Der er også mangler med hensyn til arbejdsplader med arbejdstagere fra forskellige virksomheder. Synspunkterne vedrørende kvaliteten af instruktionen og undervisningen af arbejdstagerne er modstridende. Mens arbejdsgiverne og de politiske forvaltninger mener, at det opnåede niveau er acceptabelt, mener fagforeningerne og de håndhævende myndigheder det modsatte.
- Tre fjerdedele af virksomhederne i Det Forenede Kongerige anførte, at de efter gennemførelsen af de nye bestemmelser havde informeret arbejdstagerne langt mere, og halvdelen af virksomhederne gennemfører videreuddannelsesprogrammer. Med hensyn til de fem første særdirektiver var kravet om informationer størst i forbindelse med bestemmelserne om brugen af personlige værnemidler og håndteringen af byrder. Under 20 % af virksomhederne har indberettet problemer med information og kvalifikationer. Disse er først og fremmest problemer i forbindelse med tidsfristerne for indsamling af materiale og de organisatoriske strukturer for viderebringelsen af informationer.

- Italien og Portugal rapporterede, at der var betydelige mangler i forbindelse med information og instruktion af arbejdstagerne, herunder en mangel på tilstrækkelig opfyldelse af de grundlæggende krav.

Det er vanskeligt at indsamle data, som kan bruges til at drage konklusioner om informationsniveauet, blandt arbejdsgivere eller de personer, der er ansvarlige for gennemførelsen af arbejdsmiljølovgivningen, og dette er i endnu højere grad tilfældet for indsamling af data fra arbejdstagerne. Kun få medlemsstater har relevante data om dette emne. Disse kan opsummeres til følgende:

- I Nordrhein-Westfalen i Tyskland kunne kun en tredjedel af arbejdstagerne give et positivt svar, da de blev spurgt om, der var blevet gennemført en risikovurdering på deres arbejdsplads. Omkring en tredjedel gav et negativt svar, og næsten en tredjedel kunne slet ikke besvare spørgsmålet. Det kan antages, at sidstnævnte gruppe slet ikke har kendskab til arbejdstagernes rettigheder og forpligtelser i henhold til arbejdsmiljølovgivningen. En fjerdedel af de tyske arbejdslæger kunne slet ikke fremkomme med oplysninger i denne forbindelse.
- I Spanien anførte 90 % af arbejdsgiverne i interviews gennemført i 1999, at de ikke havde informeret deres ansatte. En spansk undersøgelse fra 1999 bekræftede, at kun 11 % af arbejdsgiverne havde informeret eller instrueret deres ansatte.
- Underretning og undervisning af arbejdstagere udpeges også som et problem i de virksomhedsmæssige case studier, der er gennemført. Finske virksomhedsmæssige case studier viser, at arbejdstagerne kun havde udvist ringe interesse for at blive informeret og instrueret, da de ikke var klar over de umiddelbare incitamenter eller fordele.

Forpligtelsen til at informere arbejdstagerne omfatter også ansatte fra andre virksomheder, der arbejder i de samme lokaler eller det samme sted. Den praktiske gennemførelse af denne bestemmelse halter langt bag efter gennemsnittet af de øvrige kategorier af arbejdsgivernes forpligtelser. Problemet forekommer i praktisk talt alle erhvervssektorer, i alle medlemsstater og i alle de forskellige virksomhedstyper af forskellige størrelser og er særlig udtalt for midlertidigt ansatte.

I de fleste tilfælde benyttes midlertidigt ansatte til mindre kvalificerede job med tunge fysiske byrder. Da disse midlertidigt ansatte hyppigt skifter job fra en virksomhed til en anden, har de ikke kendskab til de potentielle risici og processerne i virksomheden.

Mange arbejdsgivere mener ikke, det er nødvendigt, eller de glemmer at informere og uddanne de midlertidigt ansatte. Det faktum, at disse arbejdstagere kun arbejder for virksomheden i en kort tidsperiode, den indsats, der skal ydes for at informere disse arbejdstagere, eller devisen om, at "det plejer at gå godt", er kun en del af forklaringen på mange arbejdsgivers modvilje mod at iværksætte de nødvendige foranstaltninger på dette område.

Med hensyn til arbejdstagernes medbestemmelse har de generelt tilfredsstillende medbestemmelse i virksomhederne på et overordnet plan.

Bedre muligheder for medbestemmelse til arbejdstagerne blev sikret ved rammedirektivet, som gør arbejdstagerne til en ligestillet aktør i forebyggelsesstrategien og forpligter denne til at samarbejde med arbejdsgiveren om den løbende forbedring af arbejdsmiljøet.

Mulighederne for de institutioner, der repræsenterer arbejdstagerne, for at deltage er blevet væsentligt forbedret i mange medlemsstater. Det gælder også for lande, hvor arbejdstagernes deltagelse traditionelt har været prioriteret højt, f.eks. Tyskland og Nederlandene.

Med hensyn til samarbejdsudvalg viser empiriske undersøgelser og interviews endvidere, at de kun udnytter disse nye muligheder med en vis modvilje.

Årsagerne til arbejdstagernes manglende deltagelse er meget forskelligartede og kan opsummeres til følgende:

- Der er generel mangel på viden om de nye medbestemmelsesrettigheder.
- Der fokuseres på praktiske løsninger og den daglige drift. De personer, der er ansvarlige for repræsentationen af arbejdstagernes interesser i virksomheder, er meget pragmatiske og er ikke i stand til at benytte en holistisk tilgang. I stedet fokuserer de kun på iøjnefaldende problemer.
- Yderligere aktiviteter opfattes som tidskrævende, og man frygter, at den administrative byrde vil blive større.
- Uddelegeringen af ansvaret til arbejdstagernes repræsentanter og/eller arbejdsmiljøudvalg. Det mindsker de enkelte arbejdstageres vilje til at interessere sig for arbejdsmiljø og selv påtage sig et ansvar.
- Manglende balance mellem ekspertise og generel viden: medlemmerne af samarbejdsudvalgene skal normalt yde en væsentlig indsats for at opnå den nødvendige ekspertise og viden for at indhente arbejdsgiverne eller de arbejdsmiljøspecialister, der arbejder for virksomheden. Generelt er arbejdstagere og deres arbejdsmiljørepræsentanter ikke forberedt på at drøfte dette emne med arbejdsgiveren.
- Arbejdstagernes manglende interesse for spørgsmål vedrørende deres egen sikkerhed.

Særlig opmærksomhed bør rettes mod de institutioner, der specifikt er ansvarlige for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Det kan f.eks. være udvalg, som ud over arbejdstagere består af arbejdsgiverrepræsentanter eller personer, der er ansvarlige for sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen, eller institutioner, hvori kun arbejdstagerne er repræsenteret. Kendskabet til aktiviteterne i disse organisationer er meget begrænset i alle EU-landene. Franske eksperter anslår, at kun en femtedel af de nuværende arbejdsmiljøudvalg yder en effektiv forebyggende indsats.

I medlemsstater med en klart defineret medbestemmelseskultur er der konstateret en negativ tendens i forbindelse med den institutionaliserede repræsentation af interesser. Jo tydeligere definerede ansættelsesforhold og jo flere institutioner og udvalg, der arbejder med sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, jo mindre sandsynligt er det, at arbejdstagerne selv deltager aktivt i fastlæggelsen af forebyggelsespolitikken i virksomheden.

Hvad angår undervisning, betragtes uddannelses- og undervisningsniveauerne i de store virksomheder generelt som tilstrækkelige. Der er dog generelt mangel på uddannelse og undervisning af arbejdstagere, sikkerhedsrepræsentanter og arbejdsgivere i styringen af sundheds- og sikkerhedsrisici i små og mellemstore virksomheder. Denne situation forringer mulighederne for en effektiv anvendelse af arbejdsmiljølovgivningen.

4.6. Tilrettelæggelse og ledelse af arbejdsmiljøet

Sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen er en vedvarende og kompleks forpligtelse, der kræver en gennemsigtig og systematisk tilgang.

Stadig mere komplekse arbejdsprocesser og forandringer i arbejdsvilkårene med deraf følgende nye eller anderledes former for risici nødvendiggør en ny, omfattende tilgang til sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Der er behov for intelligente og metodiske løsninger, der gør det muligt for arbejdsgiveren at tage hensyn til arbejdsmiljøprincipper på alle operationelle niveauer og for alle aktiviteter og udmønte dem i passende foranstaltninger. Sådanne foranstaltninger må spille en stadig vigtigere rolle, når det gælder om at forme arbejdsvilkår, optimere processer og procedurer og øve indflydelse på holdninger, således at man kan undgå arbejdsrelaterede sundhedsrisici og yderligere udvikle sundheden i organisationer.

Arbejdsmiljøledelse skal være en integreret del af den overordnede ledelse af virksomheden.

I mange tilfælde udtaler virksomhederne, at den manglende arbejdsmiljøledelse skyldes gennemførelsesomkostningerne. Men lovgiveren krævede ikke avancerede ledelsessystemer, men opfordrede blot virksomhederne til også at anvende grundlæggende ledelsesprincipper på arbejdsmiljøområdet.

I Tyskland iværksatte man f.eks. en kampagne i tekstilindustrien for at hjælpe virksomhederne med at integrere arbejdsmiljø i deres overordnede ledelse. Ved afslutningen af kampagnen havde fire femtedele af virksomhederne fuldstændigt integreret arbejdsmiljø i deres driftsstyringsprocesser. I gennemsnit er det kun tilfældet for ca. en tredjedel af virksomhederne.

Med undtagelse af de store virksomheder er der mangel på effektiv tilrettelæggelse og ledelse af arbejdsmiljøet, hvor det opfattes som en integreret del af hele organisationen. Denne situation udgør en betydelig hindring for en tilstrækkelig gennemførelse af arbejdsmiljølovgivningen.

4.7. Håndhævelse

I henhold til artikel 4 i rammedirektiv 89/391/EØF træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at arbejdsgiverne, arbejdstagerne og arbejdstagernes repræsentanter bliver omfattet af de retsfor skrifter, som er påkrævet for iværksættelsen af dette direktiv, og skal navnlig påse, at der sikres fyldestgørende kontrol og tilsyn. Effektiv og ensartet håndhævelse i alle medlemsstater er derfor afgørende, ikke kun for at opfylde forpligtelserne, jf. rammedirektivets artikel 4, men også for at sikre, at direktivernes bestemmelser finder ensartet anvendelse og sikrer alle arbejdstagere i hele EU samme niveau af beskyttelse. Det er derfor vigtigt at analysere medlemsstaternes håndhævelse og indvirkningen af den nye EU-lovgivning i forhold til arbejdstilsynene og effektiviteten af håndhævelsesindsatsen.

Arbejdstilsynene er det primære organ til håndhævelse af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Desuden findes der andre specialiserede tilsynsorganer, som er ansvarlige for særlige erhvervssektorer, eller hvis indsats også påvirker gennemførelsen af arbejdsmiljølovgivningen (mineinspektorater, atominspektorater, søfartsinspektorater, overvågning af markedet for arbejdsudstyr osv.).

Almindeligt anvendte indikatorer til måling af håndhævelsen omfatter antallet af tilsynsførende på arbejdsmiljøområdet i hver medlemsstat og antallet af gennemførte kontrolbesøg hvert år. I EU gennemfører ca. 12 000 tilsynsførende hvert år 1 400 000 kontrolbesøg. De tilgængelige data om tilsynsindsatsen og dækningen af den erhvervsaktive befolkning (tilsynsførende/den erhvervsaktive befolkning) varierer markant fra land til land afhængigt af den socioøkonomiske struktur og de forskellige former for håndhævelsessystemer. Den relative betydning af særlige erhvervssektorer og de særlige risici i disse sektorer har fået de fleste lande til at oprette specialiserede tilsynsorganer (mineinspektorater, atominspektorater, søfartsinspektorater osv.), som håndhæver forskellige aspekter af EU's arbejdsmiljølovgivning.

De almene tilsyn vedrører dog ikke kun arbejdsmiljølovgivningen, men også andre aspekter af arbejds- og sociallovgivningen. Ofte er flere tilsynsorganer ansvarlige for håndhævelsen af forskellige bestemmelser i den samme nationale lov. Det er derfor særligt vanskeligt at differentiere den effektive håndhævelsesindsats i forbindelse med sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen i de forskellige medlemsstater.

Ikrafttrædelsen af EU's nye arbejdsmiljølovgivning medførte tilsyneladende ikke en stigning i de forskellige medlemsstaters tilsynsindsats. Som følge deraf rapporteres der om en kronisk mangel på ressourcer i arbejdstilsynene til at dække alle aspekter af den nye lovgivning, især med hensyn til de små og mellemstore virksomheder.

Som en konstruktiv reaktion på de utilstrækkelige ressourcer har arbejdstilsynene indført nyskabende tilgange til gennemførelsen af tilsyn. De planlægger f.eks. tilsynene efter niveauet af risiko og tager virksomhedernes vilje og evne til at gennemføre forskrifterne i betragtning. I nogle tilfælde har man indført en skarp adskillelse mellem tilsynsfunktionen og informations- og rådgivningsfunktionen, og der er oprettet separate institutioner og ansvarsområder for disse funktioner.

Medlemsstaterne rapporterer om investeringen i uddannelsen af de tilsynsførende, så de kan håndtere den tværfaglige tilgang til forebyggelse, der kræves i EU's arbejdsmiljølovgivning, og som er nødvendig for at kontrollere risiciene i forbindelse med ny teknologi eller nye former for tilrettelæggelse af arbejdet.

I den sammenhæng er det vigtigt at være opmærksom på den udvikling, der er konstateret i de to traditionelle former for arbejdstilsyn, nemlig almene tilsyn, der arbejder med alle aspekter af arbejdsretten, og specialiserede tilsyn, der udelukkende håndhæver arbejdsmiljølovgivningen.

Behovet for at kontrollere gennemførelsen af forebyggelsesplaner baseret på risikovurderinger, som ikke kun omfatter teknologiske risici (f.eks. risici i forbindelse med arbejdsudstyr), men også andre risici, som skyldes ansættelsesforhold eller arbejdets tilrettelæggelse, har bevirket, at de specialiserede tilsyn nu i højere grad interesserer sig for kontrol af risici i forbindelse med arbejdets tilrettelæggelse, mens de almene tilsyn har intensiveret deres overvågning af de teknologiske risici. Det har på sin side skabt et behov for at udvide de tilsynsførendes kompetencer og har påvirket rekrutteringen af, uddannelsesniveauerne for og uddannelsen af de tilsynsførende.

Det er vanskeligt matematisk at opgøre effektiviteten af tilsynenes indsats med hensyn til deres bidrag til mindselsen af antallet af arbejdsulykker og erhvervssygdomme. Kun virkningen af konkrete aktioner som f.eks. kontrolkampanjer eller særlige programmer giver et indtryk af effektiviteten, selv om det også i de tilfælde er vanskeligt at differentiere

virkningerne af oplysningskampagnerne fra virkningerne af de påbud om forbedringer, som tilsynene har udsendt, eller de sanktioner, de har pålagt.

Det er derfor vigtigt, at der på europæisk plan fastlægges en passende metode samt kriterier og indikatorer for målingen af arbejdstilsynenes effektivitet. Det vil også give et fingerpeg om de mest effektive metoder og midler, der skal anvendes, og vil kunne begrunde behovet for at tildele yderligere ressourcer til arbejdstilsynene. Resultaterne af det arbejde, der er iværksat på dette område af SLIC (Senior Labour Inspectorates Committee), er af særlig betydning.

Arbejdstilsynenes effektivitet skal måles, ikke kun ud fra kvantiteten og kvaliteten af tilsyn, men også ud fra deres indvirkning på forøgelsen af de forskellige aktørers viden, de opnåede holdningsændringer og organiseringen af virksomhederne med henblik på forbedring af arbejdsmiljøet. Det er især vigtigt, at arbejdstagernes og deres repræsentanters ret til at indgive klager til den håndhævende myndighed og arbejdstagerrepræsentanternes mulighed for at bidrage med deres observationer under tilsynene gennemføres fuldt ud.

Den udførte analyse viser, at de europæiske arbejdstilsyn aktivt bidrager til mindskelsen af fravær som følge af arbejdsulykker og erhvervssygdomme og til ændringen i adfærd blandt de forskellige aktører i forbindelse med forebyggelse på arbejdspladsen.

Forskellige klager modtaget af Kommissionen tyder på, at der stadig er behov for at forbedre kontrolindsatsen over for de små og mellemstore virksomheder og over for højrisikosektorer og for at forøge den afskrækkende virkning af forbedringspåbud og sanktioner. I den forbindelse tilrådes det, at forholdet mellem foreslåede, pålagte og bekræftede sanktioner analyseres, og at årsagerne til betydelige misforhold undersøges.

Et tættere samarbejde mellem arbejdstilsynene og de retlige myndigheder vil kunne bidrage til at sænke andelen af mislykkede sager eller fremme anvendelsen af sanktioner i tværnationale sager.

Koordineringen mellem de forskellige myndigheder, der er ansvarlige for de forskellige tilsyn på nationalt niveau, og medlemsstaternes arbejdstilsyn skal styrkes med henblik på at sikre minimumsstandards for tilsyn i hele EU. De fælles principper for tilsynet med sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, som er fastlagt af SLIC, bør være udgangspunktet i arbejdet for at opnå en effektiv og ensartet gennemførelse af EU's arbejdsmiljølovgivning og for at undgå konkurrencemæssige fordele til bestemte virksomheder.

4.8. To konkrete sager

Den praktiske gennemførelse af rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270 i de små og mellemstore virksomheder og i den offentlige sektor fortjener særlig opmærksomhed.

EU's direktiver vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen gælder for de små og mellemstore virksomheder, og deres særlige behov blev taget i betragtning med henblik på at fremme anvendelsen og undgå administrative byrder.

Også den offentlige sektor er udtrykkeligt omfattet af anvendelsesområdet for de pågældende direktiver. Det var en fornyelse med vidtrækkende konsekvenser for de berørte arbejdstagere og for de nationale administrationer.

4.8.1. *Små og mellemstore virksomheder*

I løbet af de sidste ti år er den gennemsnitlige virksomhedsstørrelse i EU faldet, idet 90 % af virksomhederne i dag har under 20 ansatte. Ikke kun er antallet af små og mellemstore virksomheder stigende, der er også en stor udskiftning i disse virksomheder, og hvad der må betegnes som deraf følgende ustabile arbejdsvilkår.

De fleste af disse mindre virksomheder har også en uformel organisationsstruktur. Ofte leder ejeren/lederen af firmaet alle aspekter af virksomheden og skal tage sig af salg, markedsføring, økonomi, produktion, personale, lagerstyring osv., samtidig med at han/hun også er ansvarlig for sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen. Arbejdsmiljø betragtes ofte som en stor ekstraudgift og ikke som en integreret del af god virksomhedsledelse.

En nøgle til at mindske antallet af ulykker i disse mindre virksomheder er derfor at udsende alle de nødvendige oplysninger til lederne af disse virksomheder og overbevise dem om, at arbejdsmiljøledelse skal indgå som en integreret del af ledelsen af deres virksomhed.

I modsætning til større virksomheder er mange af de mindre virksomheder ikke så gamle og har ikke oplevet ulykker. Men når der sker ulykker i meget små virksomheder, involverer de ofte en medarbejder, der også er en ven eller slægtning og i betragtning af virksomhedens størrelse en nøglemedarbejder. Ulykker kan have alvorlige konsekvenser for virksomheden og kan endda tvinge den til at lukke.

En brancheopdelt sammenligning af små virksomheder med større virksomheder i samme branche viste, at risikoniveauerne var lige høje. Den udførte analyse viste, at risiciene i højere grad var afhængig af aktivitetstype end af virksomhedsstørrelse. Det betyder med andre ord, at størrelsen af en virksomhed er uden betydning for de iboende risici.

Det er dokumenteret, at der er betydelige mangler i overholdelsen af de væsentligste dele af EU's arbejdsmiljølovgivning i de små og mellemstore virksomheder, især med hensyn til risikovurdering, arbejdstagernes medbestemmelse og uddannelse, og i de traditionelle højrisksektorer, landbrug samt byggeri og anlæg.

Hovedårsagerne til disse lave niveauer af overholdelse tilskrives:

- manglen på specifik og forståelig information og vejledning
- ringe evne og færdigheder til at udføre arbejdsmiljøledelse
- mangel på ressourcer til at sikre tilstrækkelig grundlæggende uddannelse af personale og ledelse
- vanskelig adgang til specifik og specialiseret kompetent teknisk assistance.

Forespurgt herom bekræftede de små og mellemstore virksomheder disse synspunkter. De tilføjede desuden følgende bemærkninger:

- den nuværende arbejdsmiljølovgivning var baseret på, at alle virksomheder havde samme ledelsesstruktur som de store virksomheder
- arbejdsmiljø bør omfatte alle arbejdspladser og alle, der arbejder (dvs. der bør ikke gives dispensation på grund af lille størrelse)

- ledelsesfærdighederne (hvori arbejdsmiljøledelse indgår) skal forbedres
- al undervisning skal ske lokalt
- uddannelse og rådgivning skal ydes af mennesker, der kender branchen, og ikke af skrivebordseksperter
- formidlere, f.eks. brancheorganisationer, banker, forsikringsselskaber osv., bør spille en vigtig rolle i forbindelse med leveringen af information og assistance
- der er ikke mangel på informationer - der mangler kun lettilgængelig, branchespecifik, målrettet og jargonfri information.

Niveauet af information og viden blandt arbejdsgiverne er afgørende for gennemførelsen af de nye nationale bestemmelser til gennemførelse af EU-direktiverne. Empiriske undersøgelser og casestudier har vist, at anvendelsesniveauet er ekstremt lavt blandt de små og mellemstore virksomheder. I de fleste medlemsstater er der ingen problemer med tilgængeligheden af information. Problemet ligger i stedet i arbejdsgivernes evne til at forstå de leverede informationer. Ofte er materialet rettet mod de små og mellemstore virksomheder præget af et højt abstraktionsniveau og er derfor uforståeligt for arbejdsgiverne i de små og mellemstore virksomheder.

I henhold til de nationale rapporter udarbejdet af medlemsstaterne har en af de mest almindelige foranstaltninger i medlemsstaterne i forbindelse med de små og mellemstore virksomheder været at udsende mere specifikke og forståelige informationer med henblik på at fremme gennemførelsen af bestemmelserne. Nogle medlemsstater²⁹ har desuden afskaffet visse administrative formaliteter eller slækket på bestemte forpligtelser for virksomheder med meget få ansatte, uden at det har forringet beskyttelsen af arbejdstagerne.

Samtidig har flere nationale rapporter understreget de små og mellemstore virksomheders økonomiske problemer i forbindelse med tilpasningen af det eksisterende arbejdsudstyr til kravene i direktiv 89/655 eller udskiftningen heraf for at opfylde de væsentligste sikkerhedskrav i direktivet for det indre marked (tidligere direktiv 89/392, nu direktiv 98/37).

Nogle medlemsstater har derfor iværksat specifikke foranstaltninger for at mildne eller mindske de økonomiske omkostninger ved gennemførelsen af disse direktiver. Tyskland har udviklet programmer for modernisering af gamle maskiner, og Frankrig og Belgien fremlægger investeringsplaner og yder lån til indkøb af nye maskiner. Nogle medlemsstater rapporterer også om informationsmæssige og økonomiske vanskeligheder i håndværkssektoren, hvor den industrielle sektor har iværksat et initiativ³⁰ til udarbejdelse af fælles planer.

I Kommissionens meddelelse om en ny fællesskabsstrategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2002-2006³¹ anbefales en kombination af instrumenter, der kan bidrage til at sikre høje niveauer af overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen i de små og mellemstore virksomheder:

²⁹ Det Forenede Kongerige, Østrig, Grækenland og Portugal.

³⁰ Frankrig.

³¹ KOM(2002) 118.

- udbredelse af god praksis på lokalt plan
- uddannelse af ledere og arbejdstagere
- udvikling af enkle værktøjer til fremme af risikovurdering
- levering af information og vejledning, der er nem at følge, nem at få fat på og skrevet på et lettilgængeligt sprog
- øget åbenhed og adgang til rådgivning
- adgang til eksterne beskyttelses- og forebyggelsestjenester af høj kvalitet og til en rimelig pris
- brug af tilsynsførende som "forandringsagenter" med henblik på at fremme bedre overholdelse i de små og mellemstore virksomheder, først gennem uddannelse, overtalelse og opmuntring og derefter om nødvendigt gennem øget håndhævelse.

4.8.2. *Den offentlige sektor*

Medtagelsen af den offentlige sektor i anvendelsesområdet for arbejdsmiljølovgivningen er noget nyt i de fleste medlemsstater.

Trods vanskeligheder i nogle medlemsstater (især inden for militæret)³², som Kommissionen stadig arbejder med, er EU's arbejdsmiljølovgivning generelt blevet korrekt gennemført i den offentlige sektor. Der er dog problemer med niveauet af gennemførelse af regler, som viser sig at være fejlagtige.

Den almindelige opfattelse i den offentlige forvaltning af, at risikoniveauerne er ubetydelige sammenlignet med de samme niveauer i industrien, kombineret med en særdeles hierarkisk arbejdsorganisation, hvor princippet om arbejdsgiverens ansvar ikke står klart, har skabt en paradoks situation, hvor medlemsstaterne i deres egne forvaltninger ikke anvender de bestemmelser, de har tilsluttet sig og vedtaget af hensyn til arbejdstagernes sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Det gælder også for de europæiske institutioner og deres tjenestegrene.

Men de risici, der er omhandlet i rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270, forefindes på samme niveau i den offentlige sektor som i den private sektor. Risici i forbindelse med ergonomi, forholdene på arbejdspladsen, håndtering af byrder, brug af skærmterminaler og organisatoriske forhold, herunder psykosociale risici, kan uden tvivl observeres mange steder i den offentlige sektor. De klager, som Kommissionen har modtaget fra arbejdstagere i den offentlige sektor, bekræfter de dårlige arbejdsvilkår med hensyn til disse risici og det ringe gennemførelsesniveau.

Den offentlige sektor i de fleste medlemsstater er præget af en mangel på sikkerhedskultur, bevidsthed og motivation af arbejdstagere og deres overordnede omkring en forbedring af arbejdsmiljøforholdene. Tilgængeligheden af tilstrækkelige ressourcer til gennemførelse af bestemmelserne i arbejdsmiljølovgivningen forringes ofte af begrænsningerne i de nationale budgetter.

³² F.eks. Spanien.

Det er sjældent at finde nationale administrationer, der udfører risikovurderinger, har indført forebyggelsestjenester eller gennemfører systematiske ordninger for undervisning, information og deltagelse af arbejdstagerne i indsatsen vedrørende sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

Håndhævelsen af arbejdsmiljølovgivningen i den offentlige sektor er yderligere et problem med hensyn til kontrollen af overholdelsen af lovgivningen. I de fleste medlemsstater er arbejdstilsynet enten ikke kompetent til at håndhæve arbejdsmiljølovgivningen i den offentlige forvaltning, hvor denne funktion udføres af en intern tjeneste, der ikke er hierarkisk uafhængig, eller dets håndhævelsesbeføjelser mindskes af vanskelighederne med at gøre de udstedte forbedringspåbud eller sanktioner gældende.

Andelen af arbejdstagere i centraladministrationen, det faktum, at tjenestemænd traditionelt forbliver i den offentlige sektor i hele deres karriere og derfor udsættes for de samme risici, betydningen af deres arbejdsforhold og arbejdspladser (skoler, hospitaler, offentlige tjenesteydelser) for andre menneskers sundhed og sikkerhed og den offentlige sektors moralske forpligtelse til at vise et godt eksempel, retfærdiggør, at medlemsstaterne forøger indsatsen for at forbedre niveauet for overholdelse af arbejdsmiljøstandarderne.

5. VURDERING AF EFFEKTIVITET

I henhold til de nationale rapporter er de fleste af medlemsstaterne³³ af den opfattelse, at der ikke er gået tilstrækkelig lang tid, til at der kan foretages en korrekt og udførlig vurdering af effektiviteten. Selv om næsten alle medlemsstaterne kan konstatere en positiv indvirkning³⁴, foreligger der endnu ingen data eller statistiske resultater, der direkte kan påvise direktivets praktiske indvirkning. Resultatet af evalueringen, dvs. at lovgivningen har bidraget til at forbedre sikkerheden på arbejdspladserne, støttes dog af generelle statistiske data om arbejdsmiljø.

5.1. Indvirkning på arbejdsulykker og erhvervssygdomme

De seneste tal³⁵ om arbejdsulykker, der foreligger, er for år 2000³⁶. I henhold til disse oplysninger er antallet af ulykker pr. 100 000 arbejdstagere (ulykkesfrekvens) sammenlignet med 1994 faldet fra 4 539 til ca. 4 016.³⁷

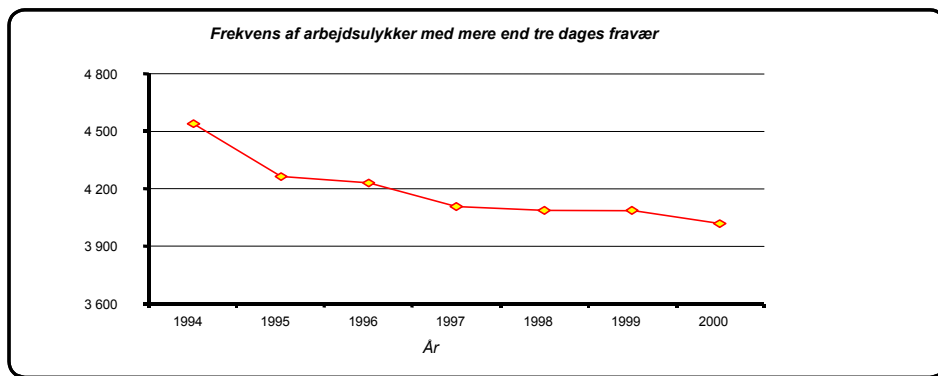
³³ Tyskland, Belgien, Danmark, Det Forenede Kongerige, Irland osv.

³⁴ Særlige konsekvenser i Grækenland.

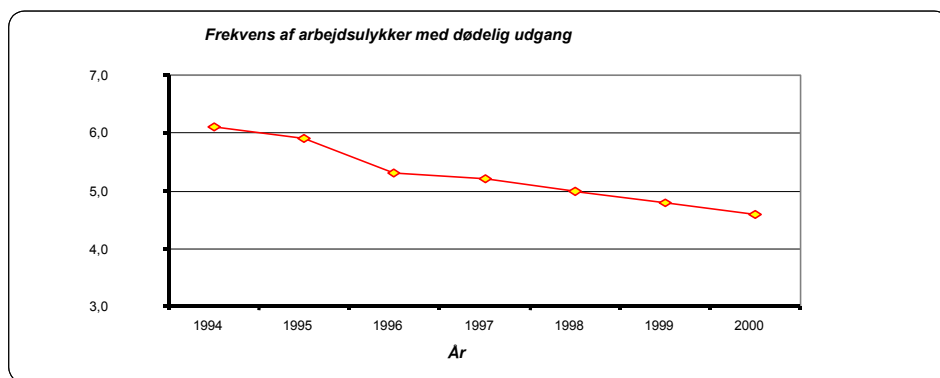
³⁵ Det skal bemærkes, at oplysningerne ikke er fuldstændigt sammenlignelige, fordi kriterierne for indsamling af data ikke er helt forenelige, og fordi det faktiske omfang af problemet undervurderes i de frivillige systemer til registrering af arbejdsulykker.

³⁶ ESAW- europæiske arbejdsulykkesstatistikker. For erhvervssygdomme har Eurostat udviklet EODS (europæiske statistikker over erhvervssygdomme).

³⁷ Personberegninger baseret på de (foreløbige) data fra Eurostats NewCronos-database.

Med hensyn til frekvensen af arbejdsulykker med dødelig udgang er der sket en klar forbedring på europæisk niveau i perioden 1994-2000. Frekvensen af dødsulykker er faldet konstant siden 1994 og er faldet med i alt 25 %. De absolutte tal faldt også i samme periode fra 6 423 til 5 237.

Men i sektorer, hvor kvinder repræsenterer en stor del af de ansatte, steg antallet af ulykker, om end ganske lidt. Det gælder tekstil- og beklædningsindustrien, handel og reparationer, hotel- og restaurationsbranchen samt finans- og handelssektoren.

En anden informationskilde, som denne gang leverer subjektive data (arbejdstagernes og arbejdsgivernes opfattelse) om udviklingen inden for arbejdsvilkår, er arbejdsstyrkeundersøgelsen fra 1999 og de undersøgelser, der er udført af Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene.

I modsætning til de statistiske data, som viser et konstant fald i antallet og omfanget af arbejdsulykker, føler den erhvervsaktive befolkning ikke, at arbejdsforholdene generelt er blevet forbedret. De vigtigste resultater af undersøgelserne er følgende:

Flere og flere arbejdstagere lider angiveligt af rygproblemer, selv om direktiv 90/269 om manuel håndtering af byrder og direktiv 90/270 om arbejde ved skærmterminaler burde have haft en forebyggende effekt. Det rapporteres også, at det antal arbejdstagere, der manuelt skal håndtere tunge byrder, er steget. Det er tilsyneladende i strid med en effektiv anvendelse af

direktiv 90/269, som ville sikre et fald i antallet af berørte arbejdstagere. I alle tilfælde finder medlemsstaterne stadig, at den manuelle håndtering af byrder er et alvorligt problem.³⁸

Dette kan være et tegn på, at direktiv 90/269 og direktiv 90/270 ikke gennemføres fuldt ud. Det er dog ikke definitivt muligt at kvantificere, hvorvidt stigningen i rygproblemer skyldes forkert gennemførelse af lovgivningen eller skyldes ikke-arbejdsrelaterede aktiviteter eller risici, som ikke er omhandlet i disse direktiver. I alle tilfælde bør arbejdstagernes klager undersøges nærmere med henblik på at kortlægge de reelle årsager.

Et andet særdeles alvorligt problem er monotont arbejde, hvilket bekræftes af medlemsstaterne og Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur³⁹. Antallet af sygdomme forårsaget af denne type arbejde er steget, selv om forbedret planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet i mange tilfælde kunne bidrage til at undgå disse problemer.

Tilrettelæggelsen af arbejdsprocesser er tilsyneladende ikke i overensstemmelse med kravene om væsentligt at reducere antallet af arbejdstagere, der lider under ugunstige arbejdsvilkår. I forhold til for fem eller ti år siden er flere arbejdstagere tilsyneladende i dag udsat for særlige former for belastning, f.eks. smertefulde eller trættende arbejdsstillinger. Især arbejdstagere i atypiske eller ømtålelige ansættelsessituationer lider under sådanne belastninger.

I de nationale rapporter har medlemsstaterne desuden anført, at korrekt gennemførelse af bestemmelserne i direktiv 90/270 bør sikre ergonomisk bedre forhold på disse arbejdspladser. Spørgsmålet om lidelser forårsaget af skærmterminalarbejde er kontroversielt. Nogle medlemsstater⁴⁰ finder, at risici i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler er af sekundær betydning. De mener, at visse synsproblemer uretfærdigt tilskrives skærmarbejde, og at lidelser, der opstår under dette arbejde (øjentræthed og belastende arbejdsstillinger) nemt kan afhjælpes ved at holde pauser fra skærmarbejdet eller ved at tilpasse arbejdspladsen. Andre medlemsstater anerkender visse symptomer, f.eks. stress, hovedpine, øjenirritation og generel træthed, og andre mere alvorlige problemer med elektromagnetisk stråling, lasere og magnetiske felter i forbindelse med skærmterminaler⁴¹.

Endelig udtrykker arbejdstagerne, at der stadig er langt igen med hensyn til kontrol og tilrettelæggelse af arbejdet med henblik på at forebygge højt arbejdstempo, monotont arbejde og psykosociale risici. Det antyder, at nogle af de generelle principper om forebyggelse, jf. rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver, ikke finder tilstrækkelig anvendelse.

5.2. Omkostninger og fordele i virksomhederne

Virksomheder ved, at ulykker koster penge. Når mennesker kommer til skade, maskiner og anlæg beskadiges, eller produkter går tabt, mister virksomhederne penge. God sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen er økonomisk fordelagtig. Der er udviklet modeller til kvantificering af de præcise omkostninger og fordele for virksomhederne. Disse modeller er dog særdeles komplekse og kan ikke umiddelbart anvendes i praksis. Som følge deraf har kun få virksomheder været i stand til at udføre en økonomisk analyse af arbejdsmiljøet.

³⁸ Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur: Arbejdsmiljøsituationen i Den Europæiske Union – Pilotundersøgelse, sammenfattende rapport, s. 29 (Luxembourg 2000).

³⁹ Ibid., s. 30.

⁴⁰ Frankrig og Det Forenede Kongerige.

⁴¹ Finland og Nederlandene.

Medlemsstaterne har i deres nationale rapporter anført, at de på grund af manglen på indikatorer ikke kan foretage en udførlig vurdering, selv om et fald i antallet af arbejdsulykker og arbejdstageres fravær tydeligvis sænker virksomhedernes omkostninger, hvilket bør resultere i øget produktivitet.

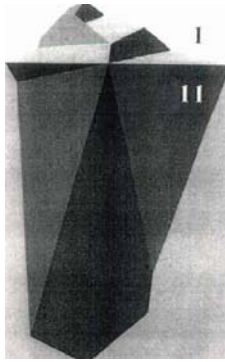
Empiriske undersøgelser har vist, at der stadig er behov for at udvikle økonomiske indikatorer for at opnå mere dybdegående dokumentation af fordelene ved arbejdsmiljø for virksomhederne. Det fremgår også, at fordelene findes i de "bløde" faktorer:

- I Tyskland blev arbejdsgiverne spurgt om deres krav til et moderne arbejdsmiljøsystem: 26 % forventede lavere omkostninger til medarbejdere på sygeorlov, og et tilsvarende højt antal håbede, at det ville sikre uproblematisk drift uden afbrydelser. 25 % forventede forbedret motivation blandt medarbejderne, og 13 % forventede en forbedring i produktionsprocesserne og tjenesteydelserne i virksomhederne. De resterende 10 % havde flere andre forventninger.
- I en undersøgelse gennemført i Nederlandene i 1996 mente 36 % af de adspurgte virksomheder, at investeringer i bedre arbejdsvilkår havde resulteret i en (betydelig) stigning i produktiviteten. I visse industrielle sektorer, f.eks. fødevarerindustrien eller forarbejdningsindustrien, var dette tal højere end 40 %. Samtidig anførte 32 % af de adspurgte virksomheder, at forbedringen i arbejdsvilkårene for deres medarbejdere havde resulteret i en (betydelig) indtægtsfremgang.
- Det Forenede Kongerige rapporterede, at kun 15 % af arbejdsgiverne har anført, at de retlige bestemmelser har haft en indvirkning på indikatorerne for omkostninger og fordele. De fleste af arbejdsgiverne har konstateret positive resultater, især med hensyn til motivation af arbejdstagerne. Af arbejdsgivernes subjektive vurdering kan det konkluderes, at fordelene er større end omkostninger med hensyn til bestemmelserne i direktiv 90/269 om manuel håndtering af byrder, direktiv 90/270 arbejde ved skærmterminaler, direktiv 89/655 om brug af arbejdsudstyr under arbejdet og direktiv 89/656 om brug af personlige værnemidler under arbejdet. Med hensyn til bestemmelserne i direktiv 89/654 om arbejdsstedet og de organisatoriske bestemmelser i rammedirektiv 89/391 er omkostninger og fordele næsten lige høje.

Omfattende tab, som f.eks. skyldes storbrand eller eksplosion, eller som koster menneskeliv, er særdeles synlige, og der er foretaget separate omkostningsberegninger for nogle af disse. Der er dog mindre klarhed over arten og omfanget af tab som følge af mere almindelige ulykker, dvs. de ulykker, som kvæster, men ikke dræber mennesker, eller som beskadiger anlæg og afbryder processer. Omkostningerne ved ulykker af denne type er ofte skjult i sygedagpenge og øgede forsikringspræmier eller vedligeholdelsesbudgetter. Få virksomheder har systemer til separat identifikation heraf, og stadig færre kan faktisk isolere og systematisk undersøge omkostningerne ved ulykker.

Casestudier gennemført i Det Forenede Kongerige viser, at forholdet mellem forsikringsudgifter og skjulte omkostninger er 1 til 11 (isbjergeffekten).

Forsikringsudgifter

Uforsikrede omkostninger

Ulykkesisbjerget

Skjulte omkostninger ved ulykker

Mange arbejdsgivere mener fejlagtigt, at de er dækket af forsikringer for de fleste af de omkostninger, der opstår i forbindelse med ulykker. I praksis overstiger de uforsikrede omkostninger langt de forsikrede omkostninger.

Der er desuden en række uhåndgribelige omkostninger f.eks. som følge af tab af forretningsimage, kundetilfredshed, medarbejdermoral eller goodwill. Det er vanskeligt eller umuligt økonomisk at kvantificere disse uhåndgribelige omkostninger.

Derfor er det ofte for vanskeligt for arbejdsgiverne korrekt at vurdere fordelene ved mindskelse af antallet af ulykker, når de umiddelbare omkostninger i forbindelse med ulykker sammenlignes med omkostningerne til forebyggelse.

5.3. Generelle økonomiske virkninger

De resultater, der indtil videre er fremlagt af forskerne, er for begrænsede til at understøtte en omfattende analyse af de direkte virkninger af arbejdsmiljøforskrifterne. De omkostninger, der kan påvirkes af ændringer i arbejdsmiljøet, kan analyseres. Det er f.eks. de omkostninger, som arbejdstagerne, arbejdsgiverne eller det offentlige pådrager sig, uanset om de finansieres over skatten eller med bidrag.

I EU anslås omkostningerne til arbejdsulykker og arbejdsrelateret sygdom at udgøre mellem 2,6 og 3,8 % af bruttonationalproduktet (BNP).

- I Tyskland tegner arbejdstagernes fravær fra arbejdet på grund af sygdom sig for et makroøkonomisk produktionstab på 64 mia. EUR (1999). Omfanget af arbejdsrelaterede sygdomme, erhvervssygdomme og arbejdsulykker svarer til ca. en tredjedel af det, nemlig næsten 22 mia. EUR.
- I Portugal beløb de direkte omkostninger til arbejdsulykker sig i 1994 til næsten 274 mio. EUR, og yderligere 30 mio. EUR blev brugt på erhvervssygdomme. Det omfatter dog ikke materialeomkostninger, tab af produktion eller andre omkostninger. Disse tal omfatter desuden kun de registrerede arbejdsulykker.
- I Det Forenede Kongerige beløb omkostningerne for arbejdstagerne sig i 1995-1996 til 5,6 mia. GBP om året svarende til ca. 1,2-1,4 % af det britiske BNP. Ved medregning af de fremtidige omkostninger beløb tallet sig til ca. 7 mia. GBP. Omkostningerne for arbejdsgiverne blev anslået til at udgøre henholdsvis 3,5 mia. GBP og 7,3 mia. GBP. De makroøkonomiske udgifter (inkl. fremtidige udgifter) udgjorde mellem 2,1 % og 2,6 % af BNP.

- De makroøkonomiske udgifter til arbejdsulykker, erhvervssygdomme og arbejdsrelaterede sygdomme er et særdeles vigtigt emne på den politiske dagsorden i Nederlandene. De repræsenterer ca. 2,6 % af det nederlandske BNP om året. Det svarer til 1 250 EUR pr. erhvervsaktiv indbygger i lønnet arbejde.
- I Spanien steg antallet af fraværsdage som følge af arbejdsulykker med 4,7 % om året i perioden 1997-1999. Omkring 20 mio. arbejdsdage gik tabt på grund af arbejdsulykker. Omkostningerne til arbejdsulykker og arbejdsrelaterede sygdomme beløb sig til 2 051 mio. EUR.

I EU gik i alt 158 mio. arbejdsdage tabt i år 2000. Det svarer i gennemsnit til 20 dage pr. ulykke. Ca. 350 000 arbejdstagere var nødt til at skifte job som følge af en ulykke. Næsten 300 000 arbejdstagere lider under forskellige grader af permanent handicap, og 15 000 er helt udelukket fra arbejdsmarkedet⁴².

På den anden side anslås det, at det overordnede fald i antallet af arbejdsulykker siden ikrafttrædelsen af EU-lovgivningen har resulteret i besparelser svarende til 25 mio. arbejdsdage. Det viser de økonomiske fordele ved gennemførelsen heraf, selv om de ikke er fuldt ud tilfredsstillende.

5.4. Indvirkning på beskæftigelse og konkurrenceevne

Gennemførelsen af de minimumskrav, der er indeholdt i EU-direktiverne, i hele EU sikrer lige konkurrencevilkår og forhindrer konkurrence baseret på lave standarder for arbejdsvilkår. Der er betydelige forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til de arbejdsmiljømæssige justeringer og investeringer, der skulle foretages, som følge af de særdeles forskellige niveauer af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen inden gennemførelsen af direktiverne.

De positive virkninger af investeringer i arbejdsmiljø bliver ofte håndgribelige efter en vis periode, og derfor skal costbenefitanalyser tage højde for både de kort- og langsigtede dimensioner. Det er derfor på nuværende tidspunkt vanskeligt at drage konklusioner om arbejdsmiljølovgivningens indflydelse på virksomhedernes konkurrenceevne. I de skandinaviske lande er konsekvenserne for virksomhederne meget begrænsede på grund af de allerede etablerede standarder. I modsætning dertil skulle mange virksomheder i det sydlige Europa, især små og mellemstore virksomheder, foretage flere investeringer. Da foranstaltninger til forbedring af arbejdsmiljøet i begyndelsen skaber flere omkostninger end fordele, bliver forholdet mellem kortsigtede omkostninger og langsigtede fordele endnu mere udtalt.

Ikke desto mindre signalerer medlemsstaterne i deres nationale rapporter, at arbejdsmiljøforanstaltninger bidrager til bedre arbejdsvilkår og fremmer produktivitet, konkurrenceevne og beskæftigelse.

Med hensyn til de nye bestemmelsers eventuelle indflydelse på beskæftigelsessituation er det særligt vigtigt at nævne, at de har skabt nye beskæftigelsesmuligheder for arbejdsmiljøeksperter og for leveringen af eksterne forebyggelsestjenester. I de fleste medlemsstater er der faktisk skabt et nyt, hurtigt voksende marked for levering af tjenester inden for information, rådgivning og undervisning.

⁴²

Kilde: Eurostat.

I f.eks. Nederlandene udgør den samlede omsætning for forebyggelsestjenester 11,7 mia. EUR. Selv om halvdelen af denne omsætning kan tilskrives lægebehandling, som allerede blev ydet, før den nye lovgivning trådte i kraft, beløber nettovirkningen af leveringen af forebyggelsestjenester sig alligevel til ca. 6 mia. EUR. Disse tal viser, at der er et betydeligt potentiale for beskæftigelsen af specialiser inden for arbejdsmiljø og undervisning heri.

Hvad angår virkningen af de enkelte direktiver, er medlemsstater uenige med hensyn til virkningen af direktiv 89/654 i forhold til konkurrenceevnen og beskæftigelsen. Nogle medlemsstater mener, at gennemførelsen har resulteret i en stigning i produktiviteten og parallelt hermed i konkurrenceevnen og beskæftigelsen, mens andre medlemsstater⁴³ mener, at de nødvendige foranstaltninger til eliminering eller begrænsning af risiciene på arbejdspladsen har haft negative, om end begrænsede, konsekvenser for beskæftigelsen og konkurrenceevnen⁴⁴.

Med hensyn til direktiv 89/655 anfører medlemsstaterne, at resultaterne i forhold til produktiviteten og beskæftigelsen har været ganske gunstige, idet moderniseringen af udstyr for at tilpasse det til de nye forskrifter kombineret med renoveringen af det eksisterende udstyr og rationaliserede produktionsprocesser har haft en positiv indvirkning på produktiviteten.

Hvad angår direktiv 89/656, har medlemsstaterne ikke anført endelige data om den direkte effektivitet af dette direktiv. Det er vanskeligt at differentiere mellem virkningen af direktivet og den overordnede tendens hen imod bedre arbejdsmiljø som følge af den nye EU-lovgivning generelt og andre foranstaltninger. Det kan dog antages, at den øgede brug af personlige værnemidler må have haft positive konsekvenser for producenterne af de personlige værnemidler og i de bemyndigede organer som følge af de forpligtelser vedrørende fremstilling, der er indeholdt i direktivet.

Med hensyn til direktiv 90/269 finder nogle medlemsstater⁴⁵, som har gennemført relevante undersøgelser, at en sammenligning af omkostningerne og fordelene ved de iværksatte foranstaltninger i den henseende giver et generelt negativt resultat. Denne påstand skal tages med forsigtighed, især fordi andre medlemsstater⁴⁶ mener, at automatiseringen af udstyr har fået følgeskab af en klar stigning i produktiviteten. Med hensyn til beskæftigelsen konstateres det, at automatiseringen har medført færre arbejdspladser, selv om det har forbedret kvaliteten af andre.

De nationale rapporter viser, at nogle medlemsstater finder, at der ikke er nogen dokumentation for, at direktiv 90/270 har påvirket beskæftigelsen. På den anden side anfører de også, at produktiviteten formodentlig vil stige takket være den ergonomisk bedre indretning af arbejdspladserne.

Generelt konkluderer medlemsstaterne i deres nationale rapporter, at arbejdsmiljøforanstaltninger bidrager til bedre arbejdsvilkår og fremmer produktivitet, konkurrenceevne og beskæftigelse. På trods heraf har nogle medlemsstater⁴⁷ understreget, at de mener, at et højt niveau af arbejdsmiljø- og miljøbeskyttelse skaber en situation, som ikke

⁴³ Østrig og Belgien.

⁴⁴ Der anføres ingen data herom.

⁴⁵ Især Nederlandene.

⁴⁶ Især Frankrig.

⁴⁷ Østrig.

er særlig konkurrencedygtig i forhold til de østeuropæiske lande, medmindre der også sikres fuld gennemførelse og effektiv anvendelse af Fællesskabets regelværk på dette område.

6. OVERORDNET VURDERING AF GENNEMFØRELSEN

6.1. Vigtigste positive virkninger af gennemførelsen af direktivet

I de nationale rapporter giver medlemsstaterne udtryk for, at det vigtigste positive aspekt af EU-lovgivningen er den generelle stigning i arbejdsgivernes og arbejdstagerne bevidsthed om forpligtelsen til at vedtage nødvendige og relevante foranstaltninger for at overholde forskrifterne for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. De forbedrede arbejdsmetoder og holdningsændringen blandt arbejdsgiverne afspejler effektiviteten af de nye forskrifter. Indførelsen af forpligtelsen til at udføre en risikovurdering og arbejdsgivernes øgede ansvar betegnes som særdeles positive aspekter af alle medlemsstater.

Arbejdsgivere, som i begyndelsen var afvisende på grund af de umiddelbare omkostninger for virksomheden på tidspunktet for gennemførelsen af de nye foranstaltninger, har oplevet, at de er blevet kompenseret gennem omkostningsreduktion som følge af faldet i antallet af arbejdsulykker og omfanget af fravær og som følge af øget produktivitet.

Den faldende tendens i antallet af arbejdsulykker og den førnævnte udvidelse af arbejdsgivernes bevidsthed betragtes af medlemsstaterne som en væsentlig konsekvens af direktiv 89/391/EØF.

Hvad angår de fem første særdirektiver, har medlemsstaterne anført følgende resultater:

Direktiv 89/654 (arbejdssteder):

- Regulering af forskellige situationer, som ikke ville have modtaget den nødvendige opmærksomhed, hvis de ikke er omhandlet i EU-direktivet, herunder f.eks. vinduer, gennemsigtige skillevægge, døre og porte, der åbnes opad, flugtveje og nødudgange osv.
- Konsolidering og forenkling af de eksisterende nationale forskrifter, som har bidraget til en modernisering af virksomhedernes bygninger og en generel forbedring af sikkerheds- og komfortniveauerne.
- Styrkelse af forskrifterne for arbejdsgivernes forpligtelser i forbindelse med arbejdssteder, der bruges for første gang, og arbejdssteder, der allerede er i brug. Nogle medlemsstater har indført en forpligtelse til at anmelde ændringer, udvidelser eller ombygning af bygninger, der danner eller kan danne ramme om arbejdssteder.

Direktiv 89/655 (arbejdsudstyr):

- national lovgivning om brugen af moderniseret arbejdsudstyr i overensstemmelse med de aktuelle tendenser til integration af arbejdsmiljø
- definition af minimumssikkerhedsniveau for arbejdsudstyr
- samling og harmonisering af nationale forskrifter og deraf følgende forenkling
- omfang udvidet til flere enheder af arbejdsudstyr

- generelt klarere og mere specifikke standarder
- øget bevidsthed blandt arbejdsgiverne om sikkerhedsniveauet for arbejdsudstyr
- væsentlige virkninger med hensyn til krav til udstyr i brug, hvilket har bidraget til vedtagelse, den officielle godkendelse og modernisering heraf
- mere aktiv forebyggelse af risici i forbindelse med brugen af arbejdsudstyr
- øget analyse af faktorer, der skal tages i betragtning ved indkøb af nyt udstyr.

Direktiv 89/656 (personlige værnemidler):

- national lovgivning er blevet samlet og koordineret
- forenkling, der bidrager til den praktiske gennemførelse
- forskrifter udvidet til nye brancher
- indførelse af nyt arbejdsudstyr
- forpligtelse af arbejdsgiveren til at vurdere risici inden udvælgelsen af specifikke værnemidler kombineret med generelt øget bevidsthed om de krav, udstyret skal opfylde
- mere detaljerede forskrifter, herunder f.eks. præcis fastlæggelse af de typer af aktiviteter, hvor brug af bestemte personlige værnemidler er obligatorisk⁴⁸.

Direktiv 90/269 (manuel håndtering af byrder):

- ny tilskyndelse til overvågning og forbedring af arbejdsvilkårene
- støtte til nuværende regler for manuel håndtering af byrder i nogle medlemsstater
- forskrifter, som er klare og generelt anvendes uden problemer
- øget bevidsthed blandt arbejdsgiverne, som forstår og accepterer risikostyringens ergonomiske fokus, jf. direktivet
- disse forpligtelser er gennemført i praksis i alle dele af industrien
- eksportvirksomheder har opnået fordele på områderne med fælles bestemmelser vedrørende vurderingen af manuel håndtering i forskellige lande⁴⁹.

Direktiv 90/270 (skærmterminaler):

- ny tilskyndelse til overvågning og forbedring af de ergonomiske aspekter af arbejdsstationer med skærmterminaler og deraf følgende øget beskyttelsesniveau
- indførelse af hvileperioder og arbejdstagernes ret til bedre tilsyn med deres sundhed, især med hensyn til øjenundersøgelser

⁴⁸ Belgien om den ufravigelige karakter af brugen af markeringstøj.
⁴⁹ Danmark.

- øget bevidsthed blandt arbejdsgiverne, som forstår og accepterer risikostyringens ergonomiske fokus, jf. direktivet
- disse forpligtelser er gennemført i praksis i alle dele af industrien.

De positive aspekter i henhold til medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter ved rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver kan generelt opsummeres til følgende:

- vægt på forebyggelsesfilosofi
- udvidet anvendelsesområde
- forpligtelse af arbejdsgiverne til at udføre og dokumentere risikovurderinger
- indførelse af organisatoriske strukturer
- forpligtelse af arbejdsgiverne til at informere og uddanne arbejdstagerne
- arbejdstagernes rettigheder og forpligtelser
- mulighed for at konsolidere, rationalisere og forenkle de eksisterende nationale forskrifter om de forskellige spørgsmål, der er omhandlet i direktiverne
- direktivet om arbejde med skærmterminaler var en nyskabelse og blev udsendt før de nationale bestemmelser på området.

6.2. Største vanskeligheder ved gennemførelsen af direktivet

I henhold til medlemsstaterne ligger de største vanskeligheder ved rammedirektiv 89/391 i den praktiske gennemførelse af lovgivningen i små og mellemstore virksomheder. Problemerne skyldes bl.a. eksistensen af specifikke administrative forpligtelser, formaliteter og økonomiske byrder samt den tid, det tager at udvikle relevante foranstaltninger, hvilket i et vist omfang har fået de små og mellemstore virksomheder til at reagere negativt over for direktiverne⁵⁰.

Problemet med at forstå visse bestemmelser i rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver⁵¹ kan skabe forvirring og usikkerhed. Der rapporteres andre vanskeligheder i forbindelse med gennemførelsen af rammedirektiv 89/391, f.eks. den faktiske prioritering, der skal tildeles de interne forebyggelsestjenester for at opnå effektiv håndhævelse.

Hvad angår de fem første særdirektiver, har medlemsstaterne anført følgende resultater:

Direktiv 89/654:

- unødvendigt detaljeret på visse områder⁵², hvilket har skadet den korrekte gennemførelse i de relevante nationale lovgivninger

⁵⁰ Denne opfattelse deles primært af Belgien, Danmark, Tyskland, Nederlandene, Sverige og Det Forenede Kongerige.

⁵¹ Tyskland påpeger, at der ikke sker nogen koordination mellem særdirektiverne.

⁵² Præcist dette aspekt betragtes af nogle medlemsstater som positivt; dvs. at medlemsstaternes meninger er delte.

- direktivets skelnen mellem arbejdssteder, der bruges for første gang, og de, der allerede er i brug⁵³
- de investeringer, der er nødvendige for at indføre de nye bestemmelser i små og mellemstore virksomheder.

Direktiv 89/655:

- for store omkostninger for små og store virksomheder, der ikke råder over de nødvendige finansielle ressourcer
- behovet for at foretage langsigtede investeringer for at tilpasse arbejdsudstyret
- den praktiske skelnen mellem direktivet om sikkerhed ved brugen af arbejdsudstyr og maskindirektivet fremgår ikke tilstrækkeligt klart⁵⁴
- definitionen af forskellige sikkerhedsniveauer for en maskine, der allerede er i brug, og en ny maskine gør det vanskeligt at tilpasse den til direktivets krav⁵⁵.

Direktiv 89/656:

- mangel på assistance til små og mellemstore virksomheder, som har vanskeligt ved selv at vælge passende beskyttelsesudstyr
- økonomisk byrde for små virksomheder, der i mange tilfælde ikke har råd til det nye udstyr
- nogle arbejdsgivere anfører, at arbejdstagerne stadig ikke er tilstrækkeligt bevidste om brugen af personlige værnemidler.

Direktiv 90/269:

- risiko for tab af arbejdspladser som følge af et højt mekaniserings- og omkostningsniveau
- direktivet forekommer for detaljeret i nogle henseender⁵⁶ (dette er relativt, da det er et positivt aspekt i nogle medlemsstater)
- muligheden for, at en række arbejdspladser ophører med at blive betragtet som velegnede for kvinder
- manglen på andre standarder end standarderne for belastningsvægt og afstand, for så vidt angår hvileperioder og -intervaller.

Direktiv 90/270:

- visse spørgsmål er vanskelige at løse, f.eks. styring af naturligt lys, arbejdsstolergonomi, den manglende mulighed for at neutralisere visse elektromagnetiske felter⁵⁷

⁵³ Sverige.

⁵⁴ Finland.

⁵⁵ Belgien.

⁵⁶ Sveriges holdning.

⁵⁷ Frankrig.

- manglen på klarhed med hensyn til, hvem der skal udføre øjenundersøgelserne (øjenlæge eller optiker)⁵⁸
- problemer vedrørende distancearbejde og overvågningen af arbejdsvilkår.

Yderligere vanskeligheder omfatter:

- Manglen på effektiv deltagelse af arbejdstagerne i produktionsprocesserne.
- Manglen i direktiverne på detaljerede og bindende bestemmelser om tilsyn med arbejdstagernes sundhed. Det giver anledning til forskelle i tilsynsniveauerne mellem medlemsstaterne, og det hindrer anerkendelsen af lægeerklæringer i forbindelse med tværnationale arbejdsaktiviteter.
- Manglen på kriterier til evaluering af de nationale arbejdstilsyn som følge af uensartet håndhævelse af arbejdsmiljøbestemmelserne.
- Manglen på sammenhæng i nogle af direktivernes bestemmelser. Det gør det nødvendigt at harmonisere visse bestemmelser, f.eks. bestemmelserne vedrørende arbejdstagernes underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse samt bestemmelserne vedrørende de nationale gennemførelsesrapporter.
- Problemet med at gennemføre de eksisterende bestemmelser i de små og mellemstore virksomheder.
- Manglen på et harmoniseret europæisk statistisk informationssystem om arbejdsulykker og erhvervssygdomme.

6.3. Forslag til forbedringer

Der er bred enighed om, en omfattende revision af lovgivningen kun kan finde sted, når der er opnået fuld gennemførelse, når der foreligger sammenlignelige analysedata, som understøtter korrekt vurdering af årsagerne til og omstændighederne omkring ulykker, og som gør det muligt at kortlægge ineffektive bestemmelser i direktiverne, og når alle instrumenter til støtte for anvendelsen af direktivernes bestemmelser er på plads.

Følgende foranstaltninger bør iværksættes for at forbedre gennemførelsesniveauet for rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver:

- at forøge anvendelsesniveauet for direktiverne i de små og mellemstore virksomheder
- at sikre tilgængeligheden af komplette og harmoniserede statistikker om arbejdsulykker
- at give både arbejdsgivere og arbejdstagere adgang til information og støtte, så de bliver bevidste om deres rettigheder og forpligtelser og kan udøve og overholde dem
- at intensivere aktiviteterne og tildele de ressourcer, der er nødvendige for at garantere ensartet, effektiv og ækvivalent håndhævelse af arbejdsmiljølovgivningen i hele EU

⁵⁸ Problem rejst i Østrig.

- at kortlægge de bestemmelser i direktiverne, som er blevet forældet af den teknologiske udvikling, og som skal revideres
- at lægge særlig vægt på de specielle forhold for midlertidigt ansatte, for så vidt angår underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse.

I de nationale rapporter om de fem første særdirektiver foreslår medlemsstaterne, at følgende gennemføres for at forbedre den korrekte anvendelse af lovgivningen og skabe yderligere fremskridt i beskyttelsen af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen:

Direktiv 89/654:

- indførelse af en koordineret tilgang til problemerne i forbindelse med miljøforhold, især gennem udveksling af relevant erfaring mellem medlemsstaterne
- fastlæggelse af retningslinjer og henstillinger (med faktiske data, diagrammer og tal) for at præcisere visse aspekter (ventilation, lys, temperatur, arbejdsstedets dimensioner osv.)
- tilpasning af undersøgelsen til kravene i forbindelse med distancearbejde, da denne arbejdsform vinder mere og mere frem.

Direktiv 89/655:

- Præcisering af de forskellige sikkerhedsniveauer for en maskine i brug og en ny maskine. Disse forskelle kan skabe problemer. Det foreslås derfor, at de samme kriterier anvendes i videst muligt omfang.
- Iværksættelse af de relaterede foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre direktivet. Det kan f.eks. være økonomisk assistance, lån osv., som sætter de små og mellemstore virksomheder i stand til at foretage de investeringer, der er nødvendige for at tilpasse deres arbejdsudstyr.
- Analyse af generelle spørgsmål (arbejdsgivernes generelle forpligtelser, underretning og uddannelse af arbejdstagere osv.) bør undgås i særdirektiver, hvis de allerede er omhandlet i rammedirektivet.
- Offentliggørelse af retningslinjer for den praktiske del af bestemmelserne.

Direktiv 89/656:

- Kommissionen bør udsende specifikke retningslinjer og eksempler på god praksis, der omfatter kriterier for udvælgelse af personlige værnemidler
- bilagene til direktivet bør udvides for at fremme virksomhedernes udvælgelse af personlige værnemidler
- artikler, der allerede er indeholdt i rammedirektivet (f.eks. artikel 5), bør fjernes for at forenkle bestemmelserne og fremme gennemførelsen
- gennemførelsesrapporterne bør synkroniseres og forenkles.

Direktiv 90/269:

- flere medlemsstater mener, at der bør fastlægges grænseværdier, da den tilladte fortolkningsmargen er for stor i forbindelse med manuel håndtering af byrder
- Kommissionen bør udsende detaljer om vurderingsmodeller og retningslinjer til de forskellige medlemsstater om manuel håndtering af byrder, herunder de faktorer, der skal tages i betragtning (af betydning for koordineringen inden for international transport)
- ergonomiske principper for håndtering af materialer i den bredeste betydning bør anvendes i den ergonomiske udvikling af opgaver og arbejdets tilrettelæggelse.

Direktiv 90/270:

- bestemmelserne om ændringer i aktivitets- eller hvileperioder og de personer, der er omfattet heraf, bør specificeres
- de problemer, der forårsages af elektromagnetisk stråling fra terminaler, lasere og magnetfelter, bør undersøges⁵⁹
- flere medlemsstater finder, at direktivet bør revideres for at tilpasse det til den teknologiske udvikling.

7. KONKLUSIONER

I denne rapport fremlægges en oversigt over den aktuelle status for gennemførelsen og den praktiske anvendelse af bestemmelserne i rammedirektiv 89/391 og de fem første særdirektiver 89/654, 89/655, 89/656, 90/269 og 90/270.

Den dokumenterer, at EU-lovgivningen angiveligt har haft positiv indvirkning på de nationale standarder for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen. Det vedrører ikke kun selve lovgivningen, men også den praktiske anvendelse i virksomhederne og i institutionerne i den offentlige sektor. Generelt har EU-lovgivningen bidraget til at skabe en forebyggelseskultur.

Samtidig har rapporten udpeget forskellige mangler i anvendelsen, som har været til hinder for realiseringen af det fulde potentiale for denne lovgivning. I flere medlemsstater skal der ske en holdningsændring med hensyn til de berørte personers adfærd og bevidsthed, inden konceptet om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen vil være 100 % indført.

Trods de observerede resultater afslører analysen et presserende behov for en styrket indsats for at opnå en total og grundig gennemførelse af bestemmelserne i hele den europæiske økonomi.

Hvad angår lovgivningens vigtigste karakteristika, som er beskrevet i denne rapport, er der observeret visse mangler.

- Udbredelsen og opfølgningen af den nye lovgivning er generelt langt fremme, selv om flere medlemsstater selv understreger, at de skal intensivere informations- og rådgivningsaktiviteterne med henblik på at udvide anvendelsen af lovgivningen.

⁵⁹ Forslag fra Finland.

- Behovet for konkret og forståelig information og vejledning samt for nem adgang til specifik og tilstrækkelig teknisk assistance er relevant for alle typer virksomheder, især små og mellemstore virksomheder.
- En vigtig fornyelse i lovgivningen var indførelsen af systematiske risikovurderinger. Rapporten understreger, at opgaverne i forbindelse med risikovurdering, dokumentation og tilsyn ikke er fordelt ensartet. Samtidig er der betænkeligheder ved den ufuldstændige og overfladiske udførelse af ovennævnte opgaver.
- Trods muligheden, jf. direktiverne, for at arbejde med interne og eksterne beskyttelses- og forebyggelsessystemer har alle virksomheder i EU angiveligt endnu ikke adgang til beskyttelses- og forebyggelsestjenester. Fordi kvalifikationer og kompetencerne for disse tjenester ikke er fastlagt i EU-lovgivningen, men er overladt til medlemsstaterne, varierer kvaliteten af de leverede tjenester i høj grad.
- En forebyggelsesstrategi kan kun lykkes, hvis alle aktører deltager konstruktivt. Det betyder, at potentialet for risikoforebyggelse ikke realiseres, hvis arbejdstagerne ikke inddrages. Trods den stærke vægt på underretning, høring, medbestemmelse og uddannelse skal der ydes yderligere støtte til inddragelsen af arbejdstagerne. Særlig vægt skal lægges på arbejdspladser med arbejdstagere fra forskellige virksomheder.
- Stadig mere komplekse arbejdsprocesser og forandringer i arbejdsvilkårene skaber nye risici i tillæg til de traditionelle eller anderledes former for risici, som kræver, at arbejdsmiljø indgår i den overordnede ledelse af virksomheder. I henhold til denne rapport er de organisatoriske strukturer i mange virksomheder ikke tilstrækkelige til at forbedre arbejdsmiljøet.

Det fremgår, at de justeringer, der er nødvendige for at gennemføre de nye bestemmelser, og den nødvendige ændring af adfærdsmønstrene vil være mere tidskrævende end forventet. I mange tilfælde er der også behov for øget forpligtelse til at forbedre sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen.

Den generelt utilfredsstillende situation i de små og mellemstore virksomheder fortjener omgående opmærksomhed. Alvoren af situationen dokumenteres af det meget større antal arbejdsulykker sammenlignet med store virksomheder og af det store antal arbejdstagere, der ikke er velinformerede. Rapporten har også fremhævet særlige problemer for den offentlige sektor, hvor forbedringen af vilkårene for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen ikke betragtes som en opgave, der løbende skal udføres. Der er også problemer i industrisektorer med et stort antal midlertidigt ansatte eller andre arbejdstagere, der arbejder under "atypiske" ansættelseskontrakter.

Indsatsen for at sikre korrekt anvendelse i hele økonomien skal derfor intensiveres. Der findes flere tilgange og instrumenter til at udføre denne opgave og dermed sænke antallet af arbejdsrelaterede ulykker og sygdomme gennem fuld og korrekt anvendelse af lovgivningen. Denne rapport viser, at der allerede er etableret et godt grundlag at bygge videre på.

At benytte en horisontal tilgang og at betragte arbejdsmiljø som en tværsektoral opgave er afgørende i den henseende. Det bør ske mere intensivt i forbindelse med kvalificeringen af specifikke målgrupper fra arbejdsmarkedet i forhold til projekter til forbedring af beskæftigelsesegnheden for personer eller fremme af iværksætterånd. Det vil styrke bevidstheden, give adgang til opdaterede informationer og forbedre virksomhedernes og arbejdstagernes aktive deltagelse.

I flere medlemsstater er der stor efterspørgsel efter kvalifikation af medarbejderne med henblik på at etablere de nødvendige organisatoriske strukturer. Det vedrører kvalifikationen af de specialister, der er brug for, samt uddannelsen og videreuddannelsen af arbejdstagerne. I mange tilfælde besidder arbejdstagerne og deres repræsentanter ikke de kompetencer og den viden, der er nødvendig for effektivt at kunne arbejde med sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og repræsentere arbejdstagernes interesser på dette område over for arbejdsgiverne. Erfaringerne fra tekstilindustrien i Tyskland er et inspirerende eksempel på, hvordan der kan løses op for denne situation.

For at overvinde de nuværende hindringer for anvendelsen er det også vigtigt, at arbejdsmiljø i højere grad integreres i EU's øvrige politikker. I den sammenhæng kan den europæiske beskæftigelsesstrategi og strukturfondene, herunder især Den Europæiske Socialfond, spille en vigtig rolle ved at fremme og støtte nye tilgange. For at kunne observere og sammenligne politikkerne og tendenserne på arbejdsmiljøområdet er det nødvendigt at udvikle et ensartet og stringent overvågningssystem. Den aktuelle mangel på data risikerer at skabe for høj grad af generalisering og manglende indsigt i konkrete dimensioner.

Indførelsen af et benchmarkingsystem kan bidrage til at overvinde den konstaterede og rapporterede mangel på aktiviteter hos de håndhævende myndigheder i visse medlemsstater. Det skal dog helt fra starten anerkendes, at de håndhævende myndigheder alene ikke kan skabe lige vilkår. De tilsynsførende spiller en afgørende rolle som "forandringsagenter" i processen for at fremme bedre overholdelse i de små og mellemstore virksomheder, først gennem uddannelse, overtalelse og opmuntring og derefter om nødvendigt gennem øget håndhævelse. Som anført i de nationale rapporter kan brugen af retningslinjer også medvirke til at forbedre overholdelsen.

I forbindelse med videreudviklingen af de europæiske arbejdsmiljøpolitikker understreger rapporten, at særdirektiverne skal koordineres mere effektivt for at undgå overlapninger og præcisere nogle af de anvendte termer. Målet er at forøge bestemmelsernes sammenhæng og stringens snarere end at ændre indholdet. Der vil blive gennemført en analyse og drøftelse med henblik på at kortlægge de bestemmelser, der eventuelt skal underkastes en sådan behandling.

Kommissionen vil fortsætte arbejdet mod en forenkling og rationalisering af Fællesskabets retlige rammer ved at fremsætte de nødvendige lovgivningsforslag til på den ene side konsolidering af de eksisterende direktiver med henblik på at gøre dem lettere at forstå og på den anden side forenkling af bestemmelserne i de forskellige direktiver vedrørende gennemførelsesrapporter, så der kun skal udarbejdes én rapport om deres gennemførelse.

Også i fremtiden bør der tydeligvis opretholdes en vis grad af fleksibilitet til at give arbejdsmarkedets parter og de ansvarlige for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen det nødvendige råderum og mulighed for at tilpasse gennemførelsen og anvendelsen til den enkelte arbejdsplads. Samtidig skal det også erindres, at selvregulering og selvaktivering ikke er ensbetydende med vage retlige forskrifter og bestemmelser. Erfaringer fra f.eks. Nederlandene viser, at aftaler mellem arbejdsmarkedsparterne og andre organisationer alene ikke altid er nok til at sikre overholdelse af bestemmelserne. De uafhængige håndhævende myndigheder skal derfor kontrollere, om målsætningerne opfyldes i sådanne tilfælde.

Alt dette kræver styrket forpligtelse af alle aktører og berørte parter til fuldt ud at gennemføre de foranstaltninger, der allerede er skitseret i meddelelsen fra Kommissionen - Tilpasning til ændringerne i arbejdslivet og i samfundet: en ny fællesskabsstrategi for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2002-2006. Kun en sådan forpligtelse og omgående indsats vil kunne skabe

de ændringer, der er nødvendige for at forbedre gennemførelses- og anvendelsesniveauerne for sundheds- og sikkerhedsdirektiverne og gøre sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen til en håndgribelig realitet, der på den måde bidrager til forbedringen af produktiviteten og jobkvaliteten. Kommissionen forventer også, at denne gennemgang af gennemførelsen vil udløse en større offentlig debat om, hvordan der kan skabes lige konkurrencevilkår for virksomheder over alt i et udvidet EU, og hvordan trivslen på arbejdspladsen kan forbedres for alle arbejdstagere.

BILAG

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet

Belgien:

1. Arrêté royal du 14/09/1992 portant exécution de la directive du Conseil des Communautés européennes du 12/06/1989 concernant la mise en oeuvre de mesures visant à promouvoir l'amélioration de la sécurité et de la santé des travailleurs au travail - Koninklijk besluit van 14/09/1992 tot uitvoering van de richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 12/06/1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk ref: MB du 30/09/1992, page 20822.
2. Loi du 10/06/1952 concernant la santé et la sécurité des travailleurs, ainsi que la salubrité du travail et des lieux de travail - Wet van 10/06/1952 betreffende de gerondheid en de veiligheid van de arbeiders, alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen ref: MB du 19/06/1952, page 4610.
3. Loi du 16/11/1972 concernant l'inspection du travail - Wet van 16/11/1972 betreffende de arbeidsinspectie ref: MB du 08/12/1972, page 13647.
4. Loi du 03/07/1978 relative aux contrats de travail - Wet van 03/07/1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten ref: MB du 22/08/1978, page 9277.
5. Loi du 28/12/1977 garantissant la protection des médecins du travail - Wet van 28/12/1977 tot bescherming van de arbeidsgeneesheren ref: MB du 18/01/1978, page 447.
6. Arrêté royal du 10/08/1978 déterminant la formation complémentaire imposée aux chefs des services de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail et à leurs adjoints - Koninklijk besluit van 10/08/1978 tot vaststelling van de aanvullende vorming opgelegd aan de diensthoofden voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen en aan hun adjuncten ref: MB du 03/10/1978, page 11353.
7. Koninklijk besluit van 10/01/1979 relatif aux organes de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail concernant les mines, minières et minières souterraines - Koninklijk besluit van 10/01/1979 betreffende de organen voor veiligheid en verfraaiing der werkplaatsen in de mijnen, graverijen en ondergrondse groeven ref: MB du 08/03/1979.
8. Arrêté royal du 11/03/1987 relatif à la sécurité et aux conditions de travail du personnel occupé dans les exploitations de terrils de cuivre - Koninklijk besluit van 11/03/1987 betreffende de veiligheid en de arbeidsvoorwaarden van het personeel tewerkgesteld in de ontginningen van steenberg en van mijnen ref: MB du 25/03/1987, page 4435.
9. Arrêté royal du 21/04/1989 relatif à la sécurité et aux conditions de travail du personnel occupé dans les exploitations à ciel ouvert des minières et des carrières,

ainsi que dans leurs dépendances - Koninkrijk besluit van 21/04/1989 betreffende de veiligheid en de arbeidsvoorwaarden van het personeel tewerkgesteld in de ontginningen in open lucht van de graverijen en de groeven en in hun aanhougheden ref: MB du 10/05/1989, page 7913.

10. Arrêté royal du 12/08/1994, MB du 02/08/1994.
11. Loi du 04/08/1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail - Wet van 04/08/1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk ref: MB du 18/09/1996, page 21507.

Danmark:

1. Bekendtgørelse nr. 235 af 10/04/1991, Lovtidende A 1991 hæfte 52 s. 909.
2. Søfartsstyrelsens tekniske forskrift nr. 7 af 15/12/1992.
3. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om arbejdets udførelse
4. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1181 af 18/12/1992 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde. Arbejdsministeriet j.nr. 1992-2113-21.
5. Bekendtgørelse nr. 746 af 28/08/1992 om brug af personlige værnemidler.
6. Bekendtgørelse nr. 889 af 28/12/1987 om bedriftssundhedstjeneste.
7. Bekendtgørelse nr. 693 af 14/10/1991 om byggepladsers og lignende arbejdssteders indretning
8. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 540 af 02/09/1982 om stoffer og materialer. Arbejdsmin. 3.kt. j.nr. 1981-3240-3.
9. Arbejdstilsynets bekendtgørelse af 15/12/1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler. Arbejdstilsynet, j.nr. 1992-20-5.
10. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om arbejdsmedicinske undersøgelser efter lov om arbejdsmiljø
11. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om faste arbejdssteders indretning.
12. Bekendtgørelse nr. 469 af 06/10/1983 om sikkerhedsuddannelse m.v.
13. Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 184 af 22/03/1995, som ændret ved lov nr.458 af 12/06/1996 og lov nr. 1196 af 27/12/1996
14. Bekendtgørelse nr. 646 af 18/12/1985 med senere ændringer.
15. Bestemmelser om sikkerhed og sundhed for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj af 16/06/94.
16. Tekniske forskrift nr. 8 af 10/10/1994.
17. Lov nr. 379 af 10/06/1997 om ændring af lov om arbejdsmiljø. Arbejdsmin.,j.nr. 97-2100-121.

18. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 183 af 15/05/1975 om forbud mod anvendelse af visse cadmiumholdige loddemidler. Arbejdsmin. 3 kt. j. nr. 13-35-69.
19. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 661 af 28/11/1983 om vandopløseligt chromat i cement. Arbejdstilsynets journal nr. 82-344-106.
20. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 199 af 26/03/1985 om epoxyharpikser og isocyanater m.v.. Arbejdstilsynet, j.nr. 82-365-71.
21. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 16/12/1985 om arbejde med metallisk bly og dets ionforbindelse. Arbejdsmin. 3. kt. j.nr. 1985-3240-62.
22. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr.600 af 24/09/1986 om asbest. Arbejdsmin.,j.nr. 1986-3240-60.
23. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 993 af 1/12/1986 om registrering m.m. af asbest. Arbejdstilsynets j.nr. 86-362-357.
24. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 139 af 23/03/1987 om ændring af bekendtgørelse om asbest. Arbejdsmin. 3.kt. j.nr. 86-3240-60.
25. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 984 af 11/12/1992 om ændring af bekendtgørelse om asbest. Arbejdsmin. 3.kt. j.nr. 2141-9.
26. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 52 af 13/01/1988 om materialer med indhold af flygtige stoffer herunder organiske opløsningsmidler. Arbejdstilsynets j. nr. 87-361/K71-4.
27. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 344 af 9/06/1988 om arbejde med montering og nedrivning af isoleringsmaterialer indeholdende syntetiske mineralfibre. Arbejdstilsynets j. nr. 88-361/k55-16.
28. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 302 af 13/05/1993 om arbejde med kodenumererede produkter. Arbejdstilsynets j.nr. 1993-30-20.
29. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1017 af 15/12/1993 om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder efter lov om arbejdsmiljø. Arbejdsmin.3.kt.j.nr. 93-2122-2.
30. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 561 af 24/06/1994 om indretning af tekniske hjælpemidler. Arbejdstilsynets j.nr. 1994-29-46.
31. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 867 af 13/10/1994 om arbejdets udførelse. Arbejdsmin.,j.nr. 92-5232-1.
32. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1062 af 15/12/1994 om arbejde med asfaltmaterialer. Arbejdsmin./Arbejdstilsynets j.nr. 1992-843-52.
33. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 485 af 16/06/1995 om ændring af bekendtgørelse om stoffer og materialer. Arbejdsmin.,j.nr. 1992-2141-2.
34. Arbejdstilsynets bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræft risikoen ved arbejde med stoffer og materialer. Arbejdsmin./Arbejdstilsynet, j.nr. 1996-30-63.

35. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 739 af 22/09/1997 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde. Arbejdsmin., 3 kt., j.nr. 97-2210-26. Base i statsbasen: ABEK.
36. Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 1017 af 17/12/1997 om ændring af bekendtgørelse om arbejdets udførelse. Arbejdsmin., j.nr. 97-2100-136. Base i statsbasen: ABEK.
37. Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde; nr 383 af 22 juni 1998.
38. Bekendtgørelse om sikkerhedsgruppens arbejdsuuddannelse ref: Statistente, 14/06/1999, nr 457.
39. Lov nr. 331 om ændring af lov om arbejdsmiljø og lov om visse havanlæg (§§ 17 a-c i) ref: nr 331 af 16/05/2001.
40. Teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe ref: Meddelelser fra Søfartsstyrelsen A du 01/07/2002

Tyskland:

1. Verordnung über bergbauliche Unterlagen, Einwirkungsbereiche und die Bergbau-Versuchsstrecke vom 11/11/1982, Bundesgesetzblatt Teil I vom 30/11/1982 Seite 1553.
2. Gesetz zur Umsetzung der EG-Rahmenrichtlinie Arbeitsschutz und weiterer Arbeitsschutz-Richtlinien vom 07/08/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 20/08/1996 Seite 1246.
3. Seemannsgesetz vom 26/07/1957, Bundesgesetzblatt Teil II vom 07/08/1957 Seite 713.
4. Gesetz zur Einordnung des Rechts der gesetzlichen Unfallversicherung in das Sozialgesetzbuch (Unfallversicherungs-Einordnungsgesetz -UVEG) vom 07/08/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 20/08/1996 Seite 1254.
5. Reichsversicherungsordnung (April 1992).
6. Bundesberggesetz (BBergG) (Februar 1992).
7. Unfallverhütungsvorschriften für Unternehmen der Seefahrt (UVV See) (November 1989).
8. Gesetz zur Regelung der gewerbsmäßigen Arbeitnehmerüberlassung (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz - AÜG) vom 07/08/1972, Bundesgesetzblatt Teil I Seite 1393, zuletzt geändert durch Gesetz vom 20/07/1995 (BGBl I S.946).
9. Arbeitsförderungsgesetz vom 25/06/1969, Bundesgesetzblatt Teil I Seite 582, zuletzt geändert durch des Gesetzes vom 15/12/1995 (BGBl. S. 1824).
10. Drittes Gesetz zur Änderung der Gewerbeordnung und sonstiger gewerberechtlicher Vorschriften vom 24/08/2002 ref: BGBl. n° 62 du 30/08/2002 p. 3412.

Grækenland:

1. Loi n° 1568 du 11/10/1985 ref: FEK A n°177 du 18/10/1985 Page 3335.
2. Loi n° 1836 du 14/03/1989 ref: FEK A n° 79 du 14/03/1989 Page 1071.
3. Loi n° 1767/88 du 04/04/1988 ref: FEK A n° 63 du 06/04/1988 Page 709.
4. Décret présidentiel n° 368/89 ref: FEK A n° 163 du 16/06/1989 Page 3917.
5. Décret présidentiel n° 369/89 ref: FEK A n° 164 du 16/06/1989 Page 3981.
6. Décret présidentiel n° 436 du 16/10/1991 ref: FEK A n° 159 du 24/10/1991 Page 2125.
7. Loi n° 2224 du 05/07/1994 ref: FEK A n° 12 du 06/07/1994 Page 1469.
8. Décret présidentiel n° 294 du 17/06/1988 ref: FEK A n° 138 du 21/06/1988 Page 2781.
9. Décret présidentiel n° 70a du 11/02/1988 ref: FEK A n° 31 du 17/02/1988 Page 263.
10. Décret présidentiel n° 94 du 10/04/1987 ref: FEK A n° 54 du 22/04/1987 Page 503.
11. Décret présidentiel n° 85 du 05/03/1991 ref: FEK A n° 38 du 18/03/1991 Page 619.
12. Loi n° 1837 du 03/1989 ref: FEK A n° 85 du 23/03/1989 Page 1105.
13. Décision ministérielle n° 130627 du 07/03/1990 ref: FEK A n° 27 du 08/03/1990 Page 187.
14. Décret présidentiel n° 61 du 02/07/1975 ref: FEK A n° 132 du 07/07/1975 Page 763.
15. Décision ministérielle n° A2/st/1539/85 ref: FEK B n° 280 du 13/05/1985 Page 2769.
16. Décret présidentiel n° 149 du 14/03/1934 ref: FEK A n° 112 du 22/03/1934.
17. Décret présidentiel n° 17/96 du 18/01/1996 ref: FEK A n° 11 du 18/01/1996 Page 93.
18. Décret présidentiel n° 259/88 ref: FEK A n° 117 du 03/06/1988 Page 2313.
19. Décret présidentiel n° 12/93 ref: FEK A Page 33.
20. Décret présidentiel n° 1348 du 10/12/1981 ref: FEK A n° 117 du 03/06/1988.
21. Décret présidentiel n° 376 du 1995 ref: FEK A n° 206 du 05/10/1995 Page 6167.
22. Décret présidentiel n° 259/81 du 1981 ref: FEK A n° 72 du 26/03/1981 Page 705.
23. Décret présidentiel n° 363/84 du 1984 ref: FEK A n° Z82 du 1984 Page 23.
24. Décret présidentiel n° 379/96 du 1996 ref: FEK A n° 250 du 04/11/1996 Page 4611.

25. Décret présidentiel n° 236/96 du 26/07/1996 ref: FEK A du 31/07/1996 Page 3062.
26. Décret présidentiel n° 1349/81 du 26/11/1981 ref: FEK A Page 4516.

Spanien:

1. Ley n° 31/95 de 08/11/1995, de Prevención de Riesgos Laborales ref: BOE n° 269 de 10/11/1995 Página 32590 (Marginal 24292).
2. Instrucción de 26/02/1996, de la Secretaría de Estado para la Administración Pública, para la aplicación de la Ley 31/95, de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales en la Administración del Estado ref: BOE n° 59 de 08/03/1996 Página 9421 (Marginal 5486).
3. Orden de 16/12/1987, por la que se establecen nuevos modelos para la notificación de accidentes de trabajo y se dan instrucciones para su cumplimentación y tramitación ref: BOE n° 311 de 29/12/1987 Página 38065.
4. Real Decreto n° 39/97 de 17/01/1997, por el que se aprueba el Reglamento de los Servicios de Prevención ref: BOE n° 27 de 31/01/1997 Página 3031 (Marginal 1853).
5. Ley 8/80 de 10/03/1980, sobre el Estatuto de los Trabajadores ref: BOE n° 64 de 14/03/1980.
6. Real Decreto n° 396/1996 de 01/03/1996, por el que se aprueba el Reglamento sobre procedimiento para la imposición de sanciones por infracciones en el orden social.
7. Ley n° 14/94 de 01/07/1994, que regula las empresas de trabajo temporal.
8. Real Decreto n° 780/98 de 20/04/1998, por el que se modifica el Real Decreto 39/1987, de 17 de enero, por el que se aprueba el Reglamento de los servicios de prevención ref: BOE n° 104 de 01/05/1998 Página 14698 (Marginal 10209).

Frankrig:

1. Loi n° 91-1414 du 31/12/1991 modifiant le code du travail et le code de la santé publique en vue de favoriser la prévention des risques professionnels et portant transposition de directives européennes relatives à la santé et à la sécurité du travail ref: JO du 07/01/1992, page 319.
2. Décret n° 92-158 du 20/02/1992 complétant le code du travail (2ème partie: décrets en Conseil d'Etat) et fixant les prescriptions particulières d'hygiène et de sécurité applicables aux travaux effectués dans un établissement par une entreprise extérieure ref: JO du 22/02/1992, page 2779
3. Décret n° 92-333 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (2ème partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé applicables aux lieux de travail que doivent observer les chefs d'établissements utilisateurs ref: JO du 01/04/1992, page 4614.
4. Loi n° 97-1051 du 18/11/1997 d'orientation sur la pêche maritime et les cultures marines ref: JO du 19/11/1997, page 16723.

5. Decret n° 98-588 ref: JORF du 11/07/1998.
6. Ordonnance n° 2001-175 du 22/02/2001 relative à la transposition de la directive 89/391/CEE du Conseil du 12/06/1989 concernant la mise en oeuvre des mesures visant à promouvoir l'amélioration de la sécurité et de la santé des travailleurs réf: JO n° 258 du 07/11/2001 p. 17523.
7. Loi de modernisation sociale du 17/01/2002 ; article 193 réf: JO du 18/01/2002 p. 1008.
8. Décret n° 2001/1016 du 5/11/2001 portant création d'un document relatif à l'évaluation des risques pour la santé et la sécurité des travailleurs, prévue par l'article L.230-2 du code du travail et modifiant le code du travail réf: JO n° 258 du 07/11/2001 p. 17523 ref: JO du 24/02/2001, page 3022.
9. Décret n° 82-453 du 28/05/1982 relatif à l'hygiène et à la sécurité du travail, ainsi qu'à la prévention médicale dans la fonction publique, modifié par le décret 84-1029 du 23/11/1984, par le décret 95-680 du 9/05/1995 et par le décret 2001-232 du 12/03/2001 ref: Pas de mention (SG(2002)A/10391).
10. Arrêté du 3 mai 2002 relatif à la formation préalable à la prise de fonction et à la formation continue des agents chargés de la mise en oeuvre des règles d'hygiène et de sécurité dans la fonction publique territoriale ref: 03/05/2002 (SG(2002)A/10391).
11. Décret 85-603 du 10/06/1985 relatif à l'hygiène et à la sécurité du travail ainsi qu'à la médecine professionnelle et préventive dans la fonction publique territoriale ref: JORF du 18/06/1985 (SG(2002)A/10391).
12. Décret 2000-542 du 16/06/2000 modifiant le décret 85-603 du 10/06/1985 relatif à l'hygiène et à la sécurité du travail ainsi qu'à la médecine professionnelle et préventive dans la fonction publique territoriale ref: JORF n° 141 du 20/06/2000 p. 9249 (NOR : FPPA0010011D) (SG(2002)A/10391).
13. Arrêté du 15/03/2001 portant détermination des missions de sécurité des personnes et des biens incompatibles avec l'exercice du droit de retrait dans la fonction publique territoriale ref: JORF n° 71 du 24/03/2001 p. 4643 (NOR : FPPA0110020A) (SG(2002)A/10391).
14. Arrêté du 26/12/1995 relatif à la création d'une structure fonctionnelle en matière de sécurité et de santé au travail dans les mines ref: JORF du 13/01/1996 (NOR INDB9501272A) (SG(2002)A/10391).
15. Arrêté du 10/04/1972 relatif aux séances d'information professionnelle des délégués mineurs ref: 10/04/1972 (SG(2002)A/10391).

Irland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.
2. The Safety, Health and Welfare at Work Act, 1989.
3. The Fire Services Act 1981 ref: S.I. n° 30 of 1981.

4. The Dangerous Substances (Retail and Private Petroleum Stores) Regulations, 1979 ref: S.I. n° 311 of 1979.
5. The Dangerous Substances (Oil Jetties) Regulations, 1979 ref: S.I. n° 312 of 1979.
6. The Dangerous Substances (Petroleum Bulk Stores) Regulations, 1979 ref: S.I. n° 313 of 1979.

Italien:

1. Decreto legislativo del 19/09/1994 n. 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e 90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 141 alla GURI - Serie generale - del 12/11/1994 n. 265.
2. Decreto legislativo del 19/03/1996 n. 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n. 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 75 alla GURI - Serie generale - del 06/05/1996 n. 104 pag. 3.
3. Decreto Legislativo n° 195 del 23/6/2003 -Modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19/9/1994, n. 626, per l'individuazione delle capacità e dei requisiti professionali richiesti agli addetti ed ai responsabili dei servizi di prevenzione e protezione dei lavoratori, a norma dell'articolo 21 della legge 1/3/2002, n. 39. ref: GURI Serie generale n° 174 del 29/7/2003 p. 4 (SG(2003)A/08174 du 28/08/2003).

Luxembourg:

1. Loi du 17/06/1994 concernant les services de santé au travail ref: Mémorial grand-ducal A n° 55 du 01/07/1994, page 1054.
2. Loi du 08/06/1994 1) portant application aux personnes morales du secteur public de la directive cadre 89/391/CEE du Conseil du 12/06/1989 concernant la mise en oeuvre de mesures visant à promouvoir l'amélioration de la sécurité et de la santé des travailleurs au travail; 2) modifiant et complétant la loi du 19/03/1988 concernant la sécurité dans les administrations et services de l'Etat ref: Mémorial grand-ducal A n° 55 du 01/07/1994, page 1050.
3. Loi du 17/06/1994 concernant la sécurité et la santé des travailleurs au travail ref: Mémorial Grand-Ducal A n° 55 du 01/07/1994, page 1060.
4. Règlement grand-ducal du 06/10/1995 portant 1. adaptation à l'ensemble de la fonction publique de l'Etat et des communes du règlement grand-ducal du 13/06/1979 concernant les directives en matière de sécurité dans les écoles; 2. continuation de la transposition dans le droit luxembourgeois pour le compte du secteur public des directives communautaires afférentes à la sécurité au travail ref: Mémorial grand-ducal A n° 87 du 20/10/1995, page 2008.
5. Loi du 06/03/1998 modifiant la loi du 17/06/1994 concernant la sécurité et la santé des travailleurs au travail ref: Mémorial A, page 260.

Nederlandene:

1. Arbeidsomstandighedenwet, Staatsblad nr 757.
2. Besluit arbodiensten van 28/12/1993, Staatsblad nr 782.
3. Besluit bedrijfshulpverlening arbeidsomstandighedenwet van 28/12/1993, Staatsblad nr 783.
4. Ministeriële regeling certificatie arbodiensten van 28/12/1993, Staatscourant nr 252 van 30/12/1993 blz. 38.
5. Ministeriële regeling deskundigheidseisen arbodiensten van 28/12/1993, Staatscourant nr 252 van 30/12/1993 blz. 38.
6. Besluit arbeidsomstandighedenwet, Staatsblad nr 782.
7. Aanpassingsbesluit van 08/07/1994, Staatsblad nr 562 van 1994.
8. Besluit van 17/08/1995, Staatsblad nr 434 van 21/09/1995 blz. 1.
9. Beschikking van de Minister van Justitie van 21/02/1996, houdende plaatsing in het Staatsblad van de tekst van de Arbeidsomstandighedenwet, zoals deze laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 21/12/1995, Stb. 691, Staatsblad nr 133 van 1996.
10. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nr 63 van 02/04/1997.
11. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nr 60 van 1997.
12. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.
13. Wet van 13 december 2000 tot wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (Technische verbeteringen en aanpassingen) ref: Staatsblad nr 595 van 2000 (28/12/2000).

Østrig:

1. Landarbeitsordnung, ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15.
2. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz-ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsvertragsrechts-Anpassungs-gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz

geändert werden, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, vom 17/06/1994, in der Fassung der Bundesgesetze BGBl. I Nr. 47/1997 und der Kundmachung BGBl. Nr. 457/1995.

3. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Aufsichtsbezirke und den Wirkungsbereich der Arbeitsinspektorate, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 237/1993.
4. Bundesgesetz über die Arbeitsinspektion (Arbeitsinspektionsgesetz 1993 - ArbIG), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 27/1993, i.d.F BGBl. Nr. 754/1996.
5. Bundesgesetz vom 14/12/1973 betreffend die Arbeitsverfassung (Arbeitsverfassungsgesetz - ArbVG), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 22/1974 i.d.F BGBl. Nr. 360/1975, BGBl. Nr. 387/1976, BGBl. Nr. 519/1978, BGBl. Nr. 47/1979 (VfGH), BGBl. Nr. 354/1981, BGBl. Nr. 48/1982, BGBl. Nr. 199/1982, BGBl. Nr. 55/1985, BGBl. Nr. 204/1986, BGBl. Nr. 394/1986, BGBl. Nr. 563/1986, BGBl. Nr. 321/1987, BGBl. 617/1987, BGBl. Nr. 196/1988, BGBl. Nr. 282/1990, BGBl. 408/1990, BGBl. Nr. 411/1990, BGBl. 475/1990, BGBl. 473/1992, BGBl. Nr. 833/1992, BGBl. 460/1993, BGBl. Nr. 502/1993, BGBl. Nr. 450/1994, BGBl. Nr.624/1994, BGBl. Nr. 417/1996, BGBl. Nr. 601/1996, BGBl. Nr. 754/1996.
6. Bediensteten-Schutzgesetz, ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 2015-1.
7. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Sicherheitsvertrauenspersonen (SVP-VO), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 172/1996 , vom 12/04/1996.
8. Verordnung über die Fachausbildung der Sicherheitsfachkräfte (SFK-VO), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 277/1995, vom 21/04/1995.
9. Bundesgesetz vom 23/03/1977 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten (Bundesbediensteten-Schutzgesetz - BSG), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 164/1977,vom 21/04/1977.
10. Änderung des NÖ Landesbediensteten-Schutzgesetzes vom 21/02/1991, ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 49/1991, vom 24/04/1991.
11. Gesetz vom 17/12/1986 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Landesbedienstetenschutzgesetz), ref: Landesgesetzblatt für das Burgenland, Nr. 21/1987, vom 18/03/1987.
12. Gesetz vom 24/11/1980 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Kärntner Bedienstetenschutzgesetz), ref: Landesgesetzblatt für Kärnten, Stück 3 Nr. 5/1981.
13. Gesetz vom 01/07/1981 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (O.ö. LbSG.), ref: Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 54/1981, vom 31/08/1981.

14. Gesetz vom 09/03/1984 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (O.ö.GbSG.), ref: Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 36/1984,vom 15/06/1984.
15. Gesetz vom 11/06/1991 über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der Bediensteten des Landes (Landesbediensteten-Schutzgesetz LSG), ref: Landesgesetzblatt der Steiermark, Nr. 78/1991, vom 13/09/1991.
16. Gesetz vom 03/07/1991 über den Schutz der Bediensteten in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und Gemeindeverbände (Tiroler Bedienstetenschutzgesetz), ref: Landesgesetzblatt für Tirol, Nr. 71/1991,vom 13/09/1991.
17. Verordnung der Bundesregierung über die Zuordnung von Dienststellen und Dienststellenteilen zu Gefahrenklassen (Gefahrenklassen-Verordnung), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 637/1995 vom 20/09/1995.
18. Bundesgesetz, mit dem das Bundesbediensteten-Schutzgesetz geändert wird, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 631/1994,vom 19/08/1994.
19. Verordnung über Einrichtungen in den Betrieben für die Durchführung des Arbeitnehmerschutzes, ref: BGBl für die Republik Österreich, Nr. 2/1984 , zuletzt geändert durch BGBl. Nr.450/1994.
20. Verordnung über gesundheitliche Eignung von Arbeitnehmern für bestimmte Tätigkeiten, ref.: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 39/1974 , i.d.F. BGBl. Nr.358/1988
21. Verordnung über den Nachweis der Fachkenntnisse für bestimmte Arbeiten, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 441/1975.
22. Verordnung über die Betriebsbewilligung nach dem Arbeitnehmerschutzgesetz, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 116/1976.
23. Verordnung über den Nachweis der Fachkenntnisse für die Vorbereitung und Organisation von bestimmten Arbeiten unter elektrischer Spannung über 1 kV, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 10/1982.
24. Allgemeine Arbeitnehmerschutzverordnung - AAV, ref: BGBl für die Republik Österreich, Nr. 218/1983, zuletzt geändert durch BGBl. Nr.450/1994.
25. Verordnung des Bundesministeriums für soziale Verwaltung vom 10/11/1951 über allgemeine Vorschriften zum Schutze des Lebens und der Gesundheit der Dienstnehmer (Allgemeine Dienstnehmerschutzverordnung), ref: BGBl für die Republik Österreich, Nr. 265/1951, zuletzt geändert durch BGBl. Nr. 450/1994.
26. Maschinen-Schutzvorrichtungsverordnung, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 43/1961.
27. Verordnung über Beschäftigungsverbote und -beschränkungen für weibliche Arbeitnehmer, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 696/1976.

28. Heimarbeitsgesetz 1960 in der Fassung, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 836/1992.
29. Wiener Bedienstetenschutzgesetz vom 26/06/1979, ref: Landesgesetzblatt für Wien, Nr. 90/1979.
30. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales über arbeitsmedizinische Zentren (AMZ-VO), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 441/1996, vom 21/08/1996.
31. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Sicherheits- und Gesundheitsschutzdokumente (DOK-VO), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 478/1996, vom 10/09/1996.
32. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales, mit der die Verordnung über die Sicherheits- und Gesundheitsschutzdokumente (DOK-VO) geändert wird, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 53/1997, vom 20/02/1997.
33. Bundesgesetz, mit dem das ArbeitnehmerInnenschutzgesetz (ASschG), das Arbeitsvertragsrechts- Anpassungsgesetz und das Mutterschutzgesetz 1979 geändert werden, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 9/1997, vom 10/01/1997.
34. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Geschäftsordnung des Arbeitnehmerschutzbeirates, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 30/1995, vom 10/01/1995.
35. Verordnung des Bundesministers für wirtschaftliche Angelegenheiten und des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Sicherheit von Aufzügen (Aufzüge-Sicherheitsverordnung 1996 -ASV 1996), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 780/1996, vom 30/12/1996.
36. Verordnung des Bundesministers für Arbeit und Soziales, mit der Vorschriften zum Schutz der Sicherheit und der Gesundheit von ArbeitnehmerInnen vor Gefahren durch den elektrischen Strom erlassen werden und mit der die Bauarbeiterschutzverordnung geändert wird (Elektroschutzverordnung 1995 - ESV 1995), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 706/1995 vom 25/10/1995.
37. Verordnung des Bundesministers für wirtschaftliche Angelegenheiten über verantwortliche Personen, Sicherheitsvertrauenspersonen, Präventivdienste und Schießbefugte beim Bergbau (Bergpolizeiverordnung über verantwortliche Personen- BPV-Personen), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 108/1997 vom 24/04/1997.
38. Bundesgesetz vom 13/05/1975 über den Bergbau und die Änderung der Gewerbeordnung 1973 (Berggesetz 1975), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 259/1975 in der Fassung der Bundesgesetze BGBl. Nr. 124/1978, 520/1982, 399/1988, 355/1990, 450/1994, 633/1994, 297/1995, 518/1995, 219/1996 und der Kundmachung BGBl. Nr. 193/1993.
39. Bundesgesetz , mit dem arbeitsvertragsrechtliche Bestimmungen an das EG-Recht angepaßt (Arbeitsvertragsrechts-Anpassungsgesetz - AVRAG) und das

Angestelltengesetz, das Gutsangestelltengesetz und das Hausgehilfen- und Hausangestelltengesetz geändert werden, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 459/1993 , i.d.F BGBl. Nr. 917/1993, 450/1994, 895/1995, 754/1996, 9/1997.

40. Bundesgesetz über die Beschäftigung von Kindern und Jugendlichen 1987 - KJBG, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 599/1987 (WV) i.d.F BGBl. 175/1992, BGBl. Nr. 257/1993, BGBl.Nr.410/1996.
41. Mutterschutzgesetz 1979 - MSchG, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 221/1979 (WV), BGBl. Nr. 409/1980, BGBl. Nr. 577/1980 (DFG), BGBl. Nr. 213/1984, BGBl. Nr. 563/1986, BGBl. Nr. 617/1987, BGBl. Nr. 651/1989, BGBl. Nr. 76/1990 DFB), BGBl. Nr. 408/1990, BGBl. Nr. 450/1990, BGBl. 277/1991, BGBl. Nr. 628/1991, BGBl. Nr. 315/1992, BGBl. Nr. 833/1992, BGBl. Nr. 257/1993, BGBl. Nr. 434/1995, BGBl. I Nr. 9/1997.
42. Verordnung des Bundesministers für Handel und Verkehr über allgemeine Bergpolizeivorschriften für die Betriebe zur Aufsuchung und Gewinnung von Erdöl und Erdgas durch Bohrungen (Erdöl- Bergpolizeiverordnung), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 278/1937 , in der Fassung der Verordnungen Verordnungs- und Amtsblatt für den Reichsgau Wien Nr. 47 und 48/1994, der Verordnung BGBl. Nr. 125/1961, der Kundmachung GBGl. Nr. 265/1961 und der Elektrotechnikverordnung für den Bergbau, BGBl. Nr. 12/1984.
43. Verordnung des Bundesministers für Soziale Verwaltung vom 24. Juni 1974 über die Geschäftsführung der Betriebs(Groupen-, Betriebshaupt)versammlung, des Betriebsrates, des Betriebsausschusses, der Betriebsräteversammlung, des Zentralbetriebsrates, de.
44. Gesetz, mit dem das Wiener Personalvertretungsgesetz (5. Novelle zum Wiener Per.
45. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBI Nr. 96/2001 vom 13/11/2001, Seite 463.
46. NÖ Landarbeitsordnung 1973 ref: LGBI.
47. Verordnung der Bundesregierung, mit der.
48. Verordnung der Wiener Landesregierung, mit der Anforderungen an Arbeitsstätten in der Land- und Forstwirtschaft festgelegt werden (Wiener Arbeitsstättenverordnung in der Land- und Forstwirtschaft - Wr. AStV Land- und Forstwirtschaft) ref: LGBI. für Wien n° 27 vom 03/07/2003 p. 105 (SG(2003)A/07224 du 31/07/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n 441/91 de 14/11/1991. Estabelece o regime jurídico do enquadramento da segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n. 262 de 14/11/1991 Página 5826.
2. Declaração de rectificação n. 65/91. De ter sido rectificado o Decreto-Lei n. 72/91, do Ministério das Finanças, que regula a autorização de introdução no mercado, o fabrico, a comercialização e a comparticipação de medicamentos de uso humano

publicado no Diário da República, n. 33, de 8 de Fevereiro de 1991 ref: Diário da República I Série A n. 99 de 30/04/1991 Página 2380-(2).

3. Decreto-Lei n 26/94 de 01/02/1994. Estabelece o regime de organização das actividades de segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n. 26 de 01/02/1994 Página 480.
4. Lei n 7/95 de 29/03/1995. Alteração, por ratificação do Decreto-Lei n 26/94, de 1 de Fevereiro ref: Diário da República I Série A n. 75 de 29/03/1995 Página 1710.
5. Decreto-Lei n. 191/95 de 28/07/1995. Regulamenta o regime da segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n. 173 de 28/07/1995 Página 4838.
6. Decreto-Lei n. 49408/69 de 24/11/1969. Aproba o Regime jurídico do contrato individual do trabalho ref: Diário da República I Série A de 24/11/1969.
7. Decreto-lei n° 133-99 ref: Diaro da Republica n° 93 du 21/04/1999, 2090.

Finland:

1. Työturvallisuuslaki (299/58) 28/06/1958, muutos (144/93) 29/01/1993.
2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73) 16/02/1973.
3. Asetus työsuojelun valvonnasta (954/73) 21/02/1973.
4. Työterveyshuoltolaki (743/78) 29/09/1978.
5. Laki yhteistoiminnasta yrityksissä (725/78) 22/09/1978.
6. Laki rikoslain muuttamisesta / Lag om ändring av strafflagen (578/95) 21/04/1995.
7. Vahingonkorvauslaki (412/74) 31/05/1974.
8. Kuntalaki (354/95) 17/03/1995.
9. Valtion virkamieslaki (750/94) 19/08/1994.
10. Valtioneuvoston päätös terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä (1672/92) 30/12/1992.
11. Sisäasiainministeriön määräys 7/94, 19/12/1994: Varautuminen kemikaalionnettomuuksiin.
12. Sisäasiainministeriön määräys 18/91, 30/10/1991: Yritysten ja laitosten suojelujärjestelyt.
13. Yleissopimus yhteistoimintamenettelystä soveltamisohjeineen.
14. Asetus työturvallisuuslain ja työterveyshuoltolain soveltamisesta työturvallisuuslain 2 §:ssä tarkoitettuun työhön (475/88) 27/05/1988.

15. Valtioneuvoston päätös alusten lastauksessa ja purkamisessa noudatettavista järjestysohjeista (915/85) 28/11/1985.
16. Tapaturmavakuutuslaki / Lag om olycksfallsförsäkring (608/48) 20/08/1948.
17. Ammattitautilaki / Yrkessjuksdomslag (1343/88) 29/12/1988.
18. Ammattitautiasetus / Yrkessjukdomsförordning (1347/88) 29/12/1988.
19. Työsopimuslaki / Lag om arbetsavtal (320/70) 30/04/1970.
20. Vahingonkorvauslaki / Skadeståndslag (412/74) 31/05/1974.
21. Rikoslaki / Strafflag (39/1889) 19/12/1889.
22. Laki työturvallisuuslain 22 §:n muuttamisesta / Lag om ändring av 22 § lagen om skydd i arbete (461/97) 23/05/1997.
23. Valtioneuvoston päätös velvollisuudesta antaa tietoja työpaikan terveysvaaroista / Statsrådets beslut om skyldighet att informera om hälsorisker på arbetsplatsen (210/87) 19/02/1987.
24. Laki palo- ja pelastustoimesta / Lag om brand- och räddningsväsendet (559/75) 04/07/1975.
25. Asetus palo- ja pelastustoimesta / Förordning om brand- och räddningsväsendet (1089/75) 31/12/1975.
26. Väestönsuojelulaki / Lag om befolkningsskydd (438/58) 31/10/1958.
27. Väestönsuojeluasetus / Författning om befolkningsskydd (237/59) 22/05/1959.
28. Sisäasiainministeriön määräys yritysten ja laitosten suojelujärjestelyistä (18/1991) 01/11/1991 (Dnro 3002/701/91), Sisäasiainministeriön määräyskokoelma.
29. Sisäasiainministeriön määräys talosuojelun järjestelyistä (4/1995) 16/06/1995 (Dnro 4/010/95), Sisäasiainministeriön määräyskokoelma.
30. Laki työturvallisuuslain muuttamisesta / Lag om ändring av lagen om skydd i arbete (1132/97) 11/12/1997.
31. Työturvallisuuslaki ref: Työturvallisuuslaki n° 738 du 23/08/2002 (SG(2002)A/10805 du 30/10/2002).
32. Työturvallisuuslaki ref: Työturvallisuuslaki n° 1383 du 21/12/2001(SG(2002)A/10805 du 30/10/2002).

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1977:1160.
2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1977:1166.

3. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om larm och utrymning, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1993:56.
4. Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling ref: (AFS) 1984:14.
5. Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling ref: (AFS) 1992:6.
6. Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling ref: (AFS) 1996:6.
7. Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling ref: AFS 1999:7 av 1/12/1999 - SG(2000)A/06847.
8. Systematiskt arbetsmiljöarbete : Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete, 15/02/2001 ref: AFS 2001:1 av 16/03/2001 (SG(2001)A/10150 du 17/09/2001).
9. Lag om ändring i arbetsmiljölagen (1997:1160) ref: SFS 2002/585 av 19/06/2002.
10. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete. ref: AFS 2003:4 av 30/06/2003 (SG(2003)A/6982 du 24/07/2003).

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.
3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992 ref: S.I. n° 2932 of 1992.
4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992, Statutory Instruments number 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations (Northern Ireland) 1979 ref: S.R. Northern Ireland n° 437 of 1979.
7. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 459 of 1992.
8. The Health and Safety at Work Order (Northern Ireland) 1978 ref: S.R. Northern Ireland n° 1039 of 1978.
9. The Reporting of Injuries, Diseases and Dangerous Occurrences Regulations (Northern Ireland) 1986 ref: S.R. Northern Ireland n° 247 of 1986.
10. The Personal Protective Equipment at Work Regulations (Northern Ireland) 1993 ref: S.R. Northern Ireland n° 20 of 1993.

11. The Health and Safety (First-Aid) Regulations (Northern Ireland) 1982 ref: S.R. Northern Ireland n° 429 of 1982.
12. The Fire Service (Northern Ireland) Order 1984 ref: S.R. Northern Ireland n° 1821 of 1984
13. The Industrial Relations (Northern Ireland) Order 1976 ref: S.R. Northern Ireland n° 1043 of 1976.
14. The Health and Safety at Work Act 1974.
15. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations 1977 ref: S.I. n° 500 of 1977.
16. The Employment Protection (Consolidated) Act 1978.
17. The Health and Safety (First-Aid) Regulations 1981 ref: S.I. n° 917 of 1981.
18. The Reporting of Injuries, Diseases and Dangerous Occurrences Regulations 1985 ref: S.I. n° 2023 of 1985.
19. The Trade Union Reform and Employment Rights Act 1993 (Commencement) (No. 3) and Transitional Provisions Order 1993 ref: S.I. n° 2503 of 1993.
20. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1996 Legal notice number 11 of 1996 ref: Gibraltar Gazette n° 2894 of 25/01/1996.
21. The Health and Safety (Consultation with Employees) Regulations 1996 ref: S.I. n° 1513 of 1996.
22. The Employment (Maternity and Health and Safety) Regulations 1996 Legal notice number 14 of 1996 ref: Gibraltar Gazette n° 2894 of 25/01/1996.
23. The Factories (Safety) Regulations 1996, Legal Notice No. 10 of 1996 ref: Gibraltar Gazette n° 2,894 of 25/01/1996.
24. The Fire Precautions (Workplace) Regulations 1997 ref: S.I. n° 1840 of 1997.
25. Police (Health and Safety) Act, 1997

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 89/654/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdsstedet (første særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

Belgien:

1. Arrêté royal du 18/06/1993 complétant les dispositions du Règlement général pour la protection du travail relatives aux prescriptions minimales de sécurité et de santé pour les lieux de travail - Koninklijk besluit van 18/06/1993 tot aanvulling van de bepalingen van het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming betreffende minimum Vorschriften inzake veiligheid en gezondheid voor arbeidsplaatsen ref: Moniteur belge du 08/07/1993, page 16166.

Danmark:

1. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om faste arbejdssteder indretning.
2. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om arbejdets udførelse.
3. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
4. Bekendtgørelse af 15/12/1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler.
5. Bekendtgørelse nr. 694 af 07/08/1992 om indretning af tekniske hjælpemidler.
6. Bekendtgørelse nr. 505 af 19/11/1980 om sikkerhedsskiltning.
7. Bekendtgørelse nr. 746 af 28/08/1992 om brug af personlige værnemidler.
8. Lov om arbejdsmiljø.
9. Bekendtgørelse nr. 646 af 18/12/1985 med senere ændringer.
10. Bekendtgørelse nr. 357 af 03/06/1993.
11. Bekendtgørelse af byggelov, Boligministeriets lovbekendtgørelse nr. 805 af 09/10/1995, Boligmin., Dep. 1, j.nr. D1-6613-7, Bygge- og Boligstyrelsen 4 kt., j.nr. B4-6611-5.

Tyskland:

1. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1977.
2. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1979.
3. Arbeitsstättenverordnung vom 20/03/1975.
4. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1981.
5. Verordnung zur Ablösung von Verordnungen nach § 24 der Gewerbeordnung vom 27/02/1980, Bundesgesetzblatt Teil I vom 01/03/1980 Seite 173.
6. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/12/1978.
7. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1989.
8. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1987.
9. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1988.
10. Bekanntmachung der Neufassung der Gewerbeordnung vom 01/01/1987, Bundesgesetzblatt Teil I vom 29/01/1987 Seite 425.
11. Verordnung zur Novellierung der Gefahrstoffverordnung, zur Aufhebung der Gefährlichkeitsmerkmaleverordnung und zur Änderung der Ersten Verordnung zum Sprengstoffgesetz vom 26/10/1993, Bundesgesetzblatt Teil I vom 30/10/1993 Seite 1782.

12. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/08/1978.
13. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/09/1988.
14. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/05/1978.
15. Druckluftverordnung vom 04/10/1972, Bundesgesetzblatt Teil I vom 14/10/1972 Seite 1909.
16. Bekanntmachung der Neufassung des Schwerbehindertengesetz vom 26/08/1986, Bundesgesetzblatt Teil I vom 02/09/1986 Seite 1421.
17. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/10/1985.
18. Verordnung zur Umsetzung von EG-Einzelrichtlinien zur EG-Rahmenrichtlinie Arbeitsschutz vom 04/12/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 10/12/1996 Seite 1841.
19. Verordnung über elektrische Anlagen in explosionsgefährdeten Bereichen (ElexV), Bundesgesetzblatt Teil I vom 19/12/1996 Seite 1932.

Grækenland:

1. Loi n° 1568 du 11/10/1985 ref: FEK A n° 177 du 18/10/1985 Page 3335.
2. Décret présidentiel n° 149 du 14/03/1995 ref: FEK A n° 112 du 22/03/1995.
3. Décret présidentiel n° 16 du 18/01/1996 ref: FEK A n° 10 du 18/01/1996 Page 77.

Spanien:

1. Orden de 31/10/1973, del Ministerio de Industria y Energía por la que se modifica las Instrucciones complementarias del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOEn° 313 de 31/12/1973 Página 4031.
2. Orden de 30/09/1980, por la que se dispone que las normas que se citan sean consideradas como de obligado cumplimiento, incluyéndolas en la Instrucción MI BT 044 complementaria del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE n° 250 de 17/10/1980 Página 23152.
3. Orden de 24/07/1992, por la que se adapta al progreso técnico la instrucción complementaria del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión MI BT 026 ref: BOE n° 186 de 04/08/1992 Página 27124 (Marginal 18501).
4. Orden de 19/12/1977, del Ministerio de Industria y Energía por la que se modifica la Instrucción Complementaria MI BT 025 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE n° 11 de 13/01/1996 Página 81.
5. Orden de 19/12/1977, del Ministerio de Industria y Energía por la que se modifican las Instrucciones Complementarias MI. BT. 004, 007 y 017 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE n° 22 de 26/01/1978.

6. Orden de 28/07/1980, del Ministerio de Industria y Energía que modifica la Instrucción MI BT 040 complementaria del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión sobre instaladores autorizados ref: BOE nº 194 de 13/08/1980 Página 2449.
7. Decreto nº 2413/73 de 20/09/1973, por el que se aprueba el Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 242 de 09/10/1973 Página 19482.
8. Decreto nº 3151/68 de 28/11/1968, por el que se aprueba el Reglamento de líneas eléctricas aéreas de alta tensión ref: BOE nº 311 de 27/12/1968 Página 18767.
9. Real Decreto nº 1942/93 de 05/11/1993, del Ministerio de la Industria y Energía por el que se aprueba el Reglamento de instalaciones de protección contra incendios ref: BOE nº 298 de 14/12/1993 Página 35159 (Marginal 29581).
10. Real Decreto nº 279/91 de 01/03/1991, del Ministerio de Obras Públicas y Urbanismo. Construcción, Norma Básica de la Edificación NBE-CPI/97: Condiciones de protección contra incendios en los edificios ref: BOE nº 58 de 08/03/1991 Página 1576.
11. Orden de 11/07/1983, del Ministerio de Industria y Energía que modifica la Instrucción Técnicas Complementaria MI BT 008 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión y declaran de obligado cumplimiento diversas normas UNE ref: BOE nº 174 de 22/07/1983 Página 2424 (Marginal 1583).
12. Real Decreto nº 486/97 de 14/04/1997, por el que se establecen las disposiciones mínimas de seguridad y salud en los lugares de trabajo ref: BOE nº 97 de 23/04/1997 Página 12918 (Marginal 8669).
13. Ley nº 21/92 de 16/07/1992, de Industria ref: BOE nº 176 de 23/07/1992 Página 25498 (Marginal 17363).
14. Real Decreto nº 2200/95 de 28/12/1995, por el que se aprueba el Reglamento de la Infraestructura para la Calidad y la Seguridad Industrial ref: BOE nº 32 de 06/02/1996 Página 3929 (Marginal 2468).
15. Real Decreto nº 2177/96 de 04/10/1996, por el que se aprueba la Norma Básica de la Edificación «NBE-CPI/96: Condiciones de protección contra incendios de los edificios» ref: BOE nº 261 de 29/10/1996 Página 32378 (Marginal 23836).
16. Real Decreto nº 1618/80 de 04/07/1980, por el que se aprueba el Reglamento de Instalaciones de calefacción, climatización y agua caliente sanitaria con el fin de racionalizar su consumo energético ref: BOE nº 188 de 06/08/1980 Página 17701.
17. Real Decreto nº 2637/85 de 18/12/1985, por el que se declaran de obligado cumplimiento las especificaciones técnicas de los componentes de alta tensión, incorporados en equipos que incluyan tubos de rayos catódicos y de los circuitos impresos y su homologación por el Ministerio de Industria y Energía ref: BOE nº 20 de 23/01/1986 Página 3241.
18. Orden de 31/10/1973, por la que se aprueban las Instrucciones complementarias denominadas Instrucciones MI BT, con arreglo a lo dispuesto en el Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 310 de 27/12/1973 Página 25065.

19. Orden de 06/04/1974, por la que se dictan normas sobre las Instrucciones complementarias del Reglamento Electrotécnico de Baja Tensión ref: BOE nº 90 de 15/04/1974 Página 7658.
20. Orden de 19/12/1977, por la que se modifica la Instrucción complementaria MI.BT.025 del vigente Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 11 de 13/01/1978 Página 845.
21. Orden de 19/12/1977, sobre modificación parcial y ampliación de las Instrucciones complementarias MI.BT.004, 007 y 017, anexas al vigente Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 22 de 26/01/1978 Página 1931.
22. Orden de 23/07/1979, por la que se prorroga parcialmente el plazo concedido a la Orden de 19 de diciembre de 1977, que modifica la Instrucción Complementaria MI.BT.025 del vigente Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión en lo referente a establecimientos sanitarios ref: BOE nº 188 de 07/08/1979 Página 18529.
23. Orden de 30/07/1981, por la que se modifica el apartado 7.1.2 de la Instrucción técnica complementaria MI BT 025 del vigente Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión, relativa a suministros complementarios en locales de pública concurrencia ref: BOE nº 193 de 13/08/1981 Página 18620.
24. Orden de 05/06/1982, por la que se dispone la inclusión de las normas UNE que se relacionan en la Instrucción MI.BT.044 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 140 de 12/06/1982 Página 15950.
25. Real Decreto nº 2295/85 de 09/10/1985, por el que se adiciona un nuevo párrafo al artículo 2 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión aprobado por Decreto 2413/73, de 20 de septiembre ref: BOE nº 297 de 12/12/1985 Página 39186.
26. Orden de 13/01/1988, por la que se modifica la instrucción complementaria MI BT 026 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 22 de 26/01/1988 Página 2640.
27. Orden de 26/01/1990, por la que se adaptan al progreso técnico la Instrucción complementaria MI BT 026 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 35 de 09/02/1990 Página 3985.
28. Orden de 18/07/1995, por la que se adapta al progreso técnico la Instrucción complementaria MI BT 026 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 179 de 28/07/1995 Página 23082.
29. Orden de 22/11/1995, por la que se adapta al progreso técnico la Instrucción complementaria MI BT 044 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 289 de 04/12/1995 Página 35071.
30. Corrección de erratas de la Orden de 22/11/1995, por la que se adapta al progreso técnico la Instrucción complementaria MI BT 044 del Reglamento Electrotécnico para Baja Tensión ref: BOE nº 47 de 23/02/1996 Página 6946.

Frankrig:

1. Arrêté ministériel du 04/11/1993 modifiant l'arrêté du 19/11/1990 relatif aux solvants d'extraction utilisés dans la fabrication des denrées alimentaires ou de leurs ingrédients ref: Journal Officiel du 17/12/1993, page 17581.
2. Décret n° 92-332 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé que doivent observer les maîtres d'ouvrage lors de la construction de lieux de travail ou lors de leurs modifications, extensions ou transformations ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4610.
3. Décret n° 92-333 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé applicables aux lieux de travail que doivent observer les chefs d'établissements utilisateurs ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4614.
4. Loi n° 91-1414 du 31/12/1991 modifiant le code du travail et le code de la santé publique en vue de favoriser la prévention des risques professionnels et portant transposition de directives européennes relatives à la santé et à la sécurité du travail ref: Journal Officiel du 07/01/1992, page 319.
5. Décret n° 91-451 du 14/05/1991 relatif à la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation ref: Journal Officiel du 16/05/1991, page 6497.
6. Décret n° 92-958 du 03/09/1992 relatif aux prescriptions minimales de sécurité et de santé concernant la manutention manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires, pour les travailleurs et transposant la directive (CEE) Numéro 90-269 du Conseil du 29/05/1990 ref: Journal Officiel du 09/09/1992, page 12420.
7. Arrêté ministériel du 29/01/1993 portant application de l'article R.231-68 du Code du travail relatif aux éléments de référence et aux autres facteurs de risque à prendre en compte pour l'évaluation préalable des risques et l'organisation des postes de travail lors des manutentions manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires ref: Journal Officiel du 19/02/1993, page 2729.
8. Décret n° 93-41 du 11/01/1993 relatif aux mesures d'organisation, aux conditions de mise en oeuvre et d'utilisation applicables aux équipements de travail et moyens de protection soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail et modifiant ce code (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 691.
9. Arrêté ministériel du 04/06/1993 complétant l'arrêté du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du code du travail en ce qui concerne le contenu desdites vérifications ref: Journal Officiel du 15/06/1993, page 8504.
10. Arrêté ministériel du 09/06/1993 fixant les conditions de vérification des équipements de travail utilisés pour le levage de charges, l'élévation de postes de

travail ou le transport en élévation de personnes ref: Journal Officiel du 30/06/1993, page 9277.

11. Décret n° 93-40 du 11/01/1993 relatif aux prescriptions techniques applicables à l'utilisation des équipements de travail soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail, aux règles techniques applicables aux matériels d'occasion soumis à l'article L-233-5 du même code et à la mise en conformité des équipements existants et modifiant le code du travail (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 689.
12. Arrêté ministériel du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du Code du travail ref: Journal Officiel du 17/03/1993, page 4149.
13. Arrêté ministériel du 19/03/1993 fixant la liste des équipements de protection individuelle qui doivent faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-42-2 du code du travail ref: Journal Officiel du 28/03/1993, page 5354.

Irland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.
2. The Building Regulations (Amendment) Regulations, 1994 ref: S.I. n° 154 of 1994.
3. The Building Regulations, 1991 ref: S.I. n° 306 of 1991.
4. The Building Control Regulations, 1991 ref: S.I. n° 305 of 1991.
5. The Building Control Act, 1990, No. 3 of 1990.
6. The Fire Services Act, 1981, (Prescribed Premises) Regulations, 1989 ref: S.I. n° 319 of 1989.
7. The Fire Services Act, 1981, No. 30 of 1981.
8. The Organisation of Working Time Act, 1997, No. 20 of 1997.
9. The Safety, Health and Welfare at Work (Miscellaneous Welfare Provisions) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 358 of 1995.
10. The Safety, Health and Welfare at Work (Signs) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 132 of 1995.

Italien:

1. Decreto legislativo del 19/09/1994 n. 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e 90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 141 alla GURI - Serie generale - del 12/11/1994 n. 265.

2. Decreto legislativo del 19/03/1996 n. 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n. 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 75 alla GURI - Serie generale - del 06/05/1996 n. 104 pag. 3.

Luxembourg:

1. Règlement grand-ducal du 04/11/1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé pour les lieux de travail ref: Mémorial grand-ducal A n° 96 du 17/11/1994, page 1816.

Nederlandene:

1. Besluit arbeidsplaatsen van 08/10/1993, Staatsblad nummer 534.
2. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nummer 63 van 02/04/1997.
3. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nummer 60 van 1997.
4. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.
5. Besluit van 17/04/2002, houdende wijziging van het Bouwbesluit en enige andere algemene maatregelen van bestuur (correcties en aanvullingen van het Bouwbesluit en aanpassing van andere besluiten aan het Bouwbesluit) ref: Staatsblad n° 534 du 17/04/2002.

Østrig:

1. Landarbeitsordnung , Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15.
2. Gesetz vom 15/12/1994 , mit dem das Gesetz über den Mutterschutz und den Karenzurlaub geändert und das EWR-Recht angepasst wird, Landesgesetzblatt für Kärnten, Nr. 21/1995.
3. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz - ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungs-Gesetz, das Arbeitsvertragsrechts-Anpassungs-Gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz geändert werden, Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, ausgegeben am 17/06/1994.

4. Allgemeine Arbeitnehmerschutzverordnung, Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 218/1983.
5. Bediensteten-Schutzgesetz, Landesgesetzblatt für Niederösterreich Nr. 2015-1.
6. Gesetz , mit dem die Vertragsbedienstetenordnung 1995 geändert wird (2. Novelle zur Vertragsbedienstetenordnung 1995), Landesgesetzblatt für Wien, Nr. 32/1996 , ausgegeben am 23/07/1996.
7. Gesetz , mit dem die Dienstordnung 1994 geändert wird (2. Novelle zur Dienstordnung 1994), Landesgesetzblatt für Wien, Nr. 33/1996 , ausgegeben am 24/07/1996.
8. Elektroschutzverordnung 1995-ESV 1995, Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 237/1995 Seite 8381.
9. Betrieb von Starkstromanlagen - grundsätzliche Bestimmungen, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-E 5, Teil 1/1989, Nr. 47 Seite 696.
10. Sonderbestimmungen für den Betrieb elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Betriebstätten, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-E 5, Teil 9/1982 seite 721.
11. Betrieb elektrischer Bahnanlagen, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-T 5, Teil 5/1990 seite 1770.
12. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und - 1500 V, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 1/1989 seite 913.
13. Nachtrag A zu den Bestimmungen über Errichtung von Starkstromanlagen bis ~ 1000 V und 1500, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 3 (41a)/1986 seite 1031.
14. Nachtrag A und Nachtrag B zu den Bestimmungen über Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 3(42a)/1985 seite 1052.
15. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, Teil 4 : Anlagen besonderer Art, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 4(43 nis 50) und (51)/1980 seite 1063.
16. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, Teil 4 : besondere Anlagen, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 4 seite 1078.
17. Errichtung von elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Bereichen, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EX 65/1981 seite 1276.
18. Nachtrag A zu den Bestimmungen über die Errichtung elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Bereichen, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EX 65a/1985 seite 1303.

19. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannung über 1 kV, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EH 1/1982 seite 823.
20. Nachtrag A zu den Bestimmungen über die Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen über 1kV, Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EH 1a/1987 seite 861.
21. Gesetz vom 11/12/1997, mit dem das Tiroler Mutterschutzgesetz 1993 geändert wird, Landesgesetzblatt für Tirol, Nr. 29/1998 herausgegeben und versendet am 25/02/1998.
22. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Oö. Landesbediensteten-Schutzgesetz 1998 - Oö. LBSG), Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 13/1998 ausgeben und versendet am 27/02/1998.
23. Gesetz vom 04/12/1996, mit dem das Landesbeamtengesetz 1985 geändert wird (11. Novelle zum Landesbeamtengesetz 1985) und Regelungen über eine Einmalzahlung für den öffentlichen Dienst in den Jahren 1996 und 1997 getroffen werden, Landesgesetzblatt für das Burgenland, Nr. 11/1997.
24. Änderung des Niederösterreichischen Mutterschutz-Landesgesetzes (6. Novelle) von 25/01/1996, Nr. 2039-6, Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 40/1996.
25. Verordnung des Wiener Landesregierung, mit der die Verordnung der Wiener Landesregierung über Fleischuntersuchungsgebühren geändert wird. Landesgesetzblatt für Wien 20/04/1999, nr 25, s. 99..
26. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten und mit dem das Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, das Vertragsbedienstetengesetz 1948, das Richterdienst gesetz, das Bundes- Personalvertretungsgesetz, das Mutterschutzgesetz 1979 und das Arbeitnehmer Inenschutzgesetz geändert werden. BGB für die Republik österreich. 30/04/1999, s. 54.
27. NÖ-Mutterschutz-Landesgesetz, 13/03/2000 ref : LGBI. Nr. 2039-7, 27/06/2000; SG(2000)A/10668.
28. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref : LGBI. Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
29. Gesetz vom 12. Juli 2001 über den Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sicherheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und der Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Bedienstetenschutzgesetz 2001 - Bgld. BSchG 2001) ref : Landesgesetzblatt für das Burgenland Nr. 37/2001, 01/10/2001, 23. Stück, seite 199 (SG(2001)A/11419 du 17/10/2001).
30. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBI Nr. 96/2001 vom 13/11/2001, Seite 463.

31. Gesetz vom 22/01/2002, mit dem ein Steiermärkisches Mutterschutz- und Karenzgesetz St. - MSchKG erlassen wird sowie das jeweils als Landesgesetz geltende Karenzurlaubsgeldgesetz, Vertragsbedienstetengesetz, Gehaltsgesetz und Pensionsgesetz sowie als Landesgesetz geltende Dienstpragmatik geändert werden. ref: LGBI N° 52 du 31/05/2002 p. 203.
32. Gesetz vom 10/07/2002, mit dem ein Kärntner Mutterschutz- und Eltern-Karenzgesetz (K-MEKG 2002) erlassen wird ref: LGBI. n° 63 du 25/10/2002 p. 341 (SG(2002)A/11340 du 20/11/2002).
33. Gesetz vom 20/11/2001 über das Arbeitsrecht in der Land- und Forstwirtschaft - Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 ref: LGBI. n° 39 du 12/04/2002 p.95 (SG(2003)A/1209 du 03/02/2003).
34. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigen Bediensteten (Oö.Gemeindebediensteten- Schutzgesetz 1999 - Oö GbSG) ref: LGBI n° 15 vom 15/02/2000 Seite 21.
35. Verordnung der Wiener Landesregierung, mit der Anforderungen an Arbeitsstätten in der Land- und Forstwirtschaft festgelegt werden (Wiener Arbeitsstättenverordnung in der Land- und Forstwirtschaft - Wr. ASTV Land- und Forstwirtschaft) ref: LGBI. für Wien n° 27 vom 03/07/2003 p. 105 (SG(2003)A/07224 du 31/07/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n. 347/93 de 01/10/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva n. 89/654/CEE, do Conselho, de 30 de Novembro, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde nos locais de trabalho ref: Diário da República I Série A n. 231 de 01/10/1993 Página 5552.
2. Portaria n. 987/93 de 06/10/1993. Estabelece as prescrições mínimas de segurança e de saúde nos locais de trabalho ref: Diário da República I Série B n. 234 de 06/10/1993 Página 5596.
3. Decreto-lei n 109/91, de 15 de Março, alterado pelo Decreto-lei n 282/93.
4. Regulamento Geral de Higiene e Segurança do Trabalho nos Estabelecimentos Industriais.
5. Regulamento Geral de Higiene e Segurança do Trabalho nos Estabelecimentos Comerciais, de Escritórios e Serviços.
6. Decreto-Lei n 26/94 de 01/02/1994. Estabelece o regime de organização e funcionamento das actividades de segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n. 26 de 01/02/1994 Página 480.
7. Decreto regulamentar n. 25/93 de 17/08/1993 ref: Diário da República I Série B n. 192 de 17/08/1993 Página 4390.
8. Decreto-lei n. 282/93 de 17/08/1993 ref: Diário da República I Série A n. 192 de 17/08/1993 Página 4374.

Finland:

1. Työturvallisuuslaki (299/58) 28/06/1958.
2. Rakennuslaki (370/58) 16/08/1958.
3. Rakennusasetus (266/59) 26/06/1959.
4. Markanvändnings- och bygglag, nr 132 Författningssamling 12/02/1999.
5. Lag om räddningsväsendet. Författningssamling 06/05/1999, p. 1353.
6. C55a - Valtioneuvoston päätös työpaikkojen terveyst- ja turvallisuusvaatimuksista 10.6.1999/728.

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1977:1160.
2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1977:1166.
3. Plan- och bygglagen, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1987:10.
4. Lag innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1902:71.
5. Förordning om elektrisk materiel, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1989:420.
6. Räddningstjänstlag, Svensk författningssamling ref: (SFS) 1986:1102.
7. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om larm och utrymning, Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling ref: (AFS) 1993:56.
8. Boverkets byggregler 94, Boverkets författningssamling ref: (BFS) 1993:57.
9. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om åtgärder mot luftföroreningar, Arbetarskyddsstyrelsens ref: (AFS) 1980:11.
10. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om skyddsåtgärder mot skada genom fall, ref: Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1981:14.
11. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om skyddsåtgärder mot skada genom ras, ref: Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1981:15.
12. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om arbetsställningar och arbetsrörelser, ref: Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1983:6.
13. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse om takarbete, ref: Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1983:12.
14. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om första hjälpen vid olycksfall och akut sjukdom, ref: Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1984:14.

15. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om rulltrappor och rullrämper, ref: (AFS) 1986:16, ändring AFS 1987:6, 1989:14, 1993:43.
16. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om vissa arbeten på fartyg, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1986:26.
17. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om belysning ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1991:8.
18. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om personalutrymmen, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1992:1.
19. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om buller, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1992:10.
20. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om varselmärkning på arbetsplatser, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1992:15.
21. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om ventilation och luftkvalitet arbetslokaler ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1993:5.
22. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om maskiner och vissa andra tekniska anordningar, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1993:10.
23. Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetslokaler, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1995:3.
24. Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om personalutrymmen, ref: Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling (AFS) 1997:6.
25. Arbetarskyddsstyrelsens föfattningssamling ref: AFS 1999:7 av 01/12/1999 - SG(2000)A/06847.
26. Arbetsplatsens Utformning : Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om arbetsplatsens utformning (15/12/2000) ref : AFS 2000:42 av 15/12/2000 ; (SG(2001)A/10150 du 17/09/2001 et A/2003/6990 du 24/7/2003).
27. Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetarskyddsstyrelsens (AFS 2000:42) om arbetsplatsens utformning ref: AFS n° 2003:1 av 22/5/2003 (A/2003/6990 du 24/7/2003).

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.
3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992 ref: S.I. n° 2932 of 1992.

4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Noise at Work Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 147 of 1990.
7. The Health and Safety (First-Aid) Regulations (Northern Ireland) 1982 ref: S.R. Northern Ireland n° 429 of 1982.
8. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 374 of 1990.
9. The Electricity at Work Regulations (Northern Ireland) 1991 ref: S.R. Northern Ireland n° 13 of 1991.
10. The Building (Amendment) Regulations (Northern Ireland) 1991 ref: S.R. Northern Ireland n° 169 of 1991.
11. The Building Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 59 of 1990.
12. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations (Northern Ireland) 1979 ref: S.R. Northern Ireland n° 437 of 1979.
13. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 459 of 1992.
14. The Health and Safety Order (Northern Ireland) 1978 ref: S.R. Northern Ireland n° 1049 of 1978.
15. The Fire Services (Northern Ireland) Order 1984 ref: S.R. Northern Ireland n° 1821 of 1984.
16. The Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations (Northern Ireland) 1993 ref: S.R. Northern Ireland n° 37 of 1993.
17. The Noise at Work Regulations 1989 ref: S.I. n° 1790 of 1989.
18. The Health and Safety (First-Aid) Regulations 1981 ref: S.I. n° 917 of 1981.
19. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations 1988 ref: S.I. n° 1657 of 1988.
20. The Electricity at Work Regulations 1989 ref: S.I. n° 635 of 1989.
21. The Building Standards (Scotland) Regulations 1990 ref: S.I. Scotland n° 2179 of 1990.
22. The Building Regulations 1991 ref: S.I. n° 2768 of 1991.
23. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations 1977 ref: S.I. n° 500 of 1977.

24. The Health and Safety at Work Act 1974.
25. The Fire Precautions Act 1971.
26. The Health, Safety and Welfare in the Workplace, Legal Notice No. 28 of 1996 ref: Gibraltar Gazette.
27. The Fire Precautions (Workplace) Regulations of 1997 ref: S.I. n° 1840 of 1997.

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 89/655/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (andet særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, direktiv 89/391/EØF)

Belgien:

1. Arrêté royal du 12/08/1993 concernant l'utilisation des équipements de travail - Koninklijk besluit van 12/08/1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen ref: Moniteur belge du 28/09/1993, page 21358.

Danmark:

1. Søfartsstyrelsens tekniske forskrift ref: BEK nr. 7 af 15/12/1992.
2. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om faste arbejdssteder indretning.
3. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om arbejdets udførelse.
4. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
5. Bekendtgørelse af 15/12/1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler.
6. Bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler ref: BEK nr. 694 af 07/08/1992.
7. Lov om arbejdsmiljø.
8. Bekendtgørelse med senere ændringer ref: BEK nr. 646 af 18/12/1985.
9. Bekendtgørelse om anvendelse af tekniske hjælpemidler på havanlæg ref: BEK nr. 912 af 19/11/1992.
10. Bekendtgørelse om sikkerhed m.v. på havanlæg ref: BEK nr. 711 af 16/11/1987.
11. Lov om visse havanlæg ref: LOV nr. 292 af 10/06/1981.
12. Bekendtgørelse af lov om arbejdsmiljø. Arbejdsministeriets lovbekendtgørelse Arbejdsmin.3. kt.,j.nr. 1992-2100-20 ref: BEK nr. 184 af 22/3/1995.
13. Arbejdsministeriets bekendtgørelse om arbejdets udførelse, Arbejdsmin.,j.nr.92-5232-1 ref: BEK nr. 867 af 13/10/1994.
14. Bekendtgørelse nr. 1164 af 16/12/1992.

15. Bekendtgørelse nr. 1109 af 15/12/1992.
16. Bekendtgørelse nr. 561 af 24/06/1994.
17. Bekendtgørelse nr. 1017 af 15/12/1993.
18. Bekendtgørelse nr. 670 af 07/08/1995.
19. Bekendtgørelse nr. 669 af 07/08/1995.
20. Bekendtgørelse nr. 407 af 18/11/1965.
21. Teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe. Meddelelser fra ref: Søfartsstyrelsen A du 01/07/2002.
22. Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om arbejdsmiljøforhold for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj og for deres arbejdsgivere. ref: BEK n° 279 af 22/04/2003 (SG(2003)A/6889 af 23/07/2003).

Tyskland:

1. Bekanntmachung der Neufassung der Gewerbeordnung vom 01/01/1987, Bundesgesetzblatt Teil I vom 29/01/1987 Seite 425.
2. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1977.
3. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1979.
4. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1981.
5. Verordnung zur Novellierung der Gefahrstoffverordnung, zur Aufhebung der Gefährlichkeitsmerkmaleverordnung und zur Änderung der Ersten Verordnung zum Sprengstoffgesetz vom 26/10/1993, Bundesgesetzblatt Teil I vom 30/10/1993 Seite 1782.
6. Neufassung der Zwölften Verordnung zur Durchführung des Bundes-Immissionsschutzgesetzes (Störfal-Verordnung) vom 20/09/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 28/09/1991 Seite 1891.
7. Festlandsockel-Bergverordnung vom 21/03/1989.
8. Druckluftverordnung vom 04/10/1972, Bundesgesetzblatt Teil I vom 14/10/1972 Seite 1909.
9. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/08/1978.
10. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/10/1990.
11. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1992.
12. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1993.
13. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/10/1985.

14. Bekanntmachung der Neufassung der Druckbehälterverordnung vom 21/04/1989, Bundesgesetzblatt Teil I vom 27/04/1989 Seite 843.
15. Verordnung über Gashochdruckleitungen vom 17/12/1974, Bundesgesetzblatt Teil I vom 20/12/1974 Seite 3591.
16. Aufzugsverordnung vom 27/02/1980.
17. Verordnung zur Ablösung von Verordnungen nach § 24 der Gewerbeordnung vom 27/02/1980, Bundesgesetzblatt Teil I vom 01/03/1980 Seite 173.
18. Verordnung über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei der Benutzung von Arbeitsmitteln bei der Arbeit (Arbeitsmittelbenutzungsverordnung- AMBV) vom 11/03/1997, Bundesgesetzblatt Teil I vom 19/03/1997 Seite 450.

Grækenland:

1. Décret présidentiel n° 395 du 17/12/1994 ref: FEK A n° 220 du 19/12/1994 Page 3973.
2. Loi n° 1568 du 11/10/1985 ref: FEK A n° 177 du 18/10/1985 Page 3335.
3. Loi n° 1836 du 14/03/1989 ref: FEK A n° 79 du 14/03/1989 Page 1071
4. Décret présidentiel n° 149 du 14/03/1934 ref: FEK A n° 112 du 22/03/1934.
5. Décret royal du 17/09/1934 ref: FEK A n° 334 du 04/10/1934.
6. Décret royal n° 362 du 18/05/1968 ref: FEK A n° 117 du 27/05/1968.
7. Décret royal n° 464 du 28/06/1968 ref: FEK A n° 153 du 12/07/1968.
8. Décret présidentiel n° 152 du 22/02/1978 ref: FEK A n° 31 du 25/02/1978 Page 252.
9. Décret présidentiel n° 151 du 22/02/1978 ref: FEK A n° 31 du 25/02/1978 Page 250.
10. Décret présidentiel n° 1073 du 12/09/1981 ref: FEK A n° 260 du 16/09/1981 Page 3611.
11. Décret présidentiel n° 395 du 17/12/1994 ref: FEK A n° 220 du 19/12/1994 Page 3973.

Spanien:

1. Real Decreto número 1215/97 de 18/07/1997, por el que se establecen las disposiciones mínimas de seguridad y salud para la utilización por los trabajadores de los equipos de trabajo ref: BOE n° 188 de 07/08/1997 Página 24063.

Frankrig:

1. Arrêté ministériel du 12/11/1993 modifiant l'arrêté du 19/11/1990 relatif aux solvants d'extraction utilisés dans la fabrication des denrées alimentaires ou de leurs ingrédients ref: Journal Officiel du 17/12/1993, page 17581.

2. Décret n° 92-332 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé que doivent observer les maîtres d'ouvrage lors de la construction de lieux de travail ou lors de leurs modifications, extensions ou transformations ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4610.
3. Décret n° 92-333 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé applicables aux lieux de travail que doivent observer les chefs d'établissements utilisateurs ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4614.
4. Loi n° 91-1414 du 31/12/1991 modifiant le code du travail et le code de la santé publique en vue de favoriser la prévention des risques professionnels et portant transposition de directives européennes relatives à la santé et à la sécurité du travail ref: Journal Officiel du 07/01/1992, page 319.
5. Décret n° 91-451 du 14/05/1991 relatif à la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation ref: Journal Officiel du 16/05/1991, page 6497.
6. Décret n° 92-958 du 03/09/1992 relatif aux prescriptions minimales de sécurité et de santé concernant la manutention manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires, pour les travailleurs et transposant la directive (CEE) Numéro 90-269 du Conseil du 29/05/1990 ref: Journal Officiel du 09/09/1992, page 12420.
7. Arrêté ministériel du 29/01/1993 portant application de l'article R.231-68 du Code du travail relatif aux éléments de référence et aux autres facteurs de risque à prendre en compte pour l'évaluation préalable des risques et l'organisation des postes de travail lors des manutentions manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires ref: Journal Officiel du 19/02/1993, page 2729.
8. Décret n° 93-41 du 11/01/1993 relatif aux mesures d'organisation, aux conditions de mise en oeuvre et d'utilisation applicables aux équipements de travail et moyens de protection soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail et modifiant ce code (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 691.
9. Arrêté ministériel du 04/06/1993 complétant l'arrêté du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du code du travail en ce qui concerne le contenu desdites vérifications ref: Journal Officiel du 15/06/1993 Page 8504.
10. Arrêté ministériel du 09/06/1993 fixant les conditions de vérification des équipements de travail utilisés pour le levage de charges, l'élévation de postes de travail ou le transport en élévation de personnes ref: Journal Officiel du 30/06/1993, page 9277.
11. Décret n° 93-40 du 11/01/1993 relatif aux prescriptions techniques applicables à l'utilisation des équipements de travail soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail, aux règles techniques applicables aux matériels d'occasion soumis à l'article L-233-5 du même code et à la mise en conformité des équipements existants et

modifiant le code du travail (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 689.

12. Arrêté ministériel du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire l'objet des vérifications générales périodiques prévus à l'article R.233-11 du Code du travail ref: Journal Officiel du 17/03/1993, page 4149.
13. Arrêté ministériel du 19/03/1993 fixant la liste des équipements de protection individuelle qui doivent faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-42-2 du code du travail ref: Journal Officiel du 28/03/1993, page 5354.
14. Décret 2001-110 du 30 janvier 2001 modifiant le décret 80-1091 du 24/12/1980 fixant les conditions d'hygiène et de sécurité auxquelles doivent satisfaire les tracteurs agricoles et forestiers à roues. ref: JORF du 07/02/2001, page 2086.

Irland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.
2. The Building Regulations (Amendment) Regulations, 1994 ref: S.I. n° 154 of 1994.
3. The Building Regulations, 1991 ref: S.I. n° 306 of 1991.
4. The Building Control Regulations, 1991 ref: S.I. n° 305 of 1991.
5. The Building Control Act, 1990, No. 3 of 1990.
6. The Fire Services Act, 1981, (Prescribed Premises) Regulations, 1989 ref: S.I. n° 319 of 1989.
7. The Fire Services Act, 1981, No. 30 of 1981.
8. The Organisation of Working Time Act, 1997, No. 20 of 1997.
9. The Safety, Health and Welfare at Work (Miscellaneous Welfare Provisions) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 358 of 1995.
10. The Safety, Health and Welfare at Work (Signs) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 132 of 1995.

Italien:

1. Decreto legislativo del 19/09/1994 n. 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e 90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 141 alla GURI - Serie generale - del 12/11/1994 n. 265.
2. Decreto legislativo del 19/03/1996 n. 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n. 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di

lavoro ref: Supplemento ordinario n .75 alla GURI - Serie generale - del 06/05/1996
n. 104 pag. 3.

Luxembourg:

1. Règlement grand-ducal du 04/11/1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé pour l'utilisation par les travailleurs au travail d'équipements de travail ref: Mémorial grand-ducal A n° 96 du 17/11/1994, page 1826.

Nederlandene:

1. Besluit van 14/10/1993, Staatsblad nummer 537 van 1993 bladzijde 1.
2. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nummer 63 van 02/04/1997.
3. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nummer 60 van 1997.
4. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.

Østrig:

1. Landarbeitsordnung , ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15 vom 18/2/2000 p. 21.
2. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz - ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungs-gesetz, das Arbeitvertragsrechts-Anpassungs-gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz geändert werden, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, vom 17/06/1994.
3. Allgemeine Arbeitnehmerschutzverordnung, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 21/1983.
4. Bediensteten-Schutzgesetz, ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich Nr. 2015-1.
5. Maschinen-Schutzvorrichtungsverordnung, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 43/1961.
6. Verordnung des Bundesministers für wirtschaftliche Angelegenheiten und des Bundesministers für Arbeit und Soziales über die Sicherheit von Aufzügen (Aufzüge-Sicherheitsverordnung 1996 - ASV 1996), ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 780/1996 Ausgegeben am 30/12/1996.

7. Elektroschutzverordnung 1995-ESV 1995, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich, Nr. 237/1995 Seite 8381.
8. Betrieb von Starkstromanlagen - grundsätzliche ref: ÖVE-E 5, Teil 1/1989, Nr. 47 Seite 696.
9. Sonderbestimmungen für den Betrieb elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Betriebstätten, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-E 5, Teil 9/1982 seite 721.
10. Betrieb elektrischer Bahnanlagen, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-T 5, Teil 5/1990 seite 1770.
11. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und - 1500 V, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 1/1989 seite 913.
12. Nachtrag A zu den Bestimmungen über Errichtung von Starkstromanlagen bis ~1000 V und 1500, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 3 (41a)/1986 seite 1031.
13. Nachtrag A und Nachtrag B zu den Bestimmungen über Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 3(42a)/1985 seite 1052.
14. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, Teil 4: Anlagen besonderer Art, ref: ÖVE-EN 1, Teil 4-43 bis 50 und (51)/1980 seite 1063.
15. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen bis ~ 1000 V und 1500 V, Teil 4: besondere Anlagen, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EN 1, Teil 4 seite 1078.
16. Errichtung von elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Bereichen, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EX 65/1981 seite 1276.
17. Nachtrag A zu den Bestimmungen über die Errichtung elektrischer Anlagen in explosionsgefährdeten Bereichen, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EX 65a/1985 seite 1303.
18. Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannung über 1 kV, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EH 1/1982 seite 823.
19. Nachtrag A zu den Bestimmungen über die Errichtung von Starkstromanlagen mit Nennspannungen über 1kV, ref: Österreichische Bestimmungen für die Elektrotechnik ÖVE-EH 1a/1987 seite 861.
20. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Oö. Landesbediensteten-Schutzgesetz 1998 - Oö. LBSG), ref: LGBl für Oberösterreich, Nr. 13/1998 vom 27/02/1998.

21. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten und mit dem das Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, das Vertragsbedienstetengesetz 1948, das Richterdienst gesetz, das Bundes- Personalvertretungsgesetz, das Mutterschutzgesetz 1979 und das Arbeitnehmer Inenschutzgesetz geändert werden. ref: BGB für die Republik österreich. 30/04/1999, s. 54.
22. Verordnung des Bundesministers für Wirtschaft und Arbeit über den Schutz der ArbeitnehmerInnen bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Arbeitsmittelverordnung-AMVO) und mit der die Bauarbeiterschutzverordnung geändert wird ref : BGBl. für die Republik Österreich Nr. 164/2000, page 1385, 16/06/2000; SG(2000)A/9238.
23. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref : LGBL Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
24. Gesetz vom 12. Juli 2001 über den Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sicherheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und der Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Bedienstetenschutzgesetz 2001 - Bgld. BSchG 2001) ref : Landesgesetzblatt für das Burgenland Nr. 37/2001, 01/10/2001, 23. Stück, seite 199 (SG(2001)A/11419 du 17/10/2001).
25. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBL Nr. 96/2001 vom 13/11/2001, Seite 463.
26. Verordnung der Bundesregierung über den Schutz der Bundesbediensteten bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Bundes-Arbeitsmittelverordnung - B-AM-VO) ref: BGBl. für die Republik Österreich Teil II n° 392 vom 31/10/2002 p. 2857 (SG(2002)A/11828 du 03/12/2002).
27. Gesetz vom 20/11/2001 über das Arbeitsrecht in der Land- und Forstwirtschaft - Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 ref: LGBL. n° 39 du 12/04/2002 p.95 (SG(2003)A/1209 du 03/02/2003).
28. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigen Bediensteten (Oö.Gemeindebediensteten- Schutzgesetz 1999 - Oö GbSG) ref: LGBL n° 15 vom 15/02/2000 Seite 21.
29. Verordnung der Oö. Landesregierung betreffend Vorschriften zum Schutz des Lebens und der Gesundheit der Landesbediensteten bei Ausführung von Bauarbeiten (Oö. Landes-Bauarbeiter schutzverordnung-Oö. LBauV) . ref: LGBL n° 9 vom 31/01/2003 Seite 17.
30. Verordnung der Oö. Landesregierung betreffend Vorschriften zum Schutz der Landesbediensteten bei Benutzung von Arbeitsmitteln .(Oö. Arbeitsmittelnverordnung-Oö. AmV) ref: LGBL n° 7 vom 31/01/2003 p. 13.
31. Verordnung der Wiener Landesregierung über den Schutz der in Dienststellen der Gemeinde Wien beschäftigen Bediensteten bei der Benutzung vom Arbeitsmitteln. ref: LGBL n°24 vom 13/6/2003 p. 85 (SG(2003)A/7010 du 24/7/2003).

32. Verordnung der Salzburger Landesregierung- Schutzvorschriften bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Arbeitsmittel-Verordnung-AMV). ref: LGBI Salzburg n° 45 vom 30/5/2003 p. 199 (SG(2003)A/6946 du 24/7/2003).
33. Verordnung der Oö. Landesregierung betreffend Vorschriften zum Schutz des Lebens und der Gesundheit der Bediensteten der Oö. Gemeinden und Gemeindeverbände bei Ausführung von Bauarbeiten (Oö. Gemeinde-Bauarbeiterschutverordnung - Oö. G-BauV) . ref: LGBI für Oö n° 68 vom 18/06/2003 Seite 171 (SG(2003)A/07226 du 31/07/2003).
34. Verordnung der Oö. Landesregierung betreffend Vorschriften zum Schutz der Bediensteten der Oö. Gemeinden und Gemeindeverbände bei der Benutzung von Arbeitsmitteln (Oö. Gemeinde-Arbeitsmittelverordnung - Oö. G-AmV) ref: LGBI für Oö n° 74 vom 30/06/2003 Seite 193 (SG(2003)A/07226 du 31/07/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n. 331/93 de 25/09/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva n. 89/655/CEE, do Conselho, de 30 de Novembro de 1989, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde para a utilização pelos trabalhadores de equipamentos de trabalho ref: Diário da República I Série A n. 226 de 25/09/1993 Página 5393.

Finland:

1. Työturvallisuuslaki (299/58), muutos (144/93).
2. Työterveyshuoltolaki (743/78).
3. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73) 16/02/1973, uusi nimi (29/87).
4. Valtioneuvoston päätös työvälineiden turvallisesta käytöstä (1403/93) 22/12/1993.

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1160.
2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1166.
3. Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1993:36.

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.
3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992 ref: S.I. n° 2932 of 1992.

4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Ionising Radiations Regulations 1985 ref: S.I. n° 1333 of 1985, as amended by S.I. n° 2966 of 1992.
7. The Electricity at Work Regulations 1989 ref: S.I. n° 635 of 1989.
8. The Health and Safety at Work Act 1974.
9. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations 1977 ref: S.I. n° 500 of 1977.
10. The Control of Asbestos at Work Regulations 1987 ref: S.I. n° 2115 of 1987, as amended by S.I. n° 2966 of 1992 and S.I. n° 3068 of 1992.
11. The Control of Lead at Work Regulations 1980 ref: S.I. n° 1248 of 1980, as amended by S.I. n° 2966 of 1992.
12. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations 1988 ref: S.I. n° 1657 of 1988, as amended by S.I. n° 2026 of 1990, S.I. n° 2431 of 1991, S.I. n° 2382 of 1992 and S.I. n° 2966 of 1992.
13. The Electricity at Work Regulations (Northern Ireland) 1991 ref: S.R. Northern Ireland n° 13 of 1991.
14. The Ionising Radiations Regulations (Northern Ireland) 1985 ref: S.R. Northern Ireland n° 273 of 1985.
15. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations (Northern Ireland) 1979 ref: S.R. Northern Ireland n° 437 of 1979.
16. The Health and Safety Order (Northern Ireland) 1978 ref: S.R. Northern Ireland n° 1049 of 1978.
17. The Control of Lead at Work Regulations (Northern Ireland) 1986 ref: S.R. Northern Ireland n° 36 of 1986.
18. The Control of Asbestos at Work Regulations (Northern Ireland) 1988 ref: S.R. Northern Ireland n° 74 of 1988.
19. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 459 of 1992.
20. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations (Northern Ireland) of 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 374 of 1990, as amended by S.R. Northern Ireland n° 61 of 1992.
21. The Provisions and Use of Work Equipment Regulations (Northern Ireland) 1993 ref: S.R. Northern Ireland n° 19 of 1993

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet (tredje særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

Belgien:

1. Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 7 août 1995 relatif à l'utilisation des équipements de protection individuelle.
2. Arrêté royal du 07/08/1995 relatif à l'utilisation des équipements de protection individuelle ref: MB du 15/09/1995, page 26295.

Danmark:

1. Søfartsstyrlesens tekniske forskrift ref: Søfartsstyrlesens nr. 7 af 15/12/1992.
2. Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler ref: BEK nr. 746 af 28/08/1992.
3. Lov om arbejdsmiljø.
4. Bekendtgørelse med senere ændringer ref: BEK nr. 646 af 18/12/1985.
5. Bekendtgørelse om anvendelse af personlige værnemidler på havanlæg ref: BEK nr. 901 af 11/11/1992.
6. Bekendtgørelse om sikkerhed m.v. på havanlæg ref: BEK nr. 711 af 16/11/1987.
7. Lov om visse havanlæg ref: Lov nr. 292 af 10/06/1981.
8. Teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe Meddelelser fra ref: Søfartsstyrelsen af 01/07/2002.
9. Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om arbejdsmiljøforhold for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj og for deres arbejdsgivere. ref: BEK n° 887 af 31/10/2002 (SG(2003)A/6889 af 23/07/2003).

Tyskland:

1. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1977.
2. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1979.
3. Bergverordnung zum gesundheitlichen Schutz der Beschäftigten (Gesundheitsschutz-Bergverordnung - GesBergV) vom 31/07/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 09/08/1991 Seite 1751.
4. Bekanntmachung der Neufassung der Gewerbeordnung vom 01/01/1987, Bundesgesetzblatt Teil I vom 29/01/1987 Seite 425.
5. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1981.

6. Verordnung zur Novellierung der Gefahrstoffverordnung, zur Aufhebung der Gefährlichkeitsmerkmaleverordnung und zur Änderung der Ersten Verordnung zum Sprengstoffgesetz vom 26/10/1993, Bundesgesetzblatt Teil I vom 30/10/1993 Seite 1782.
7. Neufassung der Zwölften Verordnung zur Durchführung des Bundes-Immissionsschutzgesetzes (Störfal-Verordnung) vom 20/09/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 28/09/1991 Seite 1891.
8. Gentechnik-Sicherheitsverordnung - GenTSV vom 24/10/1990, Bundesgesetzblatt Teil I vom 03/11/1990 Seite 2340.
9. Druckluftverordnung vom 04/10/1972, Bundesgesetzblatt Teil I vom 14/10/1972 Seite 1909.
10. Verordnung über den Schutz vor Schäden durch Röntgenstrahlen (Röntgenverordnung- RöV) vom 08/01/1987, Bundesgesetzblatt Teil I vom 14/01/1987 Seite 114.
11. Bekanntmachung der Neufassung der Strahlenschutzverordnung vom 30/06/1989, Bundesgesetzblatt Teil I vom 12/07/1989 Seite 1321.
12. Verordnung zum Gerätesicherheitsgesetz und zur Aufhebung von Vorschriften der Verordnung über besondere Arbeitsschutzanforderungen bei Arbeiten im Freien in der Zeit vom 1. November bis 31. März vom 10/06/1992, Bundesgesetzblatt Teil I vom 17/06/1992 Seite 1019.
13. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1990.
14. Verordnung über die Beförderung gefährlicher Güter mit Seeschiffen (Gefahrgutverordnung See - GGV See) vom 24/07/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 31/07/1991 Seite 1714.
15. Verordnung zur Umsetzung von EG-Einzelrichtlinien zur EG-Rahmenrichtlinie Arbeitsschutz vom 04/12/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 10/12/1996 Seite 1841.

Grækenland:

1. Loi n° 1568/85 du 11/10/1985, FEK A n° 177 du 18/10/1985 Page 3335.
2. Loi n° 1836/89 du 14/03/1989, FEK A n° 79 du 14/03/1989 Page 1071.
3. Décret présidentiel n° 225/89 du 25/04/1989, FEK A n° 106 du 02/05/1989 Page 3277.
4. Décret présidentiel n° 212/76, FEK A.
5. Décret présidentiel n° 151/78, FEK A.
6. Décret présidentiel n° 152/78, FEK A.
7. Décret présidentiel n° 95/78, FEK A.

8. Décret présidentiel n° 216/78, FEK A.
9. Décret présidentiel n° 1073/81, FEK A.
10. Décret présidentiel n° 94/87, FEK A.
11. Décret présidentiel n° 70A/88, FEK A.
12. Décret présidentiel n° 225/89, FEK A.
13. Décret présidentiel n° 70/90, FEK A.
14. Décret présidentiel n° 85/91, FEK A.
15. Décret présidentiel n° 396/94 du 17/12/1994, FEK A n° 220 du 19/12/1994 Page 3977.
16. Décret présidentiel n° 149/34 du 14/03/1934, FEK A n° 112 du 22/03/1934.

Spanien:

1. 01. Real Decreto n° 773/97 de 30/05/1997, sobre disposiciones mínimas de seguridad y salud relativas a la utilización por los trabajadores de equipos de protección individual -- ref: BOE n° 140 de 12/06/1997 Página 18000 (Marginal 12735) -- 02. Corrección de erratas del Real Decreto n° 773/97 de 30/05/1997, sobre disposiciones mínimas de seguridad y salud relativas a la utilización por los trabajadores de equipos de protección individual -- ref: BOE n° 171 de 18/07/1997 Página 22094 (Marginal 16026).

Frankrig:

1. Arrêté ministériel du 12/11/1993 modifiant l'arrêté du 19/11/1990 relatif aux solvants d'extraction utilisés dans la fabrication des denrées alimentaires ou de leurs ingrédients ref: Journal Officiel du 17/12/1993, page 17581.
2. Décret n° 92-332 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé que doivent observer les maîtres d'ouvrage lors de la construction de lieux de travail ou lors de leurs modifications, extensions ou transformations ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4610.
3. Décret n° 92-333 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé applicables aux lieux de travail que doivent observer les chefs d'établissements utilisateurs ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4614.
4. Loi n° 91-1414 du 31/12/1991 modifiant le code du travail et le code de la santé publique en vue de favoriser la prévention des risques professionnels et portant transposition de directives européennes relatives à la santé et à la sécurité du travail ref: Journal Officiel du 07/01/1992, page 319.

5. Décret n° 91-451 du 14/05/1991 relatif à la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation ref: Journal Officiel du 16/05/1991, page 6497.
6. Décret n° 92-958 du 03/09/1992 relatif aux prescriptions minimales de sécurité et de santé concernant la manutention manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires, pour les travailleurs et transposant la directive (CEE) Numéro 90-269 du Conseil du 29/05/1990 ref: Journal Officiel du 09/09/1992, page 12420.
7. Arrêté ministériel du 29/01/1993 portant application de l'article R.231-68 du Code du travail relatif aux éléments de référence et aux autres facteurs de risque à prendre en compte pour l'évaluation préalable des risques et l'organisation des postes de travail lors des manutentions manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires ref: Journal Officiel du 19/02/1993, page 2729.
8. Décret n° 93-41 du 11/01/1993 relatif aux mesures d'organisation, aux conditions de mise en oeuvre et d'utilisation applicables aux équipements de travail et moyens de protection soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail et modifiant ce code (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 691.
9. Arrêté ministériel du 04/06/1993 complétant l'arrêté du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du code du travail en ce qui concerne le contenu desdites vérifications ref: Journal Officiel du 15/06/1993, page 8504.
10. Arrêté ministériel du 09/06/1993 fixant les conditions de vérification des équipements de travail utilisés pour le levage de charges, l'élévation de postes de travail ou le transport en élévation de personnes ref: Journal Officiel du 30/06/1993, page 9277.
11. Décret n° 93-40 du 11/01/1993 relatif aux prescriptions techniques applicables à l'utilisation des équipements de travail soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail, aux règles techniques applicables aux matériels d'occasion soumis à l'article L-233-5 du même code et à la mise en conformité des équipements existants et modifiant le code du travail (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 689.
12. Arrêté ministériel du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire l'objet des vérifications générales périodiques prévus à l'article R.233-11 du Code du travail ref: Journal Officiel du 17/03/1993, page 4149.
13. Arrêté ministériel du 19/03/1993 fixant la liste des équipements de protection individuelle qui doivent faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-42-2 du code du travail ref: Journal Officiel du 28/03/1993, page 5354.

Ireland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.

2. The Building Regulations (Amendment) Regulations, 1994 ref: S.I. n° 154 of 1994.
3. The Building Regulations, 1991 ref: S.I. n° 306 of 1991.
4. The Building Control Regulations, 1991 ref: S.I. n° 305 of 1991.
5. The Building Control Act, 1990, No. 3 of 1990.
6. The Fire Services Act, 1981, (Prescribed Premises) Regulations, 1989 ref: S.I. n° 319 of 1989.
7. The Fire Services Act, 1981, No. 30 of 1981.
8. The Organisation of Working Time Act, 1997, No. 20 of 1997.
9. The Safety, Health and Welfare at Work (Miscellaneous Welfare Provisions) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 358 of 1995.
10. The Safety, Health and Welfare at Work (Signs) Regulations, 1995 ref: S.I. n° 132 of 1995.

Italien:

1. 01. Decreto legislativo del 19/09/1994 n° 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e 90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro -- ref: Supplemento ordinario n° 141 alla GURI - Serie generale - del 12/11/1994 n° 265 -- 02. Decreto legislativo del 19/03/1996 n° 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n° 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro -- ref: Supplemento ordinario n° 75 alla GURI - Serie generale - del 06/05/1996 n° 104 pag. 3.

Luxembourg:

1. Règlement grand-ducal du 04/11/1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé pour l'utilisation par les travailleurs au travail d'équipements de protection individuelle ref: Mémorial grand-ducal A n° 96 du 17/11/1994, page 1830.

Nederlandene:

1. Arbeidsomstandighedenbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen van 15/07/1993, Staatsblad nummer 442.
2. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nummer 63 van 02/04/1997.
3. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nummer 60 van 1997.

4. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.

Østrig:

1. Landarbeitsordnung , ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15.
2. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz - ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungs-gesetz, das Arbeitsvertragsrechts-Anpassungs-gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz geändert werden, ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, ausgegeben am 17/06/1994.
3. Bediensteten-Schutzgesetz, ref: Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 2015-1.
4. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Oö. Landesbediensteten-Schutzgesetz 1998 - Oö. LBSG), ref: Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 13/1998 vom 27/02/1998.
5. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten und mit dem das Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, das Vertragsbedien -stetengesetz 1948, das Richterdienst gesetz, das Bundes- Personal vertretungsgesetz, das Mutterschutzgesetz 1979 und das Arbeitnehmer Inenschutzgesetz geändert werden. ref: BGB für die Republik österreich. 30/04/1999, s. 54.
6. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref: LGBI. Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
7. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref: LGBI. Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
8. Gesetz vom 12. Juli 2001 über den Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sicherheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und der Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Bedienstetenschutzgesetz 2001 - Bgld. BSchG 2001) ref : LGBI für das Burgenland n° 37 vom 01/10/2001, p. 199 (SG(2001)A/11419 du 17/10/2001).
9. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBI n° 96, Jahrgang 2001, 13/11/2001, 41. Stück, Seite 461.
10. Gesetz vom 20/11/2001 über das Arbeitsrecht in der Land- und Forstwirtschaft - Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 ref: LGBI. n° 39 du 12/04/2002 p.95 (SG(2003)A/1209 du 03/02/2003).

11. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Oö.Gemeindebediensteten- Schutzgesetz 1999 - Oö GbSG) ref: LGBI n° 15 vom 15/02/2000 Seite 21.
12. Verordnung der Salzburger Landesregierung vom 14/03/2003 über die Sicherheit und den Gesundheitsschutz von Bediensteten auf Baustellen (Baustellen-Verordnung) ref: LGBI. für Salzburg n° 30/2003 (SG(2003)A/4858 du 21/05/2003).
13. Verordnung der Salzburger Landesregierung-Vorschriften über persönliche Schutzausrüstungen. ref: LGBI. für Salzburg n° 46 vom 30/5/2003 p. 199 (SG(2003)A/6947 du 24/07/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n° 348/93 de 01/10/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva 89/656/CEE, do Conselho, de 30 de Novembro, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde para a utilização pelos trabalhadores de equipamentos de protecção individual no trabalho ref: Diário da República I Série A n° 231 de 01/10/1993 Página 5553.
2. Portaria n° 988/93 de 06/10/1993. Estabelece as prescrições mínimas de segurança e saúde dos trabalhadores na utilização de equipamentos de protecção individual ref: Diário da República I Série B n° 234 de 06/10/1993 Página 5599.
3. Regulamento Geral de Higiene e Segurança do Trabalho nos Estabelecimentos Industriais.
4. Decreto-Lei n° 128/93 de 22/04/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva do Conselho 89/686/CEE, de 21 de Dezembro, relativa aos equipamentos de protecção individual ref: Diário da República I Série A n° 94 de 22/04/1993 Página 1965.
5. Portaria 1131/93 de 04/11/1993. Estabelece as exigências essenciais relativas à saúde e segurança aplicáveis aos equipamentos de protecção individual (EPI) ref: Diário da República I Série B n° 258 de 04/11/1993 Página 6189.
6. Decreto-Lei n° 26/94 de 01/02/1994. Estabelece o regime de organização e funcionamento das actividades de segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n° 26 de 01/02/1994 Página 480.
7. Decreto-lei n° 441/97 de 14/11/1991. Estabelece o regime jurídico do enquadramento da segurança, higiene e saúde no trabalho ref: Diário da República I Série A n° 262 de 14/11/1991 Página 5826.

Finland:

1. Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä (1407/93) 22/12/1993.

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1160.

2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1166.
3. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med allmänna föreskrifter om användning av personlig skyddsutrustning, Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1993:40.
4. Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1996:4.
5. Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1996:13.

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Workplace (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.
3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992 ref: S.I. n° 2932 of 1992.
4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Health and Safety at Work Act 1974.
7. The Construction (Head Protection) Regulations 1989 ref: S.I. n° 2209 of 1989.
8. The Noise at Work Regulations 1989 ref: S.I. n° 1790 of 1989.
9. The Control of Lead at Work Regulations 1980 ref: S.I. n° 1248 of 1980.
10. The Ionising Radiations Regulations 1985 ref: S.I. n° 1333 of 1985.
11. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations 1988 ref: S.I. n° 1657 of 1988.
12. The Control of Asbestos at Work Regulations 1987 ref: S.I. n° 2115 of 1987.
13. The Health and Safety Order (Northern Ireland) 1978 ref: S.R. Northern Ireland n° 1049.
14. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 459 of 1992.
15. The Construction (Head Protection) Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 424 of 1990.
16. The Noise at Work Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 147 of 1990.

17. The Ionising Radiations Regulations (Northern Ireland) 1985 ref: S.R. Northern Ireland n° 273 of 1985.
18. The Control of Lead at Work Regulations (Northern Ireland) 1986 ref: S.R. Northern Ireland n° 36 of 1986.
19. The Control of Substances Hazardous to Health Regulations (Northern Ireland) 1990 ref: S.R. Northern Ireland n° 374 of 1990.
20. The Control of Absestos at Work Regulations (Northern Ireland) 1988 ref: S.R. Northern Ireland n° 74 of 1988.
21. The Personal Protective Equipment at Work Regulations (Northern Ireland) 1993 ref: S.R. Northern Ireland n° 20 of 1993.
22. The Personal Protective Equipment at Work, Legal Notice No. 31 of 1996 ref: Gibraltar Gazette of 29/02/1996.
23. The Merchant shipping and Fishing Vessels (Personnal Protective Equipment) Regulation 1999 ref: S.I. n°2205 of 1999 - SG(2000)A/08425.

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 90/269/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med manuel håndtering af byrder, som kan medføre risiko for især ryg- og lændeskader hos arbejdstagerne (fjerde særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

Belgien:

1. Arrêté royal du 12/08/1993 concernant l'utilisation des équipements de travail - Koninklijk besluit van 12/08/1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen ref: Moniteur belge du 29/09/1993, page 21358.

Danmark:

1. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om manuel håndtering.
2. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om arbejdets udførelse.
3. Bekendtgørelse nr. 746 af 28/08/1992 om brug af personlige værnemidler.
4. Lov om arbejdsmiljø, Bekendtgørelse nr. 646 af 18/12/1985.
5. Søfartsstyrelsens tekniske forskrift nr. 7 af 15/12/1992.
6. Bekendtgørelse nr. 60 af 12/02/1993 om manuel håndtering af byrder på havanlæg.
7. Bekendtgørelse nr. 711 af 16/11/1987 om sikkerhed m.v. på havanlæg.
8. Lov nr. 292 af 10/06/1981 om visse havanlæg.
9. Bestemmelser om sikkerhed og sundhed for besætningsmedlemmer under tjeneste på luftfartøj af 16/06/1994.

10. Teknisk forskrift om arbejdsmiljø i skibe ref: Meddelelser fra Søfartsstyrelsen af 01/07/2002.

Tyskland:

1. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1977, Bundesgesetzblatt Teil I.
2. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1979, Bundesgesetzblatt Teil I.
3. Bergverordnung zum gesundheitlichen Schutz der Beschäftigten (Gesundheitsschutz-Bergverordnung - GesBergV) vom 31/07/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 09/08/1991 Seite 1751.
4. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/10/1982, Bundesgesetzblatt Teil I.
5. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/09/1982, Bundesgesetzblatt Teil I.
6. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/01/1993, Bundesgesetzblatt Teil I.
7. Verordnung zur Umsetzung von EG-Einzelrichtlinien zur EG-Rahmenrichtlinie Arbeitsschutz vom 04/12/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 10/12/1996 Seite 1841.

Grækenland:

1. Décret présidentiel n° 397 du 17/12/1994 ref: FEK A n° 221 du 19/12/1994, page 3985.
2. Loi n° 1568 du 11/10/1985 ref: FEK A n° 177 du 18/10/1985, page 3335.
3. Loi n° 1836 du 14/03/1989 ref: FEK A n° 79 du 14/03/1989, page 1071.
4. Loi n° 1837 du 03/1989 ref: FEK A n° 85 du 23/03/1989, page 1105.
5. Décision ministérielle n° 130627 du 07/03/1990 ref: FEK A n° 27 du 08/03/1990, page 187.
6. Décret présidentiel n° 149 du 14/03/1934 ref: FEK A n° 112 du 22/03/1934.

Spanien:

1. Real Decreto número 487/97 de 14/04/1997, sobre disposiciones mínimas de seguridad y salud relativas a la manipulación manual de cargas que entrañe riesgos, en particular dorso lumbares, para los trabajadores ref: BOE n° 97 de 23/04/1997 Página 12926 (Marginal 8670).

Frankrig:

1. Arrêté ministériel du 12/11/1993 modifiant l'arrêté du 19/11/1990 relatif aux solvants d'extraction utilisés dans la fabrication des denrées alimentaires ou de leurs ingrédients ref: Journal Officiel du 17/12/1993, page 17581.
2. Décret n° 92-332 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé que doivent observer les maîtres d'ouvrage lors de la construction de lieux de travail

ou lors de leurs modifications, extensions ou transformations ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4610.

3. Décret n° 92-333 du 31/03/1992 modifiant le code du travail (deuxième partie: décrets en Conseil d'Etat) et relatif aux dispositions concernant la sécurité et la santé applicables aux lieux de travail que doivent observer les chefs d'établissements utilisateurs ref: Journal Officiel du 01/04/1992, page 4614.
4. Loi n° 91-1414 du 31/12/1991 modifiant le code du travail et le code de la santé publique en vue de favoriser la prévention des risques professionnels et portant transposition de directives européennes relatives à la santé et à la sécurité du travail ref: Journal Officiel du 07/01/1992, page 319.
5. Décret Numéro 91-451 du 14/05/1991 relatif à la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation ref: Journal Officiel du 16/05/1991, page 6497.
6. Décret n° 92-958 du 03/09/1992 relatif aux prescriptions minimales de sécurité et de santé concernant la manutention manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires, pour les travailleurs et transposant la directive (CEE) Numéro 90-269 du Conseil du 29/05/1990 ref: Journal Officiel du 09/09/1992, page 12420.
7. Arrêté ministériel du 29/01/1993 portant application de l'article R.231-68 du Code du travail relatif aux éléments de référence et aux autres facteurs de risque à prendre en compte pour l'évaluation préalable des risques et l'organisation des postes de travail lors des manutentions manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires ref: Journal Officiel du 19/02/1993, page 2729.
8. Décret n° 93-41 du 11/01/1993 relatif aux mesures d'organisation, aux conditions de mise en oeuvre et d'utilisation applicables aux équipements de travail et moyens de protection soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail et modifiant ce code (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 691.
9. Arrêté ministériel du 04/06/1993 complétant l'arrêté du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du code du travail en ce qui concerne le contenu desdites vérifications ref: Journal Officiel du 15/06/1993, page 8504.
10. Arrêté ministériel du 09/06/1993 fixant les conditions de vérification des équipements de travail utilisés pour le levage de charges, l'élévation de postes de travail ou le transport en élévation de personnes ref: Journal Officiel du 30/06/1993, page 9277.
11. Décret n° 93-40 du 11/01/1993 relatif aux prescriptions techniques applicables à l'utilisation des équipements de travail soumis à l'article L-233-5-1 du Code du travail, aux règles techniques applicables aux matériels d'occasion soumis à l'article L-233-5 du même code et à la mise en conformité des équipements existants et modifiant le code du travail (deuxième partie: Décrets en Conseil d'Etat) ref: Journal Officiel du 13/01/1993, page 689.

12. Arrêté ministériel du 05/03/1993 soumettant certains équipements de travail à l'obligation de faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-11 du Code du travail ref: Journal Officiel du 17/03/1993, page 4149.
13. Arrêté ministériel du 19/03/1993 fixant la liste des équipements de protection individuelle qui doivent faire l'objet des vérifications générales périodiques prévues à l'article R.233-42-2 du code du travail ref: Journal Officiel du 28/03/1993, page 5354.

Irland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.

Italien:

1. Decreto legislativo del 19/09/1994 n. 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e 90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 141 alla Gazzetta Ufficiale - Serie generale - del 12/11/1994 n. 265.
2. Decreto legislativo del 19/03/1996 n. 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n. 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 75 alla Gazzetta Ufficiale - Serie generale - del 06/05/1996 n. 104.

Luxembourg:

1. Règlement grand-ducal du 04/11/1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé relatives à la manutention manuelle de charges comportant des risques, notamment dorso-lombaires pour les travailleurs ref: Mémorial Grand-Ducal A n° 96 du 17/11/1994, page 1850.

Nederlandene:

1. Besluit van 27/01/1993, Staatsblad nummer 68 van 1993.
2. Besluit van 10/12/1992, Staatsblad nummer 677 van 1995.
3. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nummer 63 van 02/04/1997.
4. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nummer 60 van 1997.
5. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels

arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.

Østrig:

1. Landarbeitsordnung , Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15.
2. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz - ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungs-gesetz, das Arbeitsvertragsrechts-Anpassungs-gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz geändert werden ref: Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, ausgegeben am 17/06/1994.
3. Bediensteten-Schutzgesetz, Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 2015-1.
4. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Oö. Landesbediensteten-Schutzgesetz 1998 - Oö. LBSG) ref: Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 13/1998 ausgegeben und versendet am 27/02/1998.
5. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten und mit dem das Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, das Vertragsbedienstetengesetz 1948, das Richterdienst gesetz, das Bundes- Personalvertretungsgesetz, das Mutterschutzgesetz 1979 und das Arbeitnehmer Inenschutzgesetz geändert werden ref: BGB für die Republik österreich. 30/04/1999, s. 54.
6. NÖ-Landarbeitsordnung 1973 ref: LGBl 9020-18 - SG(2000)A/06629.
7. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref: LGBl. Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
8. Gesetz vom 12. Juli 2001 über den Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sicherheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und der Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Bedienstetenschutzgesetz 2001 - Bgld. BSchG 2001) ref: Landesgesetzblatt für das Burgenland Nr. 37/2001, 01/10/2001, 23. Stück, seite 199 (SG(2001)A/11419 du 17/10/2001).
9. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBl n° 96, Jahrgang 2001, 13/11/2001, 41. Stück, Seite 461.
10. Gesetz vom 20/11/2001 über das Arbeitsrecht in der Land- und Forstwirtschaft - Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 ref: LGBl. n° 39 du 12/04/2002 p.95 (SG(2003)A/1209 du 03/02/2003).
11. Verordnung der Salzburger Landesregierung vom 27/11/2002 über die Sicherheit und den Gesundheitsschutz bei der manuellen Handhabung von Lasten bei der Arbeit

(Lasten-Verordnung) ref: LGBI. Land Salzburg n° 101 du 20/12/2002 p. 325 (SG(2003)A/1213 du 03/02/2003).

12. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Oö.Gemeindebediensteten- Schutzgesetz 1999 - Oö GbSG) ref: LGBI n° 15 vom 15/02/2000 Seite 21.
13. Verordnung der Oö. Landesregierung betreffend Vorschriften zum Schutz des Lebens und der Gesundheitsschutz bei der manuellen Handhabung von Lasten bei der Arbeit (Oö.Lastenverordnung-Oö. LastV) ref: LGBI n° 8 vom 31/01/2003 Seite 15.
14. Verordnung der Oö Landesregierung betreffend Vorschriften über die Sicherheit und den Gesundheitsschutz der in den Dienststellen der oö. Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten bei der manuellen Handhabung von Lasten bei der Arbeit (Oö. Gemeinde-Lastenverordnung - Oö. G-LastV) ref: LGBI. für Oberösterreich n° 49 vom 30/04/2003 p. 131 (SG(2003)A/4857 du 21/05/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n. 330/93 de 25/09/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva n. 90/269/CEE, do Conselho, de 29 de Maio, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde na movimentação manual de cargas ref: Diário da República I Série A n. 226 de 25/09/1993 Página 5391.

Finland:

1. Työturvallisuuslaki (299/58) 28/06/1958, muutos (144/93) 29/01/1993
2. Työterveyshuoltolaki (743/78) 29/09/1978.
3. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73) 16/02/1973.
4. Valtioneuvoston päätös käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä (1409/93) 22/12/1993.

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1160.
2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1166.
3. Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1983:6, ändring AFS 1993:38.

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Work Place (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.

3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992, ref: S.I. n° 2932 of 1992.
4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992, ref: S.I. n° 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Health and Safety at Work Act 1974.
7. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations 1977 ref: S.I. n° 500 of 1977.
8. The Manual Handling Operations Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: Statutory Rules of Northern Ireland n° 535 of 1992.
9. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: Statutory Rules of Northern Ireland n° 459 of 1992.
10. The Health and Safety Order (Northern Ireland) 1978, ref: S.I. n° 1049 of 1978.
11. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations (Northern Ireland) 1979 ref: Statutory Rules of Northern Ireland n° 437 of 1979.
12. The Manual Handling Operations, Legal Notice No. 30, ref: Gibraltar Gazette of 29/02/1996.
13. The Merchant Shipping and Fishing Vessels (Manual Handling Operations) Regulations 1998. ref: S.I. n° 2857 of 1998

NATIONALE BESTEMMELSER MEDDELT AF MEDLEMSSTATERNE VEDRØRENDE:

Rådets direktiv 90/270/EØF af 29. maj 1990 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejde ved skærmterminaler (femte særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

Belgien:

1. Arrêté royal du 27/08/1993 relatif au travail sur des équipements à écran de visualisation - Koninklijk besluit van 27/08/1993 betreffende het werken met beeldschermapparatuur ref: MB du 07/09/1993, page 19579.

Danmark:

1. Bekendtgørelse af 15/12/1992 om arbejde ved skærmterminaler.
2. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om arbejdets udførelse.
3. Bekendtgørelse af 18/12/1992 om virksomhedernes sikkerheds- og sundhedsarbejde.
4. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om faste arbejdssteders indretning.
5. Bekendtgørelse af 16/12/1992 om arbejdsmedicinske undersøgelser.
6. Lov om arbejdsmiljø, Bekendtgørelse nr. 646 af 18/12/1985 med senere ændringer.

7. Bekendtgørelse nr. 58 af 09/02/1993 om arbejde ved skærmeterminaler på havanlæg.
8. Bekendtgørelse nr. 77 af 16/11/1987 om sikkerhed mv. på havanlæg.
9. Lov nr. 292 af 10/06/1981 om visse havanlæg.

Tyskland:

1. 01. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1977, Bundesgesetzblatt Teil I -- 02. Unfallverhütungsvorschrift vom 01/04/1979, Bundesgesetzblatt Teil I -- 03. Bergverordnung zum gesundheitlichen Schutz der Beschäftigten (Gesundheitsschutz-Bergverordnung - GesBergV) vom 31/07/1991, Bundesgesetzblatt Teil I vom 09/08/1991 Seite 1751 -- 04. Verordnung zur Umsetzung von EG-Einzelrichtlinien zur EG-Rahmenrichtlinie Arbeitsschutz vom 04/12/1996, Bundesgesetzblatt Teil I vom 10/12/1996 Seite 1841.

Grækenland:

1. Loi n° 1568 du 11/10/1985, FEK A n° 177 du 18/10/1985 Page 3335.
2. Loi n° 1836 du 14/03/1989, FEK A n° 79 du 14/03/1989 Page 1071.
3. Loi n° 1767/88 du 04/04/1988, FEK A n° 63 du 06/04/1988 Page 709.
4. Décision ministérielle n° 130558 du 12/06/1989, FEK B n° 471 du 1989.
5. Décret présidentiel n° 398 du 17/12/1994, FEK A n° 221 du 19/12/1994 Page 3987.

Spanien:

1. Real Decreto n° 488/97 de 14/04/1997, sobre disposiciones mínimas de seguridad y salud relativas al trabajo con equipos que incluyen pantallas de visualización ref: BOE n° 97 de 23/04/1997 Página 12928 (Marginal 8671).

Frankrig:

1. Décret n° 91-454 du 14 mai 1991 relatif à la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation ref: Journal Officiel du 16/05/1991, page 6497.
2. Circulaire du Ministère du travail, de l'emploi et de la formation professionnelle n° 91-18 du 04 novembre 1991, relative à l'application du décret n° 91-451 du 14 mai 1991 concernant la prévention des risques liés au travail sur des équipements comportant des écrans de visualisation.

Irland:

1. The Safety, Health and Welfare at Work (General Application) Regulations, 1993 ref: S.I. n° 44 of 1993.

Italien:

1. Decreto legislativo del 19/09/1994 n. 626, attuazione delle direttive 89/391/CEE, 89/654/CEE, 89/655/CEE, 89/656/CEE, 90/269/CEE, 90/270/CEE, 90/394/CEE e

90/679/CEE riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 141 alla GURI - Serie generale - del 12/11/1994 n. 265.

2. Decreto legislativo del 19/03/1996 n. 242, modifiche ed integrazioni al decreto legislativo 19 settembre 1994, n. 626, recante attuazione di direttive comunitarie riguardanti il miglioramento della sicurezza e della salute dei lavoratori sul luogo di lavoro ref: Supplemento ordinario n. 75 alla GURI - Serie generale - del 06/05/1996 n. 104 pag. 3.
3. Legge 3 febbraio 2003, n.14 - Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee. Legge comunitaria 2002 ref: GURI - Serie generale n° 31 del 07/02/2003 (SG(2003)A/4826 du 19/05/2003).

Luxembourg:

1. Règlement grand-ducal du 04/11/1994 concernant les prescriptions minimales de sécurité et de santé relatives au travail sur les équipements à écran de visualisation ref: Mémorial grand-ducal A n° 96 du 17/11/1994, page 1853.

Nederlandene:

1. Besluit van 27/01/1993, Staatsblad nummer 68 van 1993.
2. Besluit van 10/12/1992, Staatsblad nummer 677 van 1992.
3. Regeling houdende bepalingen ter uitvoering van bij en krachtens de Arbeidsomstandighedenwet en enige andere wetten gestelde regels van 12/03/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant nummer 63 van 02/04/1997.
4. Besluit houdende regels in het belang van de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in verband met de arbeid (Arbeidsomstandighedenbesluit) van 15/01/1997, Staatsblad nummer 60 van 1997.
5. Besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie Arbeidsomstandigheden, Arbo/AIS 9701436 tot vaststelling van beleidregels op het gebied van de Arbeidsomstandighedenwetgeving (Beleidsregels arbeidsomstandighedenwetgeving) van 27/06/1997, uitgegeven als supplement bij de Staatscourant van 27/06/1997.

Østrig:

1. Landarbeitsordnung , Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 9020-15.
2. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit (ArbeitnehmerInnenschutzgesetz - ASchG) und mit dem das Allgemeine Sozialversicherungs-gesetz, das Arbeitvertragsrechts-Anpassungs-gesetz, das Arbeitsverfassungsgesetz, das Berggesetz 1975, das Bauern-Sozialversicherungsgesetz, das Arbeitsmarktförderungsgesetz, das Arbeitslosenversicherungsgesetz 1977 und das Ausländerbeschäftigungsgesetz geändert werden, Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich Nr. 450/1994, ausgegeben am 17/06/1994.

3. Bediensteten-Schutzgesetz, Landesgesetzblatt für Niederösterreich, Nr. 2015-1.
4. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen des Landes beschäftigten Bediensteten (Oö. Landesbediensteten-Schutzgesetz 1998 - Oö. LBSG), Landesgesetzblatt für Oberösterreich, Nr. 13/1998 ausgegeben und versendet am 27/02/1998.
5. Bundesgesetz über Sicherheit und Gesundheitsschutz der in Dienststellen des Bundes beschäftigten Bediensteten und mit dem das Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, das Vertragsbedienstetengesetz 1948, das Richterdienst gesetz, das Bundes- Personalvertretungsgesetz, das Mutterschutzgesetz 1979 und das Arbeitnehmer Inenschutzgesetz geändert werden. BGB für die Republik österreich. 30/04/1999, s. 54.
6. Gesetz, mit dem die Salzburger Landarbeitsordnung 1995 und die Salzburger Land- und Forstwirtschaftliche Berufsausbildungsordnung 1991 geändert werden ref : LGBL. Nr. 126/2000, 28. Stück, 28/12/2000 page 297; SG(2001)3134 du 14/03/2001.
7. Verordnung der Agrarbezirksbehörde über den Schutz der land- und forstwirtschaftlichen Dienstnehmer bei der Bildschirmarbeit ref : ABl. Nr. 3/2001 (Vorarlberg), 27/02/2001; SG(2001)A/4206 du 05/04/2001.
8. Verordnung der Landesregierung über den Schutz der Landes- und Gemeindebediensteten bei der Bildschirmarbeit (Landes-Bildschirmarbeitsverordnung - L-BSV) ref : LGBL. Nr. 9/2001 (Vorarlberg), Stück 7, page 47, 15/02/2001; SG(2001)A/4206 du 05/04/2001.
9. Gesetz vom 12. Juli 2001 über den Schutz des Lebens, der Gesundheit und der Sicherheit der in Dienststellen des Landes, der Gemeinden und der Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Burgenländisches Bedienstetenschutzgesetz 2001 - Bgld. BSchG 2001) ref : Landesgesetzblatt für das Burgenland Nr. 37/2001, 01/10/2001, 23. Stück, Seite 199 (SG(2001)A/11419 du 17/10/2001).
10. Transposition de la directive ref: Landesgesetzblatt für Wien Nr. 86/2001 du 16 octobre 2001, Seite 497.
11. Transposition de la directive ref: LGBL. Nr. 97/2001, 02/10/2001, 45. Stück, Seite 254 (SG(2001) A/13088 du 03/12/2001).
12. Verordnung der Salzburger Landesregierung vom 19. September 2001 über die Anforderungen an Bildschirmgeräte und Bildschirmarbeitsplätze sowie über den Schutz der Bediensteten bei Bildschirmarbeit (Bildschirmarbeits- Verordnung - BSAV) ref: Landesgesetzblatt Land Salzburg 31. Stück, Jahrgang 2001 du 17/10/2001, Seite 287 (SG(2001) A/13905 du 03/01/2002).
13. Land- und forstwirtschaftliche Sicherheits- und Gesundheitsschutz- Verordnung ref: LGBI n° 96, Jahrgang 2001, 13/11/2001, 41. Stück, Seite 461.
14. Verordnung über den Schutz der Dienstnehmer in land- und forstwirtschaftlichen Betriebe bei der Bildschirmarbeit (NÖ LFW BS-VO) ref: LGBL. n° 9020/8-0 du 29/08/2002.

15. Verordnung der Salzburger Landesregierung vom 10/07/2002 mit der die Bildschirmarbeits-Verordnung geändert wird ref: LGBL. Land Salzburg n° 71 du 16/08/2002 p. 273.
16. Verordnung der Steiermärkischen Landesregierung vom 08/07/2002 über den Schutz der Arbeitnehmer/innen bei Bildschirmarbeit (BS-VO) ref: LGBL. n° 85 du 13/08/2002 p. 363.
17. Verordnung der Burgenländischen Landesregierung vom 4/03/2002 über den Schutz der Dienstnehmer in der Land- und Forstwirtschaft bei der Bildschirmarbeit ref: LGBL. für das Burgenland n° 41 du 18/03/2002 p. 125 (SG(2003)A/1095 du 30/01/2003).
18. Verordnung der Oö Landesregierung über den Schutz der Dienstnehmerinnen und Dienstnehmer in der Land- und Forstwirtschaft bei der Bildschirmarbeit (Oö Bildschirmarbeitsverordnung - Land- und Forstwirtschaft - Oö. BSV - LF) ref: LGBL. für Oberösterreich n° 99 du 30/10/2002 p. 631 (SG(2003)A/1094 du 30/01/2003).
19. Gesetz vom 20/11/2001 über das Arbeitsrecht in der Land- und Forstwirtschaft - Steiermärkische Landarbeitsordnung 2001 ref: LGBL. n° 39 du 12/04/2002 p.95 (SG(2003)A/1209 du 03/02/2003).
20. Landesgesetz über den Schutz des Lebens und der Gesundheit der in den Dienststellen der Gemeinden und Gemeindeverbände beschäftigten Bediensteten (Oö.Gemeindebediensteten- Schutzgesetz 1999 - Oö GbSG) ref: LGBL n° 15 vom 15/02/2000 Seite 21.
21. Gesetz vom 20/03/2003, mit dem das Landesvertragsbedienstetengesetz 1985 geändert wird (14. Novelle zum Landesvertragsbedienstetengesetz 1985) ref: LGBL. für das Land Burgenland n° 29 vom 04/06/2003 p. 95 (SG(2003)A/07223 du 31/07/2003).

Portugal:

1. Decreto-Lei n. 349/93 de 01/10/1993. Transpõe para a ordem jurídica interna a Directiva n. 90/270/CEE, do Conselho, de 29 de Maio, relativa às prescrições mínimas de segurança e de saúde respeitantes ao trabalho com equipamentos dotados de visor ref: Diário da República I Série A n. 231 de 01/10/1993 Página 5554.
2. Portaria n. 989/93 de 06/10/1993. Estabelece as prescrições mínimas de segurança e saúde respeitantes ao trabalho com equipamentos dotados de visor ref: Diário da República I Série B n. 234 de 06/10/1993 Página 5603.

Finland:

1. Työturvallisuuslaki (299/58), muutos (144/93).
2. Työterveyshuoltolaki (743/78) 29/09/1978.
3. Valtioneuvoston päätös työnantajan velvollisuudeksi säädetyistä työterveyshuolloista (1009/78) 14/12/1978.

4. Valtioneuvoston päätös terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä (1672/92) 30/12/1992.
5. Advice on Occupational Health Care given by Ministry of Social and Health (No. 123/102/93).
6. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73), uusi nimi (29/87).
7. Valtioneuvoston päätös näyttöpäätetyöstä (1405/93) 22/12/1993.

Sverige:

1. Arbetsmiljölagen, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1160.
2. Arbetsmiljöförordning, Svensk författningssamling (SFS) 1977:1166.
3. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om interkontroll av arbetsmiljön, Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1992:6.
4. Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om arbete vid bildskärm, Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1992:14.
5. Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling (AFS) 1996:6.

Det Forenede Kongerige:

1. The Management of Health and Safety at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2051 of 1992.
2. The Work Place (Health, Safety and Welfare) Regulations 1992 ref: S.I. n° 3004 of 1992.
3. The Provision and Use of Work Equipment Regulations 1992 ref: S.I. n° 2932 of 1992.
4. The Personal Protective Equipment at Work Regulations 1992 ref: S.I. n° 2966 of 1992.
5. The Manual Handling Operations Regulations 1992 ref: S.I. n° 2793 of 1992.
6. The Health and Safety (Display Screen Equipment) Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 513 of 1992.
7. The Health and Safety at Work Order (Northern Ireland) 1978 ref: S.R. Northern Ireland n° 1039 of 1978.
8. The Safety Representatives and Safety Committees Regulations (Northern Ireland) 1979 ref: S.R. Northern Ireland n° 437 of 1979.
9. The Management of Health and Safety at Work Regulations (Northern Ireland) 1992 ref: S.R. Northern Ireland n° 459 of 1992.

10. The General Ophthalmic Services Regulations (Northern Ireland) 1986 ref: S.R. Northern Ireland n° 163 of 1986.
11. Legal Notice (Gibraltar) (Display Screen Equipment) number 26 of 29/02/1996.